

Sărbătoarea muncii

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au participat la adunarea festivă organizată de Comitetul municipal București al P.C.R., cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 Mai, Ziua internațională a oamenilor muncii.

Comentariul în pagina 3

Mereu mai tînăr, mereu mai puternic

În istoria oricărui popor intervin momente epocale, de profundă și presantă interogație asupra propriului destin și propriei conștiințe, de sinteză la scara unei națiuni a unor îndelungate acumulări de aspirații, năzuințe și idealuri, dar și de opțiune ireversibilă pentru împlinirea lor. Un astfel de moment epocal, legitimat ca atare în fața istoriei contemporane a țării de întregul răstimp care i-a urmat, îl reprezintă crearea, la 8 mai 1921, a Partidului Comunist Român. Așa cum trăirile dinamice, lăuntrice și perceptibile ale fiecărei epoci sfîrșesc prin a-și alege oamenii de care aceasta are nevoie,

tot astfel istoria zbuciumată a țării se condensează acum 66 de ani într-un punct culminant, creînd odată cu partidul comunist forța capabilă s-o poarte pe un nou făgaș, cu sensuri noi și perspective fără precedent.

Un proces istoric îndelungat a creat această forță politică, un proces care începe cu luptele glorioase, de veacuri, ale unui popor conștient de sine, care capătă sens istoric precis odată cu apariția clasei muncitoare și a ideilor socialismului științific, care se amplifică prin organizarea forțelor dinamizatoare capabile să-l susțină, care devine certitudine a istoriei odată cu preluarea puterii politice, pentru a atinge în epoca noastră dimensiunile plene și definitive, de nucleu vital al națiunii noastre socialiste.

Un asemenea proces cumulativ de luptă și experiență, de decantări valorice și ideologice, de cristalizări politice și elaborări programatice a fost generat continuu de re-

(Continuare în pagina 3)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

NICOLAE CEAUȘESCU: „Fără cucerirea independenței din 1877 nu ar fi fost posibilă nici realizarea statului național unitar în 1918, așa cum nu ar fi fost posibile evenimentele următoare care au asigurat victoria socialismului în România.”

Articole și reportaje în paginile 2 și 17

Permanența ideii de independență națională

9 mai 1877 — 9 mai 1987. Se împlinesc 110 ani de la proclamarea independenței de stat absolute a României, moment care — așa cum sublinia conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — „a deschis o epocă nouă în istoria multimilenară a poporului nostru, afirmând cu putere, în fața întregii omeniri, voința și hotărârea sa de a trăi liber, stăpîn în țară și pe destinul său“.

Istoria glorioasă a unui popor erou, poporul român, poartă în ea însemnele luptei epice pentru apărarea gliei strămoșești, pentru neatințarea și unitatea națională. În cadrul larg al devenirii și dăinuirii noastre multimilenare — dincolo de toate greutățile rezultate din vicisitudinile istoriei, dincolo de protocoalele omagiale specifice întregii lumii feudale — alianțele și tratatele politice, comerciale, economice și culturale încheiate de români cu regate, țarate și imperii mai mult sau mai puțin apropiate, au confirmat cu toate puterea suverană a domnilor români, dreptul sacru al străbunilor noștri de a-și rostui viața națională de sine, după propriile lor datini și legi. În acest sens, geniul tutelar al spiritualității românești, Mihai Eminescu, rostind judecări profund edificatoare: „Neatințarea noastră a fost pururea reală, ca drept pururea în vigoare, ca fapt știrbit din cînd în cînd, nu prin drept, ci prin excese și abuzuri de putere“.

După veacuri de înfruntare acerbă la Carpați, Dunăre și Mare a puhoalelor invadatoare — cu strălucirea de-o clipă a Unificatorului de la 1600 — românii au pășit pragul epocii moderne, traversînd biruitori un întreg secol al revoluțiilor naționale, de la Horea și Tudor la generația pașoptistă a Unirii și Independenței.

Martiri ai ideii de unitate și neatințarea națională, domniștii noștri au fost mari adunători și apărători de pămînt românesc, voievozi înțelepți, care — deși de atîtea ori îmbiați — n-au rivnit nicicînd tendințe imperialiste. Oameni pasnici, doritori de înțelegere și bună vecinătate, românii au fost silii de atîtea ori, totuși, spre a-și putea conserva ființa, să poarte războaie pe cit de drepte, de apărare a pămîntului natal, pe atît de crîncene și pustiitoare.

După cum, tradiționala vocație de pace a poporului nostru a stat și la baza demersurilor diplomatice ale guvernului român — în contextul reizbucnirii crizei orientale din anii 1875/77 — făcute pe lingă guvernul otoman și cele ale puterilor europene, pentru recunoașterea pe cale pasnică a independenței depline de stat a României. În fața refuzului de a se da curs dreptelor lor cereri, românii au hotărît să-și lepede cu totul reminiscențele unei iluzorii suzeranități otomane, prin confruntare armată deschisă.

Criza orientală fiind declanșată prin ridicarea la luptă antiotomană a bulgarilor, sîrbilor și muntenegrenilor, Imperiul țarist decide să declare însuși război Imperiului otoman. Imprejurare în care guvernul rus și român încheie o Convenție politică. La 4 aprilie 1877, la București, tratat care prevedea, între altele: „Pentru ca nici un inconvenient să nu rezulte pentru România din faptul trecerii trupelor ruse pe teritoriul său, guvernul majestații sale imperatorului tuturor rusilor se obligă a menține și a face a se respecta drepturile politice ale Statului român, astfel precum rezultă din legile interioare și tratatele existente, precum și a menține și apăra integritatea actuală a României“.

Armatele rusești trec Dunărea, deschizînd ostilitățile cu otomanii. Poarta otomană invită guvernul român să se solidarizeze în conflictul cu Imperiul țarist. Constatînd însă că — dimpotrivă — Parlamentul român aprobă la jumătatea lui aprilie 1877 Convenția ruso-română, guvernul otoman ordonă trupelor sale de la Dunăre să bombardeze Brăila, Calafatul, Bechetul, Oltenița și Călărașul.

Drept răspuns, artileria română de la Calafat bombardează Vidinul (masat de trupe otomane), la 26 aprilie constatîndu-se deja starea de război cu Imperiul otoman. Se întrunește Parlamentul țării, care în ședința sa din 9 mai 1877 proclamă independența deplină de stat a României; Motiunea votată consemnînd „că rezelbul între România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacarea lor oficială“.

Între timp, trupele rusești continuă înaintarea în Balcani, însă sînt oprite la Plevna și în pasul Șipka — ajungînd în situație critică ca urmare a biruințelor otomane de ultimă oră. Inițial, guvernul român oferise ajutorul său militar, însă oficialitățile țariste replicaseră că le sînt prea suficiente propriile lor forțe. Înfrîngerea de la Plevna determină pe comandantul armatelor rusești, ducele Nicolae, să solicite telegrafic, la 19 iulie 1877, sprijinul de urgență al armatei române. Impăratul Rusiei oferă domnitorului României comanda supremă a trupelor din fața Plevnei și după aproape cinci luni de lupte îndrîjite, armata română (cu un efectiv de 38 000 de ostași, reprezentînd jumătate din totalul trupelor aliate îndreptate spre Plevna), în cooperare militară cu cea rusă au înfrînt cu totul rezistența otomană, generalul Osman Pașa predîndu-se, împreună cu aproape 50 000 de otomani, pecetluînd de fapt înfrîngerea finală a Imperiului otoman. Ulterior, lupte îndrîjite și în ultimă instanță victorioase au purtat românii la Rahova, Smîrdan.

Participarea la războiul pentru consfințirea independenței de stat absolute a României a fost cauza generală a românilor de pretutindeni. Frații din provinciile naționale aflate încă sub dominație străină au sprijinit din răspuțeri războiul neatințării — prin daruri în bani, alimente, ofrande, prin nenumerate voluntari înrolați în armia română. „Cauza ostășului român — sta scris în coloanele „Gazetei de Transilvania“ din Brașov la 2 iunie 1877 — e o cauză generală română, victoria lui e a întregii națiuni, fie ea aceea risipită în orice parte a lumii“.

Tratatul de pace de la Berlin, semnat la 1 iunie 1878, a statuat în acte oficiale internaționale un drept istoric al românilor, cucerit de ei însuși și sigilat prin obolul de jertfă neprecupețită în războiul de consfințire a independenței de stat absolute a României.

Asemeni întregii omeniri progresiste, democratice și revoluționare, poporul român sărbătorește la 9 mai și Ziua victoriei finale asupra fascismului. După cum este indeobște cunoscut, revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, declanșată în august 1944, a făcut posibilă alăturarea României — cu întregul ei potențial militar și economic — la coaliția antihitleristă a Națiunilor Unite. Astfel, țara noastră a adus o contribuție apreciabilă la scutirea celei de a doua conflagrații mondiale, la victoria finală asupra mașinii de război naziste.

În perioada 28 August 1944 — 12 mai 1945, armata română a străbătut prin lupte spațiul geografic dintre Marea Neagră și Podisul Boemiei; ea a forțat 14 masivi muntoși și 12 cursuri mari de apă, a eliberat peste 3 800 de localități și alte așezări (între care 53 de orașe); în general, a provocat inamicului pierderi cifrate la circa 18 000 de morți și peste 118 000 de prizonieri.

La luptele pentru eliberarea completă a țării (23 August — 25 octombrie 1944), efectivele armatei române s-au cifrat la peste 525 000 de oameni, pierderile suferite: peste 58 000 de oameni (morți, răniți și dispăruți) — numeroasele monumente, obeliscuri și plăci memoriale de pe întinsul patriei atestînd jertfa de sine pentru libertatea, independența și integritatea statului național unitar român.

De asemenea, la luptele încununat de succes purtate pe te-

ritoriul Ungariei, armata română a participat cu 17 divizii, un corp aerian, două brigăzi de artilerie antiaeriană, o brigadă de căi ferate și numeroase unități și formațiuni, totalizînd peste 210 000 oameni. Trupele române au cucerit trei masive muntoase, au forțat patru cursuri mari de apă și au eliberat 1 237 de localități și alte așezări, între

cînd inamicului importante pierderi în morți și răniți, capturînd peste 20 000 de prizonieri și mari cantități de tehnică de luptă; jertfele românești: peste 66 000 de militari (morți, răniți sau dispăruți).

În total, pierderile românești în războiul antihitlerist — din august 1944 și pînă în mai 1945 — s-au cifrat la circa 167 000 de

ritoriul Cehoslovaciei 16 divizii și alte unități și formațiuni românești cu un efectiv de peste 190 000 de oameni. Prin urmare, contribuția României în luptători pe frontul antihitlerist s-a ridicat la peste 540 000 de oameni, cifră care nu încorporează în ea și formațiunile patriotice de luptă și alți numeroși cetățeni care au luat parte la lupte în țară sau în rîndul partizanilor din alte țări europene.

Faptele de arme ale unităților române au fost evidențiate în numeroase ordine ale Ministerului de Război al României, prin șapte ordine ale Comandamentului suprem sovietic și douăzeci și unu de comunicate de război sovietice. Mai mult de 300 000 de soldați, subofitieri și ofitieri români au fost decorați cu ordine și medalii ale statului nostru, precum și ale statelor sovietic, cehoslovac și ungar. Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. — apreciînd importanța politică, militară și economică a contribuției României la victoria finală asupra fascismului — a conferit șefului statului român cea mai înaltă decorație de război sovietică, „Ordinul Victoria“; argumentîndu-se în decret că se acordă „pentru actul curajos al cotiturii hotărîte a politicii României spre ruptura cu Germania hitleristă și alierea cu Națiunile Unite, în clipa cînd încă nu se precizase clar înfrîngerea Germaniei“. În străinătate, înaltul ordin a mai fost acordat doar maresalului Tito, maresalului polonez Zymerski-Rola, generalului Eisenhower și feldmaresalului englez Montgomery.

Potențialului uman românesc în războiul antihitlerist i se adaugă cel material, evaluat la peste un miliard de dolari (valută 1938), ceea ce echivala cu cel puțin de patru ori veniturile bugetare ale României într-un an bugetar de vîrf ca 1937/1938.

Inspiratorul, organizatorul și conducătorul luptei maselor populare pentru sprijinirea frontului antihitlerist a fost și de această dată Partidul Comunist Român. Uriașa activitate politică și organizatorică desfășurată de comunisti a unit și a îndreptat spre un tel comun toate eforturile poporului român — subordonate în mod nemijlocit cauzei eliberării și reîntregirii patriei, înfrîngerii definitive a mașinii de război fasciste. Oamenii muncii de la orașe și sate — învingînd multe și felurite greutăți — însufleții fiind de un fierbinte patriotism și de o profundă solidaritate și intrajutorare frățească internațională împotriva stihiei fasciste, au răspuns cu elan însuflețitor și eficiență responsabilă chemărilor mobilizatoare ale Partidului Comunist Român, sintetizate cum nu se poate mai bine în cunoscuta lozincă „Totul pentru front, totul pentru victorie!“.

Numeroase sînt aprecierile făcute peste hotare la adresa efortului de ansamblu al României la victoria finală asupra Germaniei naziste. Iată, spre exemplu, cum aprecia la sfîrșitul războiului mondial, șeful diplomației sovietice contribuția României pe frontul antihitlerist: „Împreună cu noi, împreună cu trupele aliate, noua Românie democratică a început lupta pentru înfrîngerea lui Hitler, a făcut sacrificii considerabile în această luptă și noi toți recunoaștem serviciile aduse de poporul român acestei cauze“.

La împlinirea a 110 ani de la proclamarea independenței de stat absolute a României și a 42 de ani de la victoria finală asupra fascismului, poporul român se află în plin proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, militînd activ — în frunte cu secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru o lume a păcii, în care fiecare națiune să-și rostuiască destinele în plină libertate și independență națională. Fiînd acesta cel mai solemn omagiu de cinștirea a jertfelor înaintașilor noștri într-o adevăr și dreptate, unitate și independență națională.

Dr. STELIAN NEAGOE ■

care 14 orașe. Pierderile românilor pentru eliberarea țării vecine: 42 700 de morți, răniți și dispăruți.

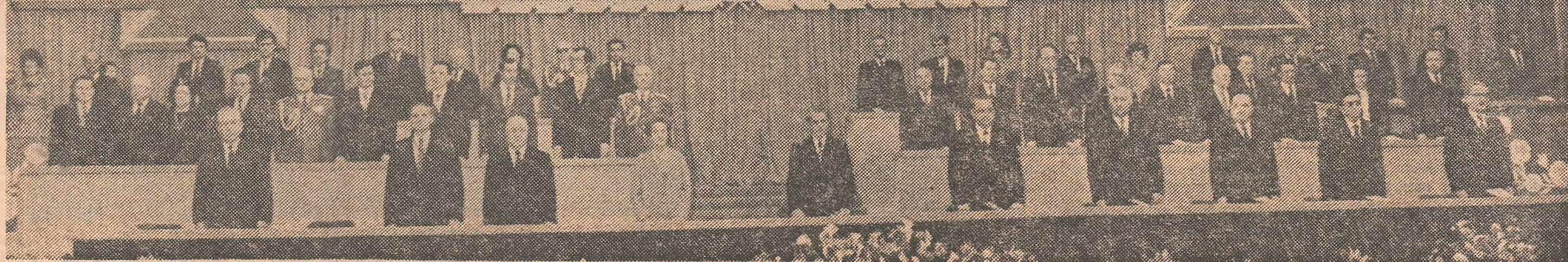
În cele cinci luni de zile, cît au durat luptele pe teritoriile Cehoslovaciei și Austriei, ostașii români au luat parte la 260 de lupte mai importante, au înaintat cale de 400 km în sistemul de apărare al dusmanului, forțînd paisprezece cursuri de apă, eliberînd prin lupte grele 1 722 de localități și alte așezări (între care 31 de orașe), provo-

oameni (morți, răniți sau dispăruți), adică peste 30 la sută din suma efectivelor angajate în luptă. Se adaugă pierderile în rîndurile populației civile, cifrate și acestea la 150 000 de oameni — uciși de trupele hitleristo-horthyste în retragere, în timpul bombardamentelor, în lagăre ale morții etc.

De menționat că pentru completarea pierderilor de pe front au fost permanent trimise rezerve, în așa fel încît la sfîrșitul războiului se găseau pe te-

Sărbătorirea Zilei muncii

TRĂIASCĂ PARTIDUL COMUNIST ROMÂN
IN FRUNTE CU SECRETARUL SĂU GENERAL,
TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU !

În fiecare an la începutul primăverii când înflorirea pomilor, ca o speranță perpetuă de regenerare a vieții, în lume și în univers, ne află aplecați asupra uneltelor noastre, mai hotărâți să însuflețim cu și mai adinc temel pașnica noastră vocație de constructori ai unei noi civilizații pe pământul străvechi al patriei, Ziua Muncii și Ziua Tineretului își revarsă asupra idealurilor noastre lumina sărbătorească a semnificației lor. Munca fără odihnă și tinerețea fără bătrânețe intruchipate în simbolul acestor două zile primăvara — nici nu se putea o îngemănare mai fericită și mai semnificativă pentru vocația noastră vitală de cetățeni ai pământului românesc !

Munca a fost prima noastră sărbătoare, pentru noi, românii, aceasta a fost chiar sărbătoarea noastră perpetuă care ne-a ținut verticali în istorie, ca popor activ și destoinic, neînfricat în aspirațiile sale durabile și cetezător întru nesfârșitele orizonturi viitoare. Și a fost o predestinare fericită că tot în luna mai, când omenirea muncitoare a planetei își sărbătorește fapta propriilor miini, poporul român să-și cucerască Independența de stat, după veacuri lungi de asuprire și tot acum să se nască Partidul Comunist Român — singura forță politică a clasei muncitoare capabilă să-și asume idealul înalt de făurire conștientă a celei mai drepte istorii. Tocmai de aceea, luna

mai este pentru noi nu numai un prilej de rememorare a începutului victoriilor noastre de acum ci și de afirmare a marelui adevăr că actuala înflorire a patriei, largă și cuprinzătoare primăvară a tuturor energiilor noastre își au izvorul în lupta neobosită a clasei muncitoare conduse de eroicul și mărețul Partid Comunist.

Adunarea festivă organizată de Comitetul municipal București al P.C.R. cu prilejul sărbătoririi Zilei de 1 Mai, Ziua internațională a oamenilor muncii, s-a desfășurat ca un vibrant omagiu pe care întreaga națiune îl aduce glorioșului nostru partid, însuflețitorul celor mai luminoase tradiții de muncă din patria noastră, care s-a devotat încă din primele zile ale făuririi sale înaltelor idealuri de dreptate socială și libertate, independență și unitate națională, cauzei luminoase a socialismului și comunismului. Dar în egală măsură, Ziua muncii a fost un prilej de reaffirmare emoționantă a sentimentelor de prețuire, nemărginită dragoste și recunoștință pe care întregul popor român le poartă celui mai iubit fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru marile victorii dobândite pe toate fronturile muncii pașnice, în răstimpul fericit de când se află la conducerea partidului și statului. În conștiința tuturor comunistilor și a întregului nostru popor marile realizări care au înălțat patria ro-

mână pe înaltele trepte ale civilizației socialiste sînt asociate indisolubil cu numele și eroica activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, constructorul bunăstării materiale și spirituale a patriei noastre, omul care constituie prin exemplul său personal etalonul de aur al patriotismului revoluționar.

Miile de oameni ai muncii prezenți în Parcul Tineretului și în Palatul sporturilor și culturii, unde s-au desfășurat festivitățile dedicate zilei de 1 Mai, au aclamat cu înflăcărare prezența secretarului general al partidului ca un nucleu vital al Sărbătorii Muncii, afirmînd hotărîrea tuturor comunistilor, a întregului popor de a nu recupeți nici un efort pentru a întâmpina Conferința Națională a partidului și sărbătorirea a patru decenii de la proclamarea Republicii cu realizări exemplare, cu noi și însuflețitoare victorii în toate domeniile de activitate.

Atît pe aleile parcului cît și la intrarea în sală, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului au fost înconjurați cu valuri primăvara de flori, cu ovații și urale, cu toate semnele și simbolurile care traduc în culoare, cîntec și gest emoția, căldura și însuflețirea cu care acest masiv eșantion al poporului român își întîmpină și își prețuiește destoiniciei conducători. Pentru toți cei prezenți în sărbătorească

sală prilejul sărbătorii a constituit înalta cinste de a exprima prin solidaritatea de nezdruincant în jurul secretarului general, cel mai de seamă fiu al poporului, strălucit militant revoluționar, personalitate proeminentă a lumii politice contemporane, recunoștința fierbinte pentru eroica sa activitate consacrată de-a lungul a peste cinci decenii împlinirii aspirațiilor fundamentale ale națiunii române, înfloririi socialiste și comuniste a patriei, înaltei cauze a păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

Cu același adînc respect și devotată prețuire a fost salutată prezența la sărbătoarea muncii a tovarășei Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului, savant de largă recunoaștere internațională, apreciată și stimată pe toate meridianele lumii pentru bogata activitate dedicată dezvoltării multilaterale a patriei prin promovarea valorilor științifice, culturale și educative. Despre bogatele semnificații ale sărbătoririi muncii din acest an a vorbit tovarășa Lina Ciobanu.

Adunarea festivă s-a încheiat într-o fierbinte atmosferă patriotică de angajare și mai conștientă în realizarea noilor și remarcabilelor obiective ale prezentului nostru comunist, a tuturor oamenilor muncii, de a răspunde prin fapte concrete grijii permanente pe care o poartă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu,

față de viitorul patriei, de a face totul pentru a întâmpina cu noi realizări Conferința Națională a partidului, pentru ridicarea necontenită a României pe culmile socialismului și comunismului.

Grândiosul spectacol omagial dedicat zilei de 1 Mai, la care au participat tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului a transpus în emoție artistică ideile fundamentale ce exprimă înfăptuirile obținute de poporul român sub conducerea partidului în marea operă de edificare a socialismului în patria noastră pentru afirmarea unui popor, liber și independent între celelalte popoare ale lumii.

Prin ampla ei desfășurare, manifestarea prilejuită de sărbătorirea Zilei internaționale a oamenilor muncii a înălțat într-o și mai curată lumină voința de neclintit a întregului popor român strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a acționa pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor stabilite pentru acest an și pe întregul cîmp, pentru realizarea mărețului Program de înălțare a societății noastre pe tot mai înalte trepte de progres și bunăstare, de înflorire a României socialiste, în pace și independență.

ION ZUBAȘCU ■

(Urmare din pagina 1)

perele stabile, constante în timp ale întregii sale desfășurări: progresul și propășirea patriei, bunăstarea și civilizația poporului, afirmarea și dezvoltarea personalității umane. Forța nepieritoare a partidului comunist rezidă în aceste cauze nepieritoare ale luptelor și jertfelor sale, în aceste obiective fundamentale și programatice care întemeiază însăși rațiunea ființării sale. Patria, omenii, poporul — iată pilonii de rezistență ai arcului de timp parcurs de mișcarea noastră muncitorească, sursele de permanentă vigoare și vitalitate ale partidului nostru, elemente de profundă continuitate ale unui proces revoluționar început de veacuri și ajuns astăzi la deplină strălucire. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, „avem tot dreptul să privim cu satisfacție și mîndrie la tot ceea ce am realizat și să afirmăm, fără teama de a greși, că înfăptuirile revoluționare, marile transformări economico-sociale și edificarea cu succes a noul orînduirii nu ar fi fost posibile fără existența unui partid revoluționar, care a știut să înfrunte teroarea sălbatică, ilegalitatea, a dat multe jertfe din rîndul membrilor săi, ținînd întotdeauna sus steagul luptei împotriva asupririi și exploatării, pentru anăvrarea intereselor supreme ale întregului popor, a independenței și suveranității României. Tocmai de aceea, partidul nostru se bucură astăzi de stimă, încredere și este urmat în mod unanim de între-

gul popor, care știe că numai sub conducerea partidului își are asigurat viitorul liber în rîndul națiunilor independente ale lumii”.

Temeiul încrederii poporului în partid îl dau realizările obținute de popor sub conducerea partidului. Iar ceea ce distinge aceste realizări pe fundalul istoriei contemporane a țării este caracterul lor conștient — de la faza proiectiei minuțios elaborate și larg dezbătute în marile forumuri democratice, la punerea lor în operă și analiza-rea a ceea ce mai trebuie fă-

drumului parcurs. Un asemenea eveniment de referință în viața partidului nostru l-a reprezentat Congresul al IX-lea, mărturie vie a modului creator de a examina și evalua dezvoltarea socială, în general, dinamica societății socialiste, în particular.

Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului marchează în istoria acestei forțe politice o desprindere de formule învechite și apropierea de spiritul viu al gândirii social-politice revoluționare, conturarea unei noi imagini a-

cială care se manifestă la scară globală. La poarta de intrare în epoca inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului — epoca pe care poporul avea s-o numească cu îndreptățită mîndrie patriotică „Epoca Nicolae Ceaușescu” — au fost, s-ar putea afirma, lăsate pentru totdeauna manifestările dogmatice de înlocuire a analizei științifice a fenomenelor actuale cu repetarea mecanică a unor teze depășite sau infirmate de viață, viziunile simpliste despre socialism, concepțiile economice rudimentare, spiritul de

prin realism și cetezanță în gândire, prin dragoste fierbinte față de patrie și popor, prin intransigența revoluționară și profunda analiză științifică a vieții sociale aduce o contribuție inestimabilă la progresul și prosperitatea patriei, la afirmarea independenței și suveranității noastre naționale.

Ctitoria „Epocei Nicolae Ceaușescu” acoperă în timp o treime din vîrstă partidului aniversată astăzi, dar, prin intensitatea realizărilor și măreția dată noului chip al patriei, este mult mai densă decît anii din calendar, fiind fără precedent în istoria noastră multimilenară. Opera înălțată în acești ani reunește structura de rezistență a unei economii puternice cu filigranele de interior ale unei noi conștiințe, coloanele îndrăznețe ale unor izbînzii științifice impunătoare cu basoreliefurile de finețe ale unei culturi înfloritoare — totul desfășurat și întins pe dimensiunile unei existențe trăite plener și care umple acest spațiu al devenirii noastre cu pulsul unei vieți libere și demne.

De aceea, omagiul adus astăzi de întregul popor glorioasei aniversări a partidului este totodată un omagiu adus prezentului socialist al patriei, conducătorului iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent om politic și comunist înflăcărat, ale cărui operă și activitate revoluționare ridică pe noi culmi tradițiile de luptă ale partidului, fiind chezașia împlinirii și desăvîrșirii grandioaselor obiective ale devenirii noastre multilaterale.

Mereu mai tînăr, mereu mai puternic

cut. Din acest punct de vedere, odată cu preluarea puterii politice, partidul comunist a adus în viața politică a României aspecte fără precedent: o puternică forță de inovare socială, o ineluctabilă concordanță între vorbă și faptă, o măreție inegalabilă a obiectivelor dezvoltării, fundamentate științific și realist, o uriașă capacitate de mobilizare a energiilor întregului popor, o fertilă practică a dialogului și dezbaterii publice a ceea ce avem de înfăptuit; a adus, adică, ceea ce numim spirit revoluționar. Un spirit revoluționar care n-a exclus, ci, dimpotrivă, a inclus, în continuare, la fel ca în actul făuririi sale, marea demnitate a interogațiilor de conștiință asupra

supra adevărului social, izvoară dintr-o permanentă confruntare cu viața, cu înfinita bogăție a realității. Opera teoretică și activitatea practică, revoluționară ale secretarului general al partidului au pus în lumină realitatea conform căreia legitățile dezvoltării sociale nu acționează rectiliniu și uniform, iar socialismul nu poate fi un marș triumfal, ci o operă mult mai dificilă, mai nuanțată și multilaterală, care poate fi înfăptuită numai pe baza unor strategii revoluționare flexibile, apte să absoarbă și nu să stînenască mișcarea realului, capabile să țină seama de condițiile concrete ale fiecărei țări și de intercondiționările economice, politice și so-

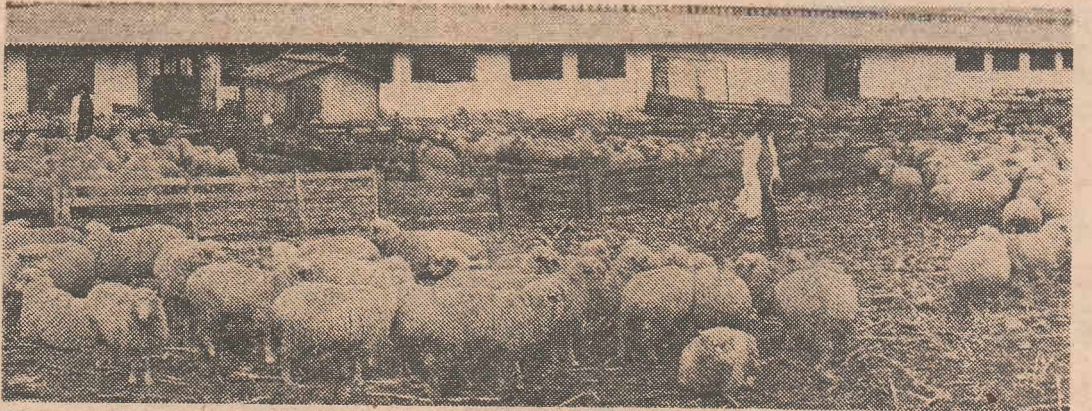
automulțumire și tendințele triumfaliste — pe scurt, confortul intelectual al modelelor șablon de gândire și acțiune politică. Astfel s-au putut crea condițiile începerii unei opere de arhitectură la proporția unei societăți și unei națiuni, o operă civilizatorie în care arta și știința politică se îmbină pentru a proiecta din temelii un edificiu armonios, pe deplin adecvat tradițiilor, aspirațiilor și idealurilor poporului nostru.

Arhitectul vizionar al acestei opere mărețe de edificare deopotrivă socială și umană este partidul nostru comunist, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, gînditor și revoluționar de excepție, care, prin clarviziunea sa politică,

Stop-cadru la Drăgănești-Vlașca:

Viața în C.U.A.S.C.

Consiliile unice agro-industriale, de stat și cooperatiste și-au câștigat deja un rol de primă mărime în organizarea activității din agricultură, în coordonarea tuturor forțelor în vederea obținerii unor recolte record. Înființată la indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, această formă de coordonare a muncii în agricultură și-a dovedit pe deplin eficiența. Beneficiind de contribuția specialiștilor, a mecanizatorilor din stațiunile de mașini agricole, de strădania tuturor locuitorilor satelor, C.U.A.S.C.-urile au contribuit și contribuie la mai buna desfășurare a activității din agricultură. În ce măsură un C. U. A. S. C. este implicat în realitatea zilnică a lucrărilor din agricultură? cum organizează disponerea de forțe pentru acoperirea tuturor problemelor ivite? cum sprijină fiecare unitate în parte și cum contribuie la realizarea sarcinilor de plan, la înfăptuirea noii revoluții agrare? Sint tot atâtea întrebări la care a încercat să răspundă o echipă de redactori ai revistei noastre în stop-cadru realizat în C.U.A.S.C. Drăgănești-Vlașca, județul Teleorman, unul din cele mai puternice unități de acest gen din zona de sud a țării.

Primăvara se numără micii; și, la Drăgănești-Vlașca, ai ce numără!

Ambițiile lui Radu Rîciu

Vorbește la telefon cu fermitate și blîndețe. Hai, măi băieți, să ne mișcăm oleacă mai iute! Acum, că știți ce-aveți de făcut, la treabă! Se scuză iar din priviri, discuția e aminată de câteva minute bune, urmează, după ultima așezare a receptorului în furcă, o liniște pe care nici unul nu îndrăznește s-o tulbure, pină cînd bărbatul vîrstnic din fața mea, cu părul complet albit, se hotărăște să spună, dar nu pentru a începe o conversație, ci pentru a-și continua un gînd încă nerostit — totul e să știi cînd și cum să începi. Și nu poți începe fără a fi sigur că toți cei din preajmă îți împărtășesc ideile. Și, cu înțelesul, Radu Rîciu, președintele C.A.P. Drăgănești-Vlașca, prinde a-și aminti de primele zile ale cooperativei — prin toamna lui '60, cînd el era brigadier și-a cumpărat trei vaci pe care le-a adăpostit în grajdul gol al unei văduve. Laptele pentru fondul de stat era dus cu bîdonul. Mai aveau ei și niște cai pe-acolo, și vreo 82 de boi. Apoi aveau pămîntul și brațele de muncă ale oamenilor — oameni deprinși cu munca și cunoscători, din părinți și bunici, ai pămîntului. Radu Rîciu era unul dintre ei — cu strămoși așezați nici nu se mai știe de cînd în vatra satului, cu o casă părintească de care n-a vrut să se despartă nici pină acum. Mai mult, doi copii ai săi — o fată și-un băiat — lucrează tot în cadrul C.A.P.-ului. Fără devotament și fără urmărirea în timp a tot ceea ce ai inițiat și ai făptuit, rezultatele refuză să se arate, iar belșugul la care vei fi visat cîndva tot simplu vis rămîne. Radu Rîciu, Erqul al Muncii Socialiste din 1972, este de un sfert de veac președintele cooperativei din Drăgănești. De la o avere colectivă însumînd un milion și ceva de lei, s-a ajuns azi la peste 150 de milioane. Explicația — numărul mare de cooperatori activi (peste o mie) și modul în care au fost abordate, încă de la început, problemele reale ale unității.

— Viața de fiecare zi, viața noastră de țărani, ne-a dovedit — povestește pe îndelete Radu Rîciu — că din cinci ani agricoli doar doi sint foarte buni. Deși oamenii munceau din răsputeri, chiar de la crearea cooperativei, nu reușeam în anii

mai răi să-i plătim așa cum s-ar fi cuvenit. Atunci am creat așa numita rezervă de producție — care, atunci cînd am fost ales ca președinte, se cifra la un milion de lei și care a ajuns acum la vreo 25 de milioane. Putem spune, asadar, că noi ne-am gîndit de multă vreme la autofinanțare, astfel încît din 1972 am început să avem beneficii. În anii cei mai buni — chiar și de 16 milioane de lei. Ce-am făcut cu acești bani? Nimic mai simplu — i-am folosit pentru a nu avea nevoie să cerem credite. Am făcut totul din banii noștri, după care ne-am primit plata muncii efectuate. Și cite alte rezolvări n-am găsit noi, cooperatorii de-aici... Știam foarte bine, de pildă, că în zootehnie se obțin cele mai mari cîștiguri. Ca și în legumicultură. Așa încît am constatat că la cultura mare — cultura de bază — nu se mai înghesuia nimeni. Cum să echilibrăm veniturile cooperativelor care lucrau în diverse domenii? La fel de simplu — dacă te gîndești cu realism și te consulți cu ceilalți: am început să facem loturi semincere și plata celor din cultura mare a crescut substanțial.

C.A.P.-ul condus de Radu Rîciu merge, într-adevăr, foarte bine. Sectorul forte îl reprezintă zootehnia, care are o pondere de 55 la sută în cadrul producției globale, depășindu-se astfel sarcinile tratate de Congresul al XIII-lea al partidului care prevedea ca pină în 1990 zootehnia să aibă, în cadrul unităților agricole, o pondere de 46—48 la sută. Cooperatorii din Drăgănești și-au construit, cu forțe proprii, fără a apela la credite, un complex avicol cu o capacitate de 30 de milioane ouă anual; au un complex pentru îngrășarea tineretului taurin cu 2.800 de capete și o fermă cu ovine de elită, din rasa merinos, cu 4.000 de oi matcă și 2.000 capete tineret, aici obținindu-se o producție medie de 10—12 kilograme de lînă de la fiecare oale tunsă.

Sectorul legumicol reprezintă pentru cei de-aici cam ceea ce reprezintă industria ușoară pentru orașe — un loc ideal de muncă pentru femei, sectorul aducînd peste 9 milioane de lei pe an C.A.P.-ului.

E mult de istorisit, mult de stat la voroavă cu Radu Rîciu. Un țaran adevărat, isteț, știind să organizeze munca și să facă din oamenii cooperativei niște oameni realmente bogați. Bogăția — departe de-a crea, cum spunea cineva, reveria acumularii — îi îndeamnă pe oamenii la lucru. Le demonstrează superioritatea noului mod de organizare a agriculturii și-i mai îndeamnă încă la a-l perfecționa

continuu. Cadrul, condițiile favorizante există. Trebuie doar să-ți investești truda și luminile minții întru creșterea avrii comune. Și asta se face mizînd pe înțelepciunea și pe experiența țaranilor de-aici, pe dorința lor de-a dovedi că se poate. Nimic, zice Radu Rîciu, nu l-a speriat vreodată pe țaran. Nici ploile, nici frigul, nici ninsoarele.

Trebuie să te pui în acord cu timpul și să te gîndești înainte de orice la recoltă. Lucrările de mîntuială se răz-bună. Iar acordul cu timpul nu înseamnă alt acordul cu niște condiții meteorologice, ci acordul cu intregul timp pe care-l trăiești.

DAN MUCENIC ■

Cercetători și țărani

Să fii țaran și să ai lîngă tine ochiul limpede al cercetătorului preocupat de soarta pămîntului înseamnă o șansă. Iar la Drăgănești-Vlașca, țaranii îi au mereu alături pe cercetătorii Stațiunii de cercetare și producție Teleorman. La cîțiva kilometri de sat, pe marginea șoselei ce duce spre Alexandria, se înalță două turnuri de beton. După sirul lung de clădiri joase care le înconjoară poți crede că este vorba de un I.A.S. sau cel mult de o cooperativă. La intrare, cresc flori, arbuști decorativi și tufe de trandafiri și aerul e mai degărbat de primărie sau de curte de spital, ca mai apoi să afli că aici se cercetează soarta plantelor lovite de arșiță și secetă, că aici se naște un soi de ricin sau de năut, că se pune la cale chiar soarta bumbacului și se nasc semințele pentru sute de mii de hectare și, nu în cele din urmă, se scoate o producție demnă de toată invidia agricultorilor cu pretenții. Stațiunea de cercetare și producție Teleorman, așezată pe o mare parte a comunei, dar și cu loturi prin mai tot județul, este unul din motoarele de nădejde ale grupului de cooperative agricole reunite în C.U.A.S.C. Drăgănești-Vlașca. Începînd de iarna, stațiunea începe instruirea tuturor specialiștilor, de la șefi de fermă pină la ingineri și președinți. Ce e nou pe frontul pămîntului și ce poate face din agricultură o știință a producției? Ce e nou în lume și care sint ultimele descoperiri ale specialiștilor români. Nu e greu să fii țaran! E și asta o meserie,

niciodată prea simplă, dar acum din ce în ce mai complicată, care nu se mai poate întemeia numai pe șapte clase și pe sa-pazină. Tot stațiunea stabilește tehnologia pentru toate culturile, tot ea livrează sămînță de elită și superelită. Sub îndrumarea stațiunii, cei din Drăgănești și cei din Comoara au devenit, la rîndul lor, mari producători de semințe. Radu Rîciu, președintele cooperativei, a fost totdeauna omul cu o ureche atentă la lucrurile noi. „Nu trece săptămîna, spunea directorul stațiunii, doctorul inginer Florian Pipie, și președintele cooperativei ne bate la ușa. Se face că ar bea o cafea dar mereu întrebă ce soiuri noi au mai apărut la alte stațiuni, cum e cu tehnologia cutare, cit l-ar costa și cu ce beneficiu ar ieși. El e țaranul care știe că, dacă a cheltuit o sută de lei, trebuie să cîștige măcar o sută și un leu. Cînd începe să piardă Rîciu înseamnă că se schimbă lumea”. Relațiile de vecinătate au generat prietenii durabile. Adevărul e că și interesul naște prietenii adevărate. Și unii și alții vor să ia cit mai mult de pe spî-narea pămîntului. Și cei de la stațiune pun la cale tehnologii mai ieftine, cu eficiență mai mare și primul care bate la ușa lor ca să le încerce e tot Radu Rîciu. Tot el e cel care sună mereu pentru un sfert de la cercetătorii repartizați pe laboratoare. Căci la Drăgănești-Vlașca există un laborator de agrofitehnie, unul de ierbicide, altul de prognoza și avertizarea udărilor și unul de agrochimie. În curînd va fi gata și cel pentru înmulțirea plantelor prin însuțur și atunci campania de valorificare a tuturor puterilor pămîntului va intra într-o nouă fază. E drept că Drăgănești și Comoara, fiind mai aproape de stațiune, beneficiază din plin de sprijinul cercetătorilor. Dar aceștia au loturi și ferme pe întreg județul și munca lor privește toate cooperativele din Teleorman. În plus, au atribuțiile lor de cercetare, peste care nu pot să treacă. La Drăgănești-Vlașca se hotărăște viitorul ricinului și al năutului din România. Aici se ameliorază soiurile din aceste plante, se obțin linii noi și se trimit spre omologare spre a primi statutul de soiuri. În același timp, stațiunea trebuie să-și vadă de producția sa. Pe cele 3.274 de hectare, griul, porumbul, orzul, soia și cerealele trebuie să dea semințe (o cantitate considerabilă livrată la export), să realizeze producțiile pentru consum și să producă furaje pentru ferma cu o mie de bovine. Dacă în laboratoare cercetătorii Maria Negrilă, Ion Coman și Ada Pipie, încearcă noi formule de cultivare și noi

soiuri, la ferme, Aurel Negrilă, Nicolae Ciolan, Mihai Baban, Ilie Bodescu, Dumitru Croitoru și Stelian Bălănescu se bat pentru producții care să țină sus prestigiul stațiunii. E aici, la Drăgănești-Vlașca un orgoliu al beneficiului. De cînd există stațiunea, ea nu a dat nici un leu pierdere. Dimpotrivă, beneficiile joacă în jurul milioane-lor. Anul trecut, pe o vreme de pomină, stațiunea a realizat 6.200 de kilograme de griu la hectar. Și nu era griu la grămadă, ci griu ales pentru sămînță. Culfărea e că nici anul acesta nu mijeste o vreme mai bună. În glie e frig. A plouat zile la rînd și pămîntul s-a umflat de apă. Acum cînd se pregăteau de miezul primăverii, așteptînd soarele, pe un metru pătrat de pămînt au căzut încă 9 găleți de apă. Vegetația întîrzie, pomii aproape că s-au temut să înflorească, iar animalele stau închise în grajd, de parcă iarna s-ar îndrepta direct spre vară. E drept că cercetătorii nu-și fac griji pe seama furajelor. Proviiziile pentru animale, acum, cînd altora le frige buza după un braț cu fin, le ajung pentru încă o lună sau două. Orcit ar părea de gospodăresc acest amănunt, mai puțin științific, stațiunea din Drăgănești-Vlașca rămîne totdeauna cu furaje pentru anul următor. Iar în aceste zile aspre, oamenii stațiunii se îngrijeau de plantatul pomilor pentru umbră în padocuri, în ideea că într-o bună zi va ieși atît de așteptatul soare.

CORNEL NISTORESCU ■

Cînd zootehnia merge, merg toate

La începutul anului, cînd Iordan Glonțeanu a fost numit președintele C.U.A.S.C. Drăgănești-Vlașca și-a spus că dacă vrea să-și dea seama cu adevărat cum merge o unitate trebuie să-i urmărească cu atenție zootehnia. Dacă zootehnia merge bine, de regulă merg bine toate. Cam asta e piatra de încercare. Aici, în sectorul zootehnic, disciplina, buna organizare a muncii, priceperea și interesul les mai pregnant în evidență. Asta a și făcut. Zi de zi, la

Zootehnia — unul din punctele forte ale C.A.P.-ului

La complexul avicol — activitate non stop

ora 7, uneori și mai devreme, se înființa la fermele zootehnice ale celor 6 C.A.P., care constituiau Consiliul: Drăgănești, Comoara, Bujoreni, Botoroaga, Tirnava și Valea Ciresului. Fermele zootehnice de vaci cu lapte aveau toate, mai puțin C.A.P. Drăgănești, care avea în schimb o fermă de tineret pentru îngrășat și o fermă de păsări cu 170 mii de găini ouătoare. Oia deosemena toate unitățile. Se mai știe că zootehnia este sursa unor ciștișuri importante, bineînțeles dacă este făcută cu pricepere. A mai cerut și economistul șef Daniel Glăvan situația financiară cu care cooperativele au încheiat anul 1986. Consiliul încheiase anul financiar 1986 cu un beneficiu de 14 milioane, dublu față de cel fusesse planificat. Asta era o treabă bună, mai ales că 5 din cele 6 cooperative înregistrau beneficii. C.A.P. Botoroaga încheiase anul cu un deficit de 1,7 milioane. Asta era mai grav. Și tot cu economistul Daniel Glăvan, așa cum ne spune președintele, unul din cei mai buni economiști de C.U.A.S.C. pe care i-a cunoscut, au făcut o analiză financiară a unităților, în special a celei de la Botoroaga. Rezultatele au fost cele așteptate. Ele au permis tragerea unor concluzii, luarea unor măsuri. Din păcate, unele din măsurile care ar fi trebuit să aibă caracter de prioritate au trebuit amânate pentru un timp.

S-a văzut limpede că zootehnia grevează situația financiară a C.A.P. Botoroaga și C.A.P. Valea Ciresului — beneficiu o jumătate de milion. De ce?

Pentru aducerea zootehniei acestor unități la nivelul cerut ar trebui făcute investiții importante privind construirea unor adăposturi corespunzătoare — la Botoroaga vitele sînt crescute în clădiri improvizate, folosite mai demult pentru creșterea porcilor, unde aprovizionarea cu furaje se face pe ferestră — schimbarea exemplarelor de matcă, îmbătrînite și tarate. Tocmai cooperativele care au nevoie nu li se acordă fonduri pentru că acestea nu au credite în bancă. Nici n-ar avea cum să aibă dacă au activitate deficitară. La Botoroaga, cifră care a dat de gîndit în primul rînd celor însărcinați să urmărească, să organizeze și să răspundă de activitatea cooperativei, din 355 de vaci de lapte se muig doar 159. La Botoroaga, ea și în alte unități de altfel sînt păstrate în efectiv vaci care nu vor mai da niciodată lapte, defectul lor principal fiind bătrînețea ori în anumite cazuri sterilitatea.

— Schimbarea efectivului se face doar la anumite termene, nu cînd situația animalelor o impune, ceea ce duce la situația nedorită ca unele animale să devină un balast pentru fermă. Mîncîcă și nu produc. Ocupă locul în grajd degeaba. Ar mai fi o problemă, continuă Jordan Glonjeanu, tăierile de necesitate nu le putem face decît la abatorul de la Roșiori, la distanță de 60 de kilometri. Apare o situație neprevăzută, trebuie să tai un miel și un vițel. Trebuie să-i urci într-o mașină care să parcurgă pentru asta 120 de kilometri. Trebuie să ai la îndemînă în momentele acelea și mașina și motorina necesară. O soluție posibilă ar fi construirea unor camere frigorifice în zonă. Ne frîmîntă exact situația fermelor care merg slab pentru că în cadrul lor nu găsim resursele necesare de redresare. Dacă o fermă zootehnică nu are rezultate, fluctuația de cadre care

lucrează în acord global este mare. Oamenii buni migrează spre fermele bune, unde pot cîștiga mai bine. Fermele zootehnice cu rezultate proaste nu au specialist. Este și una din cauzele insucceselor. În actualele condiții, cînd rasele de animale au evoluat, au devenit mai pretențioase, dacă vrem să obținem rezultate, fermele nu mai pot fi conduse de oameni cu studii elementare. Materialul seminal folosit pentru monta artificială este de calitate foarte bună. Se nasc vițel mari. Dacă vaca nu este pe măsura vițelului se produc accidente la fătare. Deci, o problemă deosebită pe care o avem de rezolvat este aducerea tuturor unităților, vorbim deocamdată de zootehnie, la același nivel, la cel de sus bineînțeles. Conform statutului cooperativei agricole de producție intr-ajutorarea financiară între cooperativele aceluiași C.U.A.S.C. nu este posibilă. Putem face doar mișcări de furaje între unități cu titlu de împrumut. Bineînțeles că încercăm să asigurăm unele priorități la achiziționarea de tineret de calitate, ceea ce nu este întotdeauna posibil.

La patru ferme zootehnice există un singur medic veterinar. Mai era un medic veterinar de cîrcă chiar la Botoroaga, era capabil și serios dar s-a mutat de curînd pe undeva prin părțile Sibiului. Iată, acel medic veterinar este regretat. De ce o fi plecat? În C.U.A.S.C. Drăgănești specialiștii sînt prețuiți și ajutați.

Și ar mai fi ceva. Intotdeauna acest ceva există. La Botoroaga, de cîte ori președintele C.U.A.S.C. ajunge la ora 7 dimineața, șeful fermei venea pe la ora 8, cînd laptele era mulș și predat. Și în acea discuție de început, cînd fiecare leu era cu grijă cumpănat și era o unitate de măsură imparțială a muncii, conducerea consiliului a stabilit și aprobat un plan de creșterea efectivelor de cai și construirea unui atelier de rotărie pentru confecționarea căruțelor pentru nevoile proprii și, cine știe, și pentru ale altora. Se știe, calul și căruța merg mai încet dar și consumă mai puțin.

Se cuvine să închiem această discuție despre zootehnia C.U.A.S.C. Drăgănești-Vlașca spunînd că majoritatea fermelor, în special cea din Drăgănești sînt unități bine constituite, care lucrează după cele mai moderne metode, cu beneficii așa cum am arătat, dar asta nu i-a mulțumit pe interlocutorii noștri. De altfel, o agricultură intensivă, modernă, înseamnă aducerea tuturor unităților la cel mai înalt nivel.

OPREA GEORGESCU

Avionul de la ora 10

Sandu știe tot, poate tot, vrea tot, numai frica de lupi îl face să vorbească un pic tremurător, dar se pare că e pe cale să-l întrebe curînd pe taică-său unde sînt lupii aceia cu care-l tot amenință și pe care nu i-a văzut niciodată. O sămînță de

Radu Riciu, Erou al Muncii Socialiste, președintele C.A.P. Drăgănești Vlașca, un veritabil și neostenit promotor al noii revoluții agrare

Să așteptăm, optimiști, roadele grădinilor

indoială i-a și incolțit în privire: dacă e primăvară, cum este, nu cumva lupii au plecat odată cu iarna? Sandu e un bărbat de cinci ani și mai cu seamă de cînd a luat vacanță de la grădiniță a descoperit că-i place foarte mult „să meargă pe teren”. Cînd spune aceste cuvinte, parcă ar mușca dintr-o acedea dulce și parfumată. Expresia, auzită în casa părinților lui, îi legitimează prezența zilnică în fața cîmpurilor de grîu și-a pămîntului care abia a fost semănat. De pe bancheta din spate a mașinii, el ține totul sub observație, și în primul rînd ceea ce face și ceea ce spune taică-său, directorul S.M.A.-ului Drăgănești-Vlașca, inginerul Mircea Iordan. Iar cînd mașina oprește, Sandu se amestecă printre genunchii tuturor. Dintre toți, el fiind cel mai aproape, s-ar zice, de respirația caldă a pămîntului.

Pe-un drum de cîmp care coboară dinspre C.A.P. către apă Cîlniștea, oprim lîngă un tractor tras pe dreapta și la care tractoristul tot mestereste ceva. Directorul întreabă: Ai neacuzuri? Iar tractoristul răspunde: Nu, aștept avionul. Trebuie să vină la ora 10.

Tractoristul se numește Benone Donea. A fost trimis aici pentru a aduce o cisternă cu 4000 litri de apă. Trebuie să facem niște tratamente la grîu și orz, spune el, iar avionul nu poate să dea numai cu prafurile alea chimice, trebuie să stropescă, ori asta înseamnă că e nevoie de apă și mie mi s-a spus că toată ziua asta am de făcut, asta e misiunea mea, cînd se golește cisterna fug repede sus, în deal, și-o umplu de la castelul de apă. Dar cum mai este încă vroo jumătate de oră pînă să sosească avionul, Benone Donea a încercat să nu stea chiar degeaba lîngă tractorul pe care l-a tras în apropierea pistei de aterizare. I-a dat jos scaunul și încercă să-l pună altul nou, cu suspensie. Scaunul vechi era montat pe un cilindru cu aer comprimat. Era bun și sistemul acela, dar s-a rupt o garnitură și cum alta n-a putut găsi, cu toate că ea ar costa numai cîțiva lei, s-a gîndit să folosească sistemul mai vechi, cu suspensie, iar ea să fie și mai sigur o să adauge și niște arcuți. Fiindcă nu poate să conducă tractorul prea mult timp șezînd pe un scaun țepăn ca un bolovan. O scoate el la capăt, zice, și o să stea comod, la volan, ca într-unul

din fotoliile de acasă. Benone Donea are o fată, Vioreca, măritată la București, unde aceea are serviciu și o casă a ei, iar în urmă cu patru ani, cînd fata a făcut nuntă, el s-a gîndit să-i cumpere mobilă, ca să-i fie de zestre, numai că tinerii și-au cumpărat alta, chiar în cartierul unde au primit apartament, iar el a rămas cu mobilă în casă și se mai așează pe vreunul din fotoliile acelea doar cînd are timp să vadă un film la televizor, timp pentru așa ceva nimerindu-se să aibă, de altfel, foarte rar.

Mai cu seamă în primăvara asta cum n-a mai fost alta demult, timpul mecanizatorilor a trecut într-o așteptare încordată, am stat gata de atac mereu, spune și mecanizatorul Păun Brodeală, care lucrează la Ferma nr. 3, am stat mereu pregătiți și atacul s-a amînat nu o dată, ploile astea ne-au ținut mereu calea, prelungite peste măsură și reci, dar cînd a fost o zi bună de lucru sau cînd am avut parte doar de cîteva ore pe zi, n-am pierdut nici o clipă. Păun Brodeală are 41 de ani și lucrează la tractoare, cum spune el, de cînd a terminat clasa a șaptea. Trei ani a învățat meserie, la școala profesională, iar în '64, cînd a obținut certificatul de absolvire, s-a angajat la S.M.A. Drăgănești și un timp a lucrat, după aceea, chiar la o anume depărtare de casă, la Ghiriacu și Ciolanu, la Beiu, Tirnava sau Bujoreni, unde erau duși în timpul nopții ca să nu recunoască drumurile și să nu se grăbească să vină prea repede acasă. Însă el n-avea cum să fie unul dintre cei gata să dea bir cu fugiții. Ținuse să învețe meseria asta cu toată nădejdea unui copil sărac și necăjit și n-avea cum să încerce s-o părăsească, după cum nu va încerca niciodată. Tacă-său, Stere, se întorsese orb de pe front, așa a trăit de-atunci și pînă în ziua de azi, dar omul acesta n-a avut totuși odihnă, a încercat din răpuzeri să-și ajute nevasta la muncile gospodăriei, atît pe cît se putea, mîinile lui sînt pline de semne de tăieturi și de zgîrieturi, iar Păun Brodeală își aduce aminte, de exemplu, cum la seceriș, într-o vară, l-a văzut pe taică-său tăindu-se la mînă cu seceră, tocmai pentru că nu ascultase ce-i spusese nevasta și copiii, să stea locului. Așa că el, Păun Brodeală, nu s-a răsfațat niciodată și n-a glumit cu meseria.

Cînd era în armată și făcea de gardă la Palatul Consiliului de Stat, ședea lîngă gheretă, drept ca bradul, și privind la trecătorii de pe Calea Victoriei se întreba uneori ce-o mai fi la Drăgănești, cine o mai lucra pe tractorul lui? Acum, cînd toată ziua stă pe tractor, abia dacă se mai întreabă uneori ce-o mai fi pe Calea Victoriei. Împreună cu colegul lui, Florea Dinu, ar mai avea de făcut doar cîteva ture și încheie semănatul sîncelei de zahăr la Ferma nr. 3. În urma tractorului care înaintează cu o viteză de aproape doi kilometri pe oră, Elena Mărgărit și Dan Cristache țin mereu sub ochi mersul semănătoarei și ori de cîte ori li se pare că nu e ceva în regulă, îi fac semn să oprească. Ceea ce otează, în cele din urmă, este calitatea lucrării, iar Păun Brodeală trebuie să respecte întocmai ordinul de lucru, adică foaia aceea de hîrtie pe care o ține în buzunar și pe care șeful fermei a scris de dimineață, la ora 6 și jumătate, sola unde are de lucrat, lucrarea pe care o are de executat, adîncimea, viteza și densitatea la care trebuie să semene. Din cînd în cînd, șeful de fermă vine și verifică și el, atent, cum se face lucrarea. Dar nu poate să stea toată ziua aici, fiindcă în cuprinsul fermei lui de 864 de hectare se lucrează, bineînțeles, în mai multe locuri, iar el trebuie să știe ce se întîmplă în orice loc. Avionul așteplat la ora 10 va începe tratamentul la grîu, mai întîi, chiar în această fermă de care răspunde, de 26 de ani, tehnicianul Ancu Glăvan. Acesta are 55 de ani și toată viața și-a petrecut-o cu munca pămîntului pe care uneori n-a avut răgazul nici măcar să stea undeva și să mîncească, la prînz. Ori în șaretă, ori pe jos, mereu în fugă și mîncînd astăzi biscuiți și rahat, iar miine napolitane, pînă la urmă a dat omul în diabet. Și cu toate că e un munte de om, trebuie să se hrănească mai mult cu mămăligă. Medicul nu i-a dat voie să mîncească mai mult de 150 de grame de piine pe zi. Tocmai el, omul care face piinea pentru toți! Dar asta o va înțelege doar mai tîrziu și Sandu, bărbatul de cinci ani, cel care privește la toți cu ochi scrutători. O va înțelege cînd numărul anilor lui va fi mai mare, iar teama de lupi va fi dispărut cu totul.

D. CONSTANTINESCU

Garanția belșugului: mîinile harnice și pricepute ale cooperatoilor

Mecanizatorii sînt gata, în orice moment, să treacă proba aspră a campaniilor agricole
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Faice parte și acest episod din istoria întreprinderii: în urmă cu un veac și încă un sfert de veac, ieșind la plimbare cu trăsura spre marginile orașului și văzând femeile cum spălau rufole în Dimbovița, un francez, Lemaitre s-a gândit să deschidă în locul acela o spălătorie, având să spele mai întâi rufole de prin cazarmile și spitalele Bucureștilor. Cu vremea, pe același loc s-a înălțat un atelier unde se reparau locomotive. Într-o turnătorie au fost făcuți, în acele vremuri mai de demult, și stâlpii pe care au fost așezate felinarele Bucureștilor. Mai încoace, spre vremea noastră, după naționalizare, întreprinderea a trecut la fabricarea motoarelor semi-diesel. Cu două motoare de acest fel, de cite 25 CP, muncitorii de la „Timpuri Noi” au defilat la 1 Mai 1949. Un an mai târziu, în această întreprindere erau fabricate primele compresoare. Și dacă vrem să avem o imagine cuprinzătoare despre ceea ce s-a petrecut la „Timpuri Noi” de vreo citeva zeci de ani, putem nota ceea ce ne spune tehnicianul metrolog Gheorghe Chircă, secretar adjunct al comitetului de partid pe întreprindere: din 1949 și până astăzi producția a crescut de peste 50 de ori! Și ar mai fi de reținut că ritmul în care s-a produs această creștere a cunoscut în anii din urmă o accelerare ce este, prin ea însăși, semnificativă: de fapt, producția s-a dublat în ultimii zece ani. În decursul unui an, valoarea acestei producții ajunge la aproape 1 miliard de lei.

Ca urmare a vizitelor întreprinse aici de tovarășul Nicolae Ceaușescu, întreprinderea a intrat într-un vast proces de modernizare. Întreprinderea datează de aceste vizite deschiderea unui capitol nou, deosebit de bogat, al istoriei sale. Reamintind acest adevăr, inginerul Ionel Radu, șeful serviciului plan,

recapitulează citeva dintre argumentele care ne îngăduie să afirmăm că „Timpuri Noi” a devenit în ultimii citiva ani o întreprindere de înaltă productivitate, în care zecile de tipuri de motoare și compresoare fabricate aici prezintă, încontestabil, calități tehnice superioare. Că așa stau lucrurile și nu altfel o demonstrează și faptul că întreprinderea exportă o bună parte din producția ei — pe primul trimestru al acestui an sar-

turnat sub presiune. De asemeni, în urma vizitei întreprinse aici de tovarășul Nicolae Ceaușescu pe data de 2 noiembrie 1984, s-a trecut la instalarea unei linii semiautomate de formare-turnare a pieselor din fontă, ceea ce a avut efecte pozitive în privința reducerii consumurilor materiale și pentru creșterea substanțială, cu 30 la sută, a productivității muncii, ori pentru asigurarea unei calități superioare.

urmat tot la seral Tehnologia construcțiilor de mașini și-a terminat facultatea în 1968. Un timp a lucrat la proiectare, apoi a fost, o vreme, inginerul șef al întreprinderii, iar de mai mulți ani încoace muncește ca inginer principal în cadrul atelierului de tehnică nouă. Destinul lui se împletește așadar cu istoria întreprinderii pe durata citorva zeci de ani. Când a intrat el ca muncitor la „Timpuri Noi”, întreprinderea reușise să

seria acelorași produse care mai înainte de a fi realizate la „Timpuri Noi” erau importate, inginerul Marin Nanca, șeful atelierului de proiectare, dezvoltare și introducerea a progresului tehnic, oprește discuția la electrocompresorul ECFU 10. Ei bine, îl întrebăm, ce este cu acest ECFU? „Este, ne răspunde el, un electrocompresor fără ungere, cu o capacitate de 10 metri pe minut. Ca să se înțeleagă importanța lui, vom spune, spre a fi pe înțelesul oricui, că în anumite domenii industriale sau pentru anumite operațiuni este nevoie ca aerul comprimat să nu conțină nici o impuritate, nici un fir de praf. Astfel de compresoare sînt necesare în industria chimică și farmaceutică, de exemplu, sau în industria alimentară. Pînă acum, noi am importat astfel de compresoare. Însă întreprinderea noastră a reușit să realizeze, iată, acest electrocompresor ECFU 10. La nivel de modul funcțional și la nivel de prototip. În întreprinderea de Medicamente București, el a dat rezultate excepționale. Nu mulți, în lume, produc astfel de compresoare și, ca să vorbim limpede, cel produs aici se află peste nivelul mondial. Primele serii vor fi fabricate în luna iulie. Și să mai spunem, neapărat, că meritul principal în realizarea acestui compresor aparține inginerului Ștefan Mindru, din cadrul atelierului nostru. Sigur că el a lucrat și cu alții, de exemplu cu inginerul Constantin Marcu și cu o echipă de tehnicieni din întreprindere, dar corect este să spunem că meritul principal aparține lui”.

Cu astfel de oameni, e limpede, la „Timpuri Noi” timpul merge repede. Fiindcă oamenii aceștia țin să meargă în pas cu lumea și uneori, iată, reușesc să meargă chiar cu un pas înaintea ei.

D. CONSTANTINESCU ■

La „Timpuri Noi”, cu un pas înaintea lumii

cinile de export au fost nu doar realizate ci chiar depășite — și nu a primit nici o reclamație cu privire la calitatea produselor. O astfel de performanță se explică însă prin faptul că în urma vizitei întreprinse aici, în 1980, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a trecut într-o primă etapă la modernizarea turnătoriei de fontă și neteroase, unde prin crearea unor spații noi de producție s-a impus și reorganizarea unor linii tehnologice. A fost înlocuită în bună parte munca manuală iar consumurile de metale, în primul rînd de aluminiu și de aliaje de aluminiu, au scăzut foarte mult prin montarea unor mașini de

Acestea sînt, fără îndoială, tot atitea dovezi că pe măsură ce anii au trecut, întreprinderea a întinerit tot mai mult. Și după cum ne mărturisește inginerul Mircea Ungureanu, poate că el are motive mai multe decît alții să aprecieze drumul străbătut de întreprindere în acești ani și să se bucure din toată inima. Fiindcă el, spre deosebire de cei mai tineri, știe foarte bine și de unde s-a plecat. A copilărit în preajma întreprinderii, în cartierul Dristor, iar în 1951 a intrat aici ca muncitor necalificat. Nu la mult timp după aceea s-a calificat ca strungar. După ce-a absolvit cursurile serale ale liceului, a

fabricat două tipuri de compresoare, TN 45 și TN 70. Acum, aceeași întreprindere fabrică peste 50 de tipuri de electrocompresoare și motocompresoare și cu toate că numărul acestor tipuri este important, vom vedea că nu numai el are importanță. În cadrul uneia dintre vizitele de lucru întreprinse aici de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarului general al partidului i-au fost prezentate noile tipuri de compresoare navale, cele pentru locomotive, pentru comprimarea gazului metan, ca și motorul diesel de 140 CP pentru excavatoare, toate acestea fiind adevărate premiere pe plan național. Din

Drum lung pînă la Husnicioara. Drum minier. Drum pe care se întilnesc, tot la citeva secunde, făcînd să scriesească aerul între ele, mașinile uriașe care transportă minerele extras din cariera aflată, undeva, în stînga. La Husnicioara e altceva. Acolo e mină-mină. Acolo se lucrează la sfîrtecarea, pe dinăuntru, a unui piept de deal. Acolo, după ieșirea din schimb, minerii trec pe la lămpărie. Iși lasă lămpășele și mai spun citeodată (auzind exclamația — da! negri ați ieșit, mai ceva ca dracii!) — dacă era să ne placă albu', ne făceam farmaciști sau brutari, că prosti nu sîntem, altfel n-am fi ajuns la mină, unde e nevoie de cap bun și de suflet tare! Fata de la lămpărie zîmbește. Îi cunoaște bine pe toți, deși sectorul acesta e cel mai nou dintre toate cele deschise pe platforma minieră Mehedinți, Leonica Birzoi, (așa o cheamă pe șefa lămpăriei) știe pe dinafară numărul de la lămpășul fiecăruia și, de cum apare vreunul, se apucă să mi-l prezinte; scurt, cu precizie, prietenie și, citeodată, umor.

— Uite-l pe Doru Constantinescu. Lampa 167. I-am dat una nouă pentru că e, ca și mine, electrician. Am și eu slăbiciunile mele, mai ales pentru unul ca el, meseriaș de talent.

Doru are 29 de ani. A muncit un timp la Șantierul naval. Cînd s-a hotărît să lucreze în subteran a fost înții întrebare dacă i s-a urit cu lumina. El n-a răspuns. Nu e prea glumeț din fire. Dar ce glumă era aia ca Șantierul să se lipsescă de unul dintre cei mai buni electricieni ai săi? Pînă la urmă, însă, au primit interesele depășind dorința unui muncitor sau altuia, a unui conducător de unitate sau a unui șef de echipă. Era nevoie de minerii. Și de specialiști bine pregătiți. Așa că Doru a început munca de miner la sectorul Zegujani. Bine apreciat. I-a învățat pe tinerii din jurul său cam tot ce știa și el. Și știa multe. Cînd s-a deschis Husnicioara, a fost chemat aici. Mină nouă, cu probleme. A venit, lăsînd în urmă regretele ortacilor de la Zegujani. Zice, simplu de tot, că n-a făcut, în toată viața lui, nimic decît din dragoste. Din dragoste pentru meserie a lucrat bine, tot din dragoste s-a înșurat, tot din dragoste a devenit tată a patru copii, doi băieți și două fete, și tot din dragoste s-a hotărît să devină miner. Dragoste pentru ce?, îl întreb. Zice, la fel de simplu și de direct, fără să clipească: pentru țară. În Șantierul naval sînt încă mulți electricieni buni, chiar mai buni ca mine. Dar aici era mare nevoie. De-aia am venit. Și Doru se grăbește să plece, tot de dragoste minat. Mai bine spus — de

dorul de a-i revedea cit mai curînd pe cei dragi de-acasă.

— Bărbatul ăla înalt și blond e Valerică Udrea — continuă Leonica șirul prezentărilor. Lampa 243. Întrebați-l cum i se pare rolul lui de mamă.

— Al lui?

— Întrebați-l, o să aflați!

Îl întreb. Zîmbește larg. M-a și pirit șmecheriza asta mică, îi arăt eu ei — zice, fără pic de supărare în glas. Aflu că e miner de 17 ani, a început la Motru, unde fratele său a rămas în continuare, ca brigadier. El s-a tras mai spre casă. Mai aproape de nevasta lui, de comuna lor natală, Ilovăț, și de cei trei copii. S-a pus pe treabă și la Husnicioara. Așa cum știe el, minerește. Fără menajamente și fără spaimă de trudă. Între

de săptămîină. Ca pe vremea cînd eram de-abia logodiți.

— Uitați-l și pe nea Constantin Armega. Miner specialist. Lampa 124. Ce ziceți, la cit de zdravăn și tînerel arată, credeți că are 22 de ani de muncă în mină? Și are!

Și mai are și patru copii. Și mai așteaptă încă un băiețel, zice că e pe drum. Și, încă, mai are nea Armega o soție care lucrează tot în cadrul întreprinderii miniere, și fata cea mai mare tot aici, la carieră. Ce mai are? Drag de muncă. Ajuns la 42 de ani, cînd pînă la pensie n-ar mai fi decît vreo opt, s-ar putea gîndi și la altceva decît la mină. De pildă, la cum își va petrece timpul ca tînar pensionar. S-a gîndit și la asta. Are deja doi stupi. Va face, cu

siluetă. Lămpășele sînt toate la locurile lor. Îndrăgostiți, dar scumpi la vorbă sînt bărbății de pe-aici — zic. Leonica Birzoi începu să povestească, în timp ce verifica lămpășele iar eu așteptam sfîrșitul ședinței de analiză a muncii, la care participau șefii echipelor din schimbul înții:

— Cum s-o fi făcut, mă întreb și-acum, de nu l-am cunoscut mai devreme pe Marian? Doar eram vecini, la Ciuperceii Noi. O uliță ne despărțea. Prietenia noastră s-a înfiripat destul de tîrziu, cînd eu terminasem, la Craiova, liceul, iar el isprăvisse și armata. Am plecat amîndoi cu gîndul să intrăm în facultate. N-am reușit și am venit la Drobeta ca să ne punem pe muncă. Ne-am și căsătorit, convinși că astfel vom fi cu adevă-

încă în cărucior. Stăteau pe atunci într-un bloc, la etajul al treilea, într-un apartament primit la numai două săptămîni de la venirea lor în Petroșani. Marian venea aghind, Să mergem sus, am să-ți arăt ceva! Spune-mi aici, abia am dat jos căruțul... Nu, sus, în casa noastră. Au mers și ei i-a arătat o hîrtie pe care scria Husnicioara. Ce-i asta? Pe unde e? Acasă! La noi, în Oltenia, în Mehedinți. Și au plecat. S-au stabilit, cu convingerea că o fac pentru totdeauna, aici. El urmărește, ziua întreagă, activitatea de la banda transportoare, iar ea a dres, într-un timp record, toate lămpășele defecte, ajungînd să aibă multe și de rezervă. Acum, nu-și mai află locul, vrea să facă altceva, mai spectaculos. E doar electrician — categoria a cincea. Nu se cuvine să stea ore în șir într-o cămaruță. Vrea să fie electrician de schimb pe excavatorul 470 din carieră. O să fie greu? O să fie. Dar și frumos. Dacă m-am decis să rămîn electrician, vreau să fiu unul de elită, așa, ca Doru Constantinescu. Nici el nu s-a temut să vină la mină, nici mie nu mi-e să urc pe excavator. Marian ce zice? Nimic altceva decît că m-am gîndit bine.

S-a isprăvit ședința. Șeful de sector, inginerul Mircea Lucaci, își mai notează cite ceva pe un caiet plin de cifre și de nume. E șef de sector numai de citeva luni, mai precis din 16 decembrie 1986. Vine dintr-un loc în care nu se pomenea de minerit, din comuna mureșană Zaul de Cimpie. Dar, din pricina unor necazuri de familie, a fost obligat, încă din clasa a VIII-a, să meargă la o rudă, la Petroșani. Acolo a făcut liceul și facultatea. Repartizat la Livezile, a fost adus, apoi, aici. Abia acum face cu adevărat meserie de inginer. De miner, nu e simplu deloc. Dar e pasionant, este exact ce și-a dorit. Sigur, sectorul său e încă în formare, mai are nevoie de oameni, și încă de oameni pricepuți, condițiile de muncă se vor îmbunătăți și ele cu scurgerea vremii, la fel și cele sociale. Dar — a înțeles și el, așa cum au făcut-o și minerii din subordinea sa — era neapărat necesar ca extracția să înceapă cit mai repede. Abia acum se trece la perfecționări, acum se prinde gustul performanței...

S-a înșurat. O seară de primăvară, blind adietoare. O seară anume dăruită îndrăgostiților. Inginerul Lucaci rămîne în continuare la Husnicioara. Eu o pornesc la vale, zăbind înaintea-mi siluetele celor doi tineri soți, Marian și Leonica. Se țin de mină. Și parcă mi se face dor de-acasă.

DAN MUCENIC ■

Simple povești de dragoste cu minerii Husnicioarei

timp, nevasta lui a fost aleasă primărită la Ilovăț. Stă acolo la părinți. El — rămăsese singur în apartamentul din Drobeta-Turnu Severin. Dar și-a adus alături pe cei doi copii mai mari — o fată într-a XII-a și un băiat într-a X-a și a risipit singurătatea. Se duce acasă, în sat, doar la săptămîină, în vreme ce soția nu dă prin oraș decît atunci cînd e chemată la vreo ședință, la județeană. Nici nu s-ar putea altfel, zice Valerică Udrea, un primar trebuie să stea în sat zi și noapte, că doar de-aia l-au pus oamenii în fruntea lor, să fie mereu printre ei. Dar tot nu mi-ai spus — insist eu — cum te simți ca mamă-mică? Acum, cu doi copii mari, pot zice doar că ei mă cresc pe mine. Îmi dau poftă de viață și de muncă. Fac și treabă prin casă. Dar și învață. Eu, cu lucrul meu. Greu? Nimic nu e greu atunci cînd știi că, plecînd acasă, îi revezi pe oamenii dragi. Bine, dar soția, copilul cel mic?... Ei, nu pot merge toate perfect. Dar, cu timpul, se rezolvă ele... Important este doar că ne simțim inimile aproape și că trăim fericiți măcar în cele două zile ale sfîrșitului

timpul, cam 20. Dar pînă atunci e vreme destulă. Povestește despre mina Husnicioara. Nu e, desigur — nouă fiind — grea din cale-afară. Dar nici mină ușoară nu s-a pomenit. Important e acum organizarea, sudarea colectivului de-aici. O echipă de minerii nu există — dacă e una cu pretenții — în afara prieteniei sincere dintre oamenii ei. Cei care spun că nu se tem de muncă, avînd curajul să doarmă lingă ei, n-au ce căuta printre minerii. Armega s-a călît la școala Motrului. S-a simțit născut pentru a fi miner: vinjos, plin de curaj, deschis la suflet. Ai fost bolnav vreodată? Nu prea. Într-un rînd am fost să-mi fac analizele și mi s-a zis că încă nu e cazul să mă interez care e drumul cel mai scurt spre o policlinică. Simțeam și eu asta, așa cum simt și-acum, dar spusa medicilor m-a liniștit mai tare. Și el, ca toți ceilalți, e grăbit să ajungă acasă. A venit autobuzul care îi ia zilnic de la mină și nu vrea să-l piardă.

Au plecat toți minerii ieșiți din primul schimb. Acum, prin pădurea cu arbori subțiri care le însoțește drumul spre gura minei nu se mai zărește nici o

rat fericiți. El lucra la Șantierul Naval, eu — la Electromontaj. O perioadă calmă, liniștită, pe parcursul căreia soțul meu a continuat să citească, să cînte la chitară, dar și să se pregătească pentru un nou concurs de admitere. Eu am renunțat la ideea studenției, cu gîndul la copilul care urma să vină pe lume. Conform planurilor și așteptărilor noastre, Marian a intrat fără probleme la Institutul de Mine din Petroșani. L-am urmat (se putea altfel?) și m-am încadrat la întreprinderea „Viscoza” din Lupeni.

Leonica își continuă istorisirea vorbind lute, olteneste, pîrînd să treacă ușor pe lingă marile evenimente petrecute în tinăra sa familie: notele mari ale soțului, nașterea celui de-al doilea copil și activitatea sa, ca primă femeie electrician de schimb din întreaga istorie, de peste trei decenii, a „Viscozei”. Totul i s-a părut și i se pare firesc. O existență ocolită de seisme. Ca orice viață de familie închinată numai muncii și iubirii. Dar dimineața aceea și-o aminteste. Dimineața în care Marian trebuia să primească repartiția. Era vară și Leonica se plimba cu cei doi copii, cel mic

De fapt, titlul acestui reportaj ar fi putut fi altul: **lupta pentru „frig adinc”**! Cu exclamație la sfârșit. Sau, mai direct, „Vine criogenia”! Criogenia, lumea tehnicii viitorului, „botezată” prin alipirea cuvintelor grecești „crios” (frig) și „genicus” (care produce). O lume fascinantă ce ne poartă în marș forțat spre zero absolut...

M-am întâlnit cu această lume la Cluj-Napoca cu zece ani în urmă la „Napotehnica”, în cadrul tradiționalului Saloanele județene ale Creației științifice și tehnice. Apoi, ideea criogeniei a devenit o prezență constantă la Cluj-Napoca, unde s-au organizat și primele dezbateri științifice ocazionale de simpozioanele „frigului”, devenite și ele pitorești manifestări științifice în peisajul orașului de pe Someș. A venit apoi vremea tratamentelor termice, domeniu în care Politehnica din Cluj-Napoca se-nscrie printre pionieri, elaborând cu ani în urmă primele invenții, deja brevetele, iar nu demult, participând intens la programele naționale electronucleare. Tot în premieră, la „Napotehnica” au fost prezentate cu citiva timp în urmă și primele criostate, adică dispozitive utilizate în încercările mecanice ale metalelor, evident, în condiții criogenice, și am aflat un lucru extraordinar: în citiva ani, criostatele au ajuns deja la cea de-a III-a generație! Cum? Grație unei frumoase cooperări între „dascălii” Politehnicii din Cluj și „elevii” lor dintr-o puternică și modernă, ca stare de spirit, uzină sătmăreană: I.P.S.U.I.C. Mărturisesc însă că cea mai mare surpriză în această lume a incursiunilor spre zero absolut, a tehnologiilor de virf, aveam s-o am într-un unic în felul lui laborator al Politehnicii. Un laborator în care zilnicele incursiuni spre zero absolut au în ele toată frumusețea pasiunii pentru cercetare a unui grup de oameni ce gândesc nu numai pentru anul 2000...

Așadar, să intrăm. Gazdele ne invită să depunem paltoanele pe cuier. Aici, nu e frig, deși ne aflăm chiar în laboratorul de criogenie! Nu, nu deranjăm. Studenții sînt chiar în pauză.

De la inginerul **Iosif Tăpălagă** vom încerca să aflăm nu numai „istoria” acestor preocupări, dar și rosturile criogeniei, un domeniu nu numai la modă, dar și de maximă penetrație în tehnologiile viitorului. Cine sînt ceilalți membri care compun „grupul de la Cluj”? Cu un deceniu în urmă, lingă „sufletul” grupului, **conf. dr. ing. Iosif Tăpălagă**, venit la Politehnică după ce a trecut prin toate treptele producției, s-au alăturat șefii de lucrări, doctorii în științe tehnice **Gheorghe Achimaș, Petru Berce** și **Horațiu Iancău**, iar mai apoi, colaboratori din toate catedrele Politehnicii interesate de acest domeniu de avangardă!

Scrierea istoriei de-un deceniu a-nceput odată cu înche-

garea unei colaborări între Universitate și Politehnică a cărei bătaie este gândită să depășească granițele secolului. Cum au fost acele începuturi? Imaginați-vă un om, pe **inginerul Teofil Cherebețiu** într-un dialog prelungit cu fizicianul **dr. Ioan Ardeleanu**, acolo, în laboratoarele de fizică ale Universității, pregătind proiectele pentru confruntarea de-a doua zi cu „grupul” de la Politehnică. Aveau farmecul lor întâlnirile acelea interuniversitare chiar și atunci cînd ideea „frigului adinc” era doar un vis, o cutezanță. Atunci, cînd dezbaterile teoretice intuiau criostate, scule pentru așchiere criogenice, încercări mecanice la temperaturi criogenice! Da, și chiar și asamblări criogenice... Cum? Simplu: prin „fretaj”, adică, prin introducerea unei piese cilindrice de dimensiuni mai mari într-un alezaj de dimen-

rator al politehnicii clujene. O cooperare deosebit de rodnică și eficientă.

În rîndurile care urmează mă voi strădui ca din discuțiile purtate cu specialiștii Laboratorului de criogenie de la Institutul Politehnic din Cluj să reconstitui un tablou mai concret de realizări spre interesul beneficiarilor posibili:

— **Deci, instalațiile pot fi realizate pe bază de componente autohtone. Totuși, cine le realizează?**

— E o preocupare de bază a grupului de la Cluj, care înlăpătește nu numai proiecte, ci chiar instalații în atelierele proprii de microproducție, evident, pînă la predarea tehnologiilor unor unități specializate. Vasele „dewar” ce stochează agentul criogenic sînt realizate de I.C.P.I.A.F. Cluj-Napoca.

extindere a utilizării ei, funcție de natura produsului.

— **Constructiv, o sculă criogenică prin ce se deosebește de una clasică?**

— Prin faptul că într-o anumită zonă trebuie practicată canale prin care se vehiculează agentul criogenic, la noi azotul lichid. Mai au în plus, normal, niște fante de evacuare a vaporilor de azot...

— **Deci, nu este o complexitate deosebită. Ce e totuși mai dificil?**

— Optimizarea parametrilor geometrici constructivi ai sculei! Cercetările noastre au arătat că micșorînd unghiul de degajare, gamma, se mărește și pe această cale durabilitatea sculei așchietoare. Deosebit de important este însă cazul aliajelor „exotice”, între care amintesc beriliu, magneziu, zirconiu: în cazul prelucrării prin mijloace clasice, unele se a-

— **La această oră, ce scule criogenice sînt în producție?**

— Cele de strunjire. Acum experimentăm găurirea criogenică... Instalația și tehnologia de așchiere au fost prezentate și secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia unei vizite de lucru la Întreprinderea Metalurgică din Aiud. Au fost privite cu interes, apreciate, iar de atunci ni s-a trasat sarcina introducerii și extinderii la nivel industrial. Evident, așa cum spuneam, acolo unde se pretează...

— **Care au fost cele mai mari satisfacții trăite de Laboratorul de criogenie din Cluj-Napoca?**

— Chiar rezultatele pe care le-am obținut și aprecierea de care se bucură activitatea noastră, în cadrul programelor naționale coordonate de C.N.S.T. Apoi, realizarea primelor teze de doctorat, prima, susținută în anul 1983 — Așchiera criogenică — fiind susținută de Horațiu Iancău. Notabil este și sprijinul deosebit ce ni-l acordă nu numai institutul, dar și unele unități, între care amintesc la loc de cinste Întreprinderea Mecanică de Material Rulant „16 Februarie” din Cluj-Napoca și I.M.U.A.S. Baia Mare. Ne gândim apoi la faptul că în 1986 am făcut primele propuneri de standarde privind comportarea materialelor în condiții criogenice.

— **Să-ncheiem cu o întrebare ce-și avea locul chiar la început: ce este criogenia?**

— Ca definiție, pe care o dăm studenților la curs, criogenia este ansamblul tehnicilor care concurează la producerea, stocarea și utilizarea gazelor lichificate denumite lichide criogenice. Criogenia începe în momentul cînd omul, prin prezența sa dincolo de limitele Terrei, constată că mediul ambiant infinit al Cosmosului reduce aproape la zero presiunea, temperatura și gravitația, punînd științei și filozofiei întrebări la care încă nu s-a răspuns, întrebări ce se nasc una din alta, lărgind cîmpul de cercetare...

...Da, întrebări la care grupul de cercetători de la Cluj — doctorii în științe tehnice **Iosif Tăpălagă, Petru Berce, Horațiu Iancău** și **Gheorghe Achimaș** — dă de-un deceniu răspunsuri de nota zece. Notă acordată de producție!

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

Incursiuni spre zero absolut

siuni mai mici, apelînd la tehnica „frigului adinc”. Evident, răcit la temperaturi criogenice, spre minus 200 grade Celsius, sau, mai precis, la 77 grade Kelvin, arborele, „cuminte”, își micșorează dimensiunea și poate fi introdus ușor în alezajul buceșei, iar atunci cînd temperatura revine la cea ambiantă, se realizează stringerea, asamblarea.

Unde e totuși „frigul adinc” din acest laborator de criogenie? Fiindcă, în „criostatele” și vasele „dewar” ce se văd jur împrejur. Toate gândite de „grupul” de la Cluj-Napoca și realizate printr-o rodnică cooperare cu I.P.S.U.I.C. Satu Mare, unde s-a transformat o parte din această pasionantă luptă pentru tehnologii de virf.

Ei bine, cititorul se va întreba pe bună dreptate în ce domenii se folosește această tehnologie de virf. Am pomenit sculele cu caracteristici speciale. Dar aplicațiile sînt infinite de multe: în biomedicină, în transportul energiei, în tehnica spațială, în procesele electro-nucleare, în electronică, în fizica energiilor înalte! Și am amintit doar citeva. La acest început de an, sub patronajul Consiliului Județean al Sindicatelor Cluj, spre a înlesni cooperarea spre aceste virfuri s-a constituit o subsecție în cadrul Comisiei județene a inginerilor și tehnologilor.

În același timp, la „Metalurgică” Aiud, punctul cel mai „cald” al aplicațiilor clujene, noua tehnică a intrat în cotidian, marea uzină transformîndu-se, pe acest plan, într-o fertilă extensie a micului labo-

Posedăm deja 30 de seturi de dispozitive care asigură o gamă largă de încercări, începînd de la 0,1 mm pînă la grosimi ce depășesc 20 mm, atît pentru configurații standardizate, cit și pentru cele nestandardizate. Noi am executat deja instalații pentru așchiere în colaborare cu alte unități beneficiare, pe baza proiectelor noastre și intenționăm ca în acest an să livrăm astfel de instalații și altor unități, evident, în limita capacității atelierului nostru de microproducție...

— **Concret, în ce stadiu se află, de pildă, recuperarea materialului metalic din deșeurile de cabluri și debavurarea pieselor din mase plastice?**

— Pînă cel mai tîrziu la jumătatea acestui an vom proiecta și realiza instalațiile necesare pentru faza de laborator.

— **Cum este gândită această tehnologie?**

— La temperatura azotului lichid, care este de 77 K, atît materialele metalice, cit și cele nemetalice devin foarte casante. Prin această schimbare a proprietăților, măcinarea e foarte ușor de realizat, ca de altfel și separarea, care se face în aceste condiții foarte ușor.

— **Vă întreb, firese, despre costuri. Contează și nivelul lor...**

— Azotul lichid are un cost destul de scăzut: cam 2 lei pe litru. Investiția este însă la început ceva mai costisitoare. De exemplu, pentru instalația de recuperare despre care m-ați întrebat, costul maxim tinde spre 150 000 lei. Există însă suficient de multe posibilități de

prind din cauza frecării, încît metodele criogenice rîmîn unele posibilități de prelucrare!

— **Și calitatea suprafețelor prelucrate?**

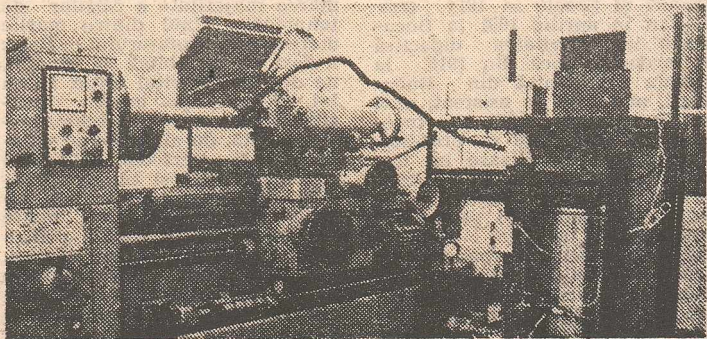
— Dincolo de consumul mult mai redus de energie, dar și de alte avantaje, se îmbunătățește net calitatea suprafețelor prelucrate. Nu uitați însă și considerabila creștere — în unele situații chiar de patru ori! — a „vieții” sculelor...

— **Ce operații pot fi efectuate prin metode criogenice?**

— De pildă, strunjiri, burghieri, tarodări și frezări pentru materiale greu așchiabile în condiții obișnuite, despre care s-a amintit în acest reportaj...

— **Ce extensie prevedeați pentru tehnologiile criogenice?**

— Una deosebit de importantă, fără a se abate însă la o generalizare. Criotehnica va pătrunde doar acolo unde este necesară prezența ei. Ea dă soluții pentru materialele greu așchiabile sau neașchiabile.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Creator de matematici moderne

Cu talentul său unic de a caracteriza lapidar și expresiv, Grigore C. Moisil scria despre Simion Stoilov (1887—1961): „Stoilov nu și-a închipuit niciodată că e conducătorul matematicii românești. Și fiindcă nu și-a închipuit, a fost”. La rîndul său, Miron Nicolescu lumina o altă față a marelui matematician, aceea de savant-cetățean, atunci cînd îl definea, sintetizînd raporturile sale cu el astfel: „Un desăvîrșit democrat. El a fost un protestatar toată viața lui și — trebuie s-o spun — contactul pe care l-am avut în permanență, mai bine zis prezența mea lingă el a fost pentru mine o excelentă școală de atitudine civică”. Consecvența lui S. Stoilov în această privință s-a dovedit cu numeroase prilejuri: în vremea dintre cele două războaie mondiale, s-a aflat în fruntea profesorilor democrați și antifasciști, combătînd curentele de extremă dreaptă; în 1944, cînd a fost printre inițiatorii memoriului profesorilor universitari, care cereau lui Ion Antonescu ieșirea

din războiul antisovietic; după război, cînd a răspuns din plin chemării societății care se făura în folosul celor mulți, fiind deputat în Marea Adunare Națională și citiva ani ambasador al României la Paris. Anul acesta, cînd se aniversază 100 de ani de la nașterea

lui S. Stoilov, personalitatea sa, a acestui notoriu specialist în analiza matematică și totodată primul topolog român de seamă, înscris trairic prin creația sa în orbita științei mondiale, a pare deosebit de semnificativă. Chiar și în terminologia matematică internațională, descoperirile sale s-au înscris adesea, cum vom vedea, cu numele său sau cu denumirile pe care alți matematicieni le-au dat unor concepte introduse de Stoilov.

S-a născut la București, ca fiu al unui ofiter superior participant la Războiul Independenței; mama sa era descendentă din cronicarul Radu Greceanu. A urmat liceul la Craiova, apoi Facultatea de Științe din Paris, îndrumat de cunoscuți oameni de știință, printre care E. Picard, H. Lebesgue, E. Goursat, E. Borel. Doctoratul și l-a susținut în 1916, cu o teză din domeniul ecuațiilor liniare cu derivate parțiale, cărora le consacrase și anterior două note științifice (în teză stabilește o originală teoremă de existență pentru aceste ecuații, în cazul a două variabile independente). După ce participă la Războiul Reîntregirii, își susține în 1919, la Iași, examenul de docență, cu specialitatea analiză matematică. Își începe cariera didactică la Iași, unde a fost conferențiar, între 1920—1923, de algebră superioară și apoi de analiză matematică. Ulterior, a devenit profesor al Universității din București și al Școlii Politehnice (teoria funcțiilor și algebra superioară); în Capitală a fost și rector al Universității (1944—1945), decan al Facultății de Matematică și Fizică (1948—1951), director al Institutului de Matematică din Bu-

curești (1954—1961). Il aflăm de asemenea „profesor invitat” la numeroase universități străine. Meritele sale științifice au făcut să fie ales membru corespondent al Academiei Române. (1936), apoi membru titular (1945), iar din 1948 membru titular al Academiei Republicii Populare Române, ca și a numeroase societăți și academii științifice străine.

Simion Stoilov a abordat succesiv trei direcții fundamentale de cercetare: ecuațiile cu derivate parțiale în domeniul complex, teoria multimilor și topologia — memoriile sale cristalizînd „pătrunderea excepțională a celor mai ascunse fenomene”, cum observa matematicianul Alexandru Ghika. Stoilov însuși își preciza astfel obiectivul central al cercetărilor sale: „a aprofunda în ceea ce are mai esențial, mai caracteristic, fenomenul analiticității, care ne este impus, într-un anumit mod, de natura în mijlocul căreia trăim”.

Marele matematician a pus în evidență o clasă de ecuații pentru care există întotdeauna integrale uniforme în vecinătatea unei singularități mobile. A obținut expresia integralei generale și stabilirea de integrale cvadruple periodice, ceea ce a stimulat multe cercetări ulterioare. Studiile sale au dus la rezultate noi în clasificarea multimilor de măsură nulă și în studiul multimilor de nivel ale funcțiilor continue. A stabilit teorema lui Stoilov, referitoare la mulțimea valorilor singulare ale unei funcții. Totodată, a fost unul din creatorii, pe plan mondial, al teoriei topologice a funcțiilor analitice. A stabilit echi-

valența topologică a funcțiilor analitice, a introdus importanta noțiune de transformare interioră, a introdus frontiera Kérékjarto-Stoilov, a dat o formulare explicită a conceptelor de acoperire totală și acoperire parțială regulată.

S. Stoilov este creatorul școlii românești de teoria funcțiilor de o variabilă complexă și inițiatorul unei noi orientări în matematică, prin aplicarea metodelor topologice în studiul funcțiilor de variabilă complexă.

Colegii săi apreciau nu numai profunzimea gândirii sale matematice, ci și eleganța soluțiilor, pe care le-a dat o viață întreagă problemelor abordate. La moartea sa, revista „Studii și cercetări de matematică” observa: „Fiecare lucrare a sa a marcat un moment în dezvoltarea matematicii și, prin răsănetul avut, a constituit și constituie un izvor de noi cercetări”.

Avea o fire calmă, gravă, meditativă și era preocupat de filosofia cunoașterii științifice. Precis și sobru ca profesor, preocupat de fondul expunerii sale, neacceptînd divagațiile și nici anecdotică, Stoilov a elaborat și predat cursuri de o excepțională densitate. Miron Nicolescu, deja citat de noi, îl considera „fondatorul și organizatorul școlii românești de matematică modernă”, în timp ce un alt matematician de valoare, Gheorghe Călugăreanu, sublinia la el: „seninătatea, lărgimea de vederi, generozitatea, spiritul de echitate și respectul adevărului”. Ilustrul savant era totodată un om adevărat.

I.M. ȘTEFAN ■

Președintele Academiei Române, prof. dr. Radu Voinea, inaugurează seria de convorbiri pe care le veți urmări în paginile revistei sub genericul:

Maestru și discipol: o legătură de suflet

Subiectul propus presupune întoarcerea în timp. Distinsul interlocutor — apreciat inginer constructor, îndrăgît dascăl, remarcabil om de știință, președintele Academiei Republicii Socialiste România, prof. dr. Radu Voinea, l-a acceptat nu doar cu nostalgia amintirilor legate de tinerețe, ci și cu bucuria pe care orice discipol o încearcă omagîindu-și maestrul și orice maestru descoperindu-și discipolii.

— Pe profesorul Aurel Beleş l-am cunoscut încă din anul 1942. Eram student, trecusem în anul II de studii la Școala Politehnică din București. Institutul de Construcții a apărut mai târziu, în 1948 — pe atunci era doar o facultate din cadrul Politehnicii. L-am cunoscut, deci, pe cînd eram student. A fost profesorul meu de construcții civile, de mecanică — un timp — de fundații, în anii II și III de studii. Faîma profesorului circula, însă, printre noi încă din primul an de facultate. Aurel Beleş era unul dintre marii profesori și a fost unul dintre marii noștri constructori. Absolvisese studiile superioare la Școala Națională de Poduri și Sosele în 1914 (era născut în aprilie 1891 la București) iar activitatea didactică o începuse încă din 1918, la Școala Politehnică din București, mai întâi ca asistent, apoi conferențiar din 1920 și, începînd cu anul 1933 ca profesor. Proiectase și realizase un număr mare de poduri din beton armat, în cadrul Direcției generale de poduri și sosele din Ministerul Lucrărilor Publice, refăcuse o serie de poduri distruse în timpul primului război mondial, executase numeroase clădiri multietajate cu structuri din beton armat, publicase, deja, o parte din lucrările de specialitate care-i poartă numele, era cunoscut prin numărul mare de comunicări susținute la congresele internaționale. Era un om cu o bogată experiență practică și extrem de bine documentat. Cam atît știam eu pe atunci despre cel care avea să devină modelul meu de viață. Și astăzi consider că este foarte important să ai un model de viață.

— Nu cumva ați fost, pur și simplu, impresionat de faîma profesorului?

— N-aș putea să spun că a fost numai una sau numai alta. M-am convins eu în timp, că această faîmă are un suport, o acoperire. La început, am avut chiar o mică decepție. Mi-au trebuit citeva luni ca să-mi dau seama că, ceea ce eu, cu mîntea mea de atunci consideram un defect, era, de fapt, o mare calitate a profesorului. Ce se întîmpla? În anul I, majoritatea cursurilor sînt de matematică, fizică, chimie, este — dacă vreți — un fel de prelungire a liceului, la un alt nivel, bineînțeles, mai înalt. În anul II începeau primele cursuri cu caracter tehnic. Eu eram obișnuit cu spiritul disciplinelor matematice în care scrii o ecuație pe un rînd și pe rîndul următor scoți soluția — cit este x. Ce mă frapa era că profesorul Beleş, de cite ori trata cite un subiect — fie o problemă de fundație, de structuri de rezistență sau alte elemente de construcție, ne prezenta o serie întregă de variante, de la cele mai simple pînă la cele mai complicate, fiecare cu avantajele și dezavantajele ei. La început, asta m-a atras. Ei, îmi ziceam, face o expunere frumoasă și la sfîrșitul orei am să văd care este varianta pe care am s-o

folosese atunci cînd am să fiu inginer. Numai că, la sfîrșit, după ce desena pe tablă și ultima soluție tehnică, punea creta jos și pleca. După citeva ore eram descumpănit.

— Așteptați de cursuri un fel de rețete.

— Exact! Credeam că trebuie să se supună: într-o anumită situație procedezi într-un fel, în alta, altfel. Să și se prezinte așa, mai multe soluții, să și se spună la fiecare avantajele și dezavantajele și să te lase să alegi, era neobișnuit pentru mine și eram, realmente, descumpănit... Mi-au trebuit citeva luni de zile ca să mă acomodez cu noul fel de a gîndi — tehnic — căci asta lipsea din marea majoritate a cărților de tehnologie. Unul dintre marile merite ale profesorului Beleş a fost că ne obliga să gîndim, ne dezvoltă spiritul critic. Ideea lui, pe care apoi mi-am însușit-o și eu, era că în tehnică — și în viață, de altfel — nu există lucruri perfecte, că totul este perfectibil și tu, ca specialist, trebuie să știi să alegi soluția care prezintă mai multe avantaje, chiar dacă pentru asta sînt necesare niște căutări.

— Este și unul dintre motivele pentru care a fost mereu solicitat în calitate de consilier și de expert la soluționarea celor mai importante probleme care s-au pus la noi în domeniul construcțiilor.

— Așa este! Și întotdeauna a găsit soluția cea mai potrivită: la fundațiile laminorului de la Roman, la coșurile înalte ale noii oțelării de la Hunedoara sau a celor de la uzinele Oțelu Roșu și de la centralele Doicești, Singiorgiu de Pădure. Sînt doar citeva exemple care mi-au venit acum în mîntea, căci Aurel Beleş a fost peste tot unde noile construcții ale socialismului solicitau capacitatea, experiența și totala sa dăruire — și la Uzinele Grozăvești, ca și la alte termocentrale, la fundațiile unor construcții de la hidrocentralele Bicăz și Porțile de Fier, la Combinatul siderurgic Galați, sau la rafinăriile construite de inginerii români în India și Coreea de Nord.

Dar, revenind la acei primii ani ai mei de studii, atunci am deprins de la dînsul un anumit fel de a judeca lucrurile: întotdeauna cînd și se pune o problemă, să te gîndești bine, să nu te repezi cu soluția, să fii perfect documentat cînd îți exprimi părerea. Și nu mă refer doar la studiul în bibliotecă. Un constructor trebuie să fie mereu pe șantier. Pentru studiul terenului de fundație, de exemplu, există o serie întregă de metode de cercetare. Pentru a ști cum se va comporta o construcție într-un anumit loc, este extrem de util să cercetezi clădirile din jur, cum se prezintă ele — de aici poți trage multe concluzii. Am avut ocazia să colaborez cu profesorul Beleş la lucrările de expertiză. Era solicitat să rezolve o serie întregă de probleme de construcții, puse de extinderi, unde pentru stilpi și vechile grinzi trebuiau găsite soluții. În fiecare ocazie

aveai prilejul să remarci ingeniozitatea și spiritul său practic.

— Asta se întîmpla, însă, din cite știu, mai târziu, după ce ați terminat facultatea.

— Da — și legătura adevărată și strînsă cu profesorul Beleş atunci a început, după 1948. Înființîndu-se Institutul de Construcții, ca o dezvoltare a vechii facultăți de la Politehnică, am devenit asistentul său împreună cu colegul meu, Alexandru Diaconu. La noul institut, profesorul Beleş trecuse la catedra de rezistența materialelor. Abia atunci am început să-l cunosc foarte bine. Îmi aduc aminte, prima dată cînd m-am dus la dînsul în casă... Avea o bibliotecă uluitoare, reviste din întreaga lume și mii de volume. Cînd am văzut rafturile acelea încărcate pînă-n tavan cu cărți una și una, din toate domeniile științei acestea a construcțiilor, am fost extrem de impresionat și incîntat. Cînd, deodată, privirile mi-au alunecat pe un cartonaș. Îl am și acum înaintea ochilor, iar versurile notate acolo — în limba franceză, erau ale poetului Charles Nordier — mi le amintesc și astăzi: „Tel est le triste sort du tout livre prêtre / Souvent il est perdu, toujours il est gâté. (Aceasta este trista soartă a oricărei cărți imprumutate / deseori este stricată, întotdeauna este pierdută).

— Se arăta a fi avar cînd era vorba de cărțile sale!

— Stați puțin, nu vă grăbiți! Citind aceste rînduri, am simțit un imens regret, gîndind ca și dumneavoastră acum. Să fii în fața unei asemenea bogății de literatură și să nu te poți atinge de ea! La sfîrșitul vizitei însă, profesorul Beleş, care văzuse privirile mele averse, mi-a încercat geanta cu cărți și apoi, ani la rînd, am profitat enorm de pe urma acestei biblioteci.

— Era deci, o elegantă și discretă modalitate de a atrage atenția vizitatorilor asupra valorii pe care o avea pentru el cartea.

— Ținea foarte mult la bibliotecă sa, dar nu numai atît, ci și o și cunoștea uimitor de bine. Țin mîntea, m-am dus o dată la dînsul într-o dimineață, fără să mă anunț. Profesorul nu se simțea bine, nu dormise toată noaptea, așa că am vrut să mă retrag. M-a reținut și a insistat să-i spun motivul vizitei mele. Era vorba de o problemă specială, cu un regulator centrifug. Mi-a spus: „Un moment!” A scos o carte, a început s-o răsfoiască și după ce a trecut de primele 20 de pagini s-a enervat puțin: „Extraordinar! Știam că e în primele 15 pagini din cartea asta”. A luat alta, a răsfoit-o și pe aceea, a pus-o la loc și s-a întors la prima, pe care a răsfoit-o filă cu filă. Erau două pagini lipite între ele, iar problema respectivă era acolo, la subsol, cu un asterisc. Și se mai plîngea că și-a pierdut memoria!

— Ați întreprins de-a lungul anilor, o serie de cercetări în domeniul mecanicii teoretice, al teoriei elasticității și rezistenței materialelor. Ați elaborat studii privind calculul mecanic al conductoarelor flexibili, vibrațiile aleatoare și confortul autovehiculelor. O parte din studiile publicate au presupus colaborări cu o serie de specialiști, nume de rezonanță în domeniul pe care-l reprezentați: Ștefan Bălan, V. Vălcovici, Gh. Buzdugan, M.C. Atanasiu, D. Voiculescu, V. Ceaușu. Pe mine mă interesează, de data aceasta, colaborarea cu Aurel Beleş, mai ales că a fost, din cite știu, prima.

— Am să vă spun ceea ce care o să vă surprindă. Cel mai greu mi-a fost să colaborez cu profesorul Beleş, deși îi fusese student, apoi asistent și îl cunoșteam foarte bine.

— Era, poate, pretențios?

— Extrem de pretențios! Discutam cu dînsul, îmi dădea o serie de materiale și eu schitam capitolul respectiv. Cînd ne întîlneam din nou, îmi prezenta o altă listă, cu lucrări pe care le găsisse și le cercetase între timp. La un moment dat aveam impresia că acest curs nu se mai termină, căci de multe ori trebuia restructurat tot materialul. Eu eram tînăr, și ca orice tînăr, eram grăbit. Dînsul nu era tot atîta de grăbit. Mi-a fost greu atunci, dar pînă la urmă a

leșit un lucru foarte bun. La vremea lui, Cursul de rezistența materialelor, scris în colaborare cu profesorul Beleş a fost foarte apreciat, și este și acum, după atîta timp.

— Deci, viața nu era tocmai ușoară alături de profesorul Beleş.

— Nu, nu! Însă tocmai aceste eforturi pe care și le solicita în multe momente, tocmai ele îți aduceau cele mai multe satisfacții. Acum, știu că pentru mine a fost o perioadă care m-a format.

— Era, desigur, și un exemplu al unui mod de a munci care v-a servit la viitoarele colaborări.

— Fără îndoială. Am căpătat atunci respectul pentru cuvîntul așternut pe hîrtie. Totdeauna te întrebî dacă ai reușit să cuprinzi ceea ce este necesar. Cursul scris împreună cu profesorul Aurel Beleş avea profunzime, iar claritatea se îmbina cu bogăția de informații. Au fost lucrături caracteristice tuturor lucrărilor sale, în care a abordat și rezolvat probleme importante de mecanică, rezistența materialelor și calculul construcțiilor: flambajul barelor drepte într-un mediu elastic, omogen, aproximațiile în calculul sistemelor static nedeterminate, construcțiile și apărarea pasivă, seismologia inginerescă, stabilitatea și împingerea pămîntului, stabilizarea terenurilor de fundații, calculul plăcilor curbe subțiri, paraboloizidul eliptic hiperbolic în construcții, etc. Aș releva în special contribuția profesorului Beleş la o problemă foarte importantă pentru țara noastră — studiul cutremurilor și efectelor lor asupra construcțiilor. În urma seismului din 1940, făcînd o cercetare foarte serioasă asupra tuturor clădirilor avariate — atunci, după cum se știe s-a prăbușit doar blocul Carlton — profesorul Beleş a căutat să arate o serie întreagă de greșeli care se făceau prin așa zisele reparații superficiale, pornite de la faptul că proprietarii blocurilor respective nu erau dispuși să cheltuiască sume mari pentru consolidări. Maestrul meu a publicat un an mai târziu, în 1941, un studiu intitulat „Cutremurul și construcțiile”. Acolo a indicat, cu denumiri vechi, o serie de blocuri din centrul Bucureștiului unde reparațiile fuseseră făcute de mîntuială. Interesant este următorul lucru: la cutremurul din 1977, toate acele clădiri s-au prăbușit — cele indicate de Aurel Beleş și nu altele. Broșura lui a circulat atunci extraordinar. Profesorul murise cu un an înainte, în ianuarie 1976. Nîmănu mi-nu-i venea a crede că s-a putut venea cu atîta exactitate și cu atîta vreme în urmă ceea ce se întîmplase. După mine, este dovadă că o lucrare științifică, serios alcătuită dăinuiește și, chiar dacă la un moment dat nu este apreciată cum ar trebui, după un timp își arată valoarea.

Profesorul Beleş s-a bucurat, de altfel, de o apreciere unanimă. A fost ales membru în numeroase asociații științifice internaționale, era distins cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. În ceea ce mă privește, numele său este legat și de teza mea de doctorat, ca referent oficial, ca om care a analizat teza și și-a dat girul asupra ei.

— Din cele relatate trebuie să înțeleg că toate momentele esențiale ale vieții dumneavoastră sînt legate de maestrul pe care l-ați avut.

— Strîns legate. Chiar și intrarea mea la Academie i-o datorez. Aurel Beleş fusese din 1955 membru corespondent, iar din 1963 a devenit membru titular al Academiei R.S.R. La propunerea sa și în urma aprecierii Președintelui Academiei, în 1963 am devenit membru corespondent.

— Pentru dumneavoastră, maestrul a fost Aurel Beleş. Credeți că discipolul cel mai apropiat sufletului său se numea, cumva, Radu Voinea?

— E greu de spus. Își apropiase mulți colaboratori: Ion Stănculescu, Alexandru Diaconu, Emil Botea, Panait Mazilu, Mircea Soare. În prezent, toți sînt profesori la Institutul de Construcții. Nu se poate ști cine-l era mai apropiat. Se înconjură de tineri bine pregătiți, în care intuia specialistul de

viitor. În casa lui găseai multă căldură sufletească. Nu era doar o relație de profesor la colaborator. Și în probleme de viață am găsit în profesorul Beleş un sfătător bun, un om calm care — mai târziu mi-am dat seama — a avut întotdeauna dreptate, pe toate drumurile pe care m-a îndrumat. Nu cred să fi fost om care să vină la el la necaz și pe care să nu-l fi ajutat. Cu toate acestea, imaginea pe care o lăsa era aceea a unui om foarte sever. Avea însă, o extraordinară sensibilitate pe care, dacă reușai să te apropii puțin de el, o descopereai cu surpriză. Eram tineri și dornici de lucruri extraordinare, de aceea ținea foarte mult la noi. El n-a avut copii. Pe Alexandru Diaconu și pe mine ne vedeai mai mereu alături de el, încît lumea începuse să glumească „Uite, profesorul s-a trezit cu copii la bătrînețe”. Ar o dată, soția profesorului, Eugenia Beleş ne-a povestit „Cînd trebuia să veniți voi, îmi spunea de fiecare dată: „Dragă Jeni, nu te supăra, dar știu, mîntea vin Diaconu și cu Voinea. Fii bună și fă-le, dacă vrei, niște prăjituri”.

Sînt cele mai frumoase amintiri ale vieții mele, căci profesorul Beleş a însemnat extrem de mult pentru mine. A fost un model pe care, la început, foarte tînăr fiind, voiam să-l imit pînă-n cele mai mici detalii. Poate vîți ride, cum rid și eu acum, dar mi-aduc aminte cit de tacticos intra iarna și-și scoțea goșonii și paltonul, care era un palton imblănit. În mîntea mea îmi ziceam, cînd am să ajung inginer, prima oară am să-mi cumpăr un palton imblănit. Nici pînă azi, să știți nu mi-am luat palton imblănit.

— Deci, palton imblănit nu v-ați cumpărat. Cu ce altceva ați rămas de la maestrul dumneavoastră?

— Personalitatea profesorului Beleş m-a marcat. A fost cum v-am spus, un model de urmat pentru mine, dar sigur n-am reușit să iau toate însușirile pe care le avea. Cit am putut. m-am străduit să fiu în spiritul maestrului meu. În calitatea sa de profesor, Aurel Beleş a contribuit la formarea a 44 de promoții de ingineri, la ridicarea prestigiului învățămîntului superior și al tehnicii românești.

— Chiar domnia voastră ați fost profesorul a sute și sute de constructori.

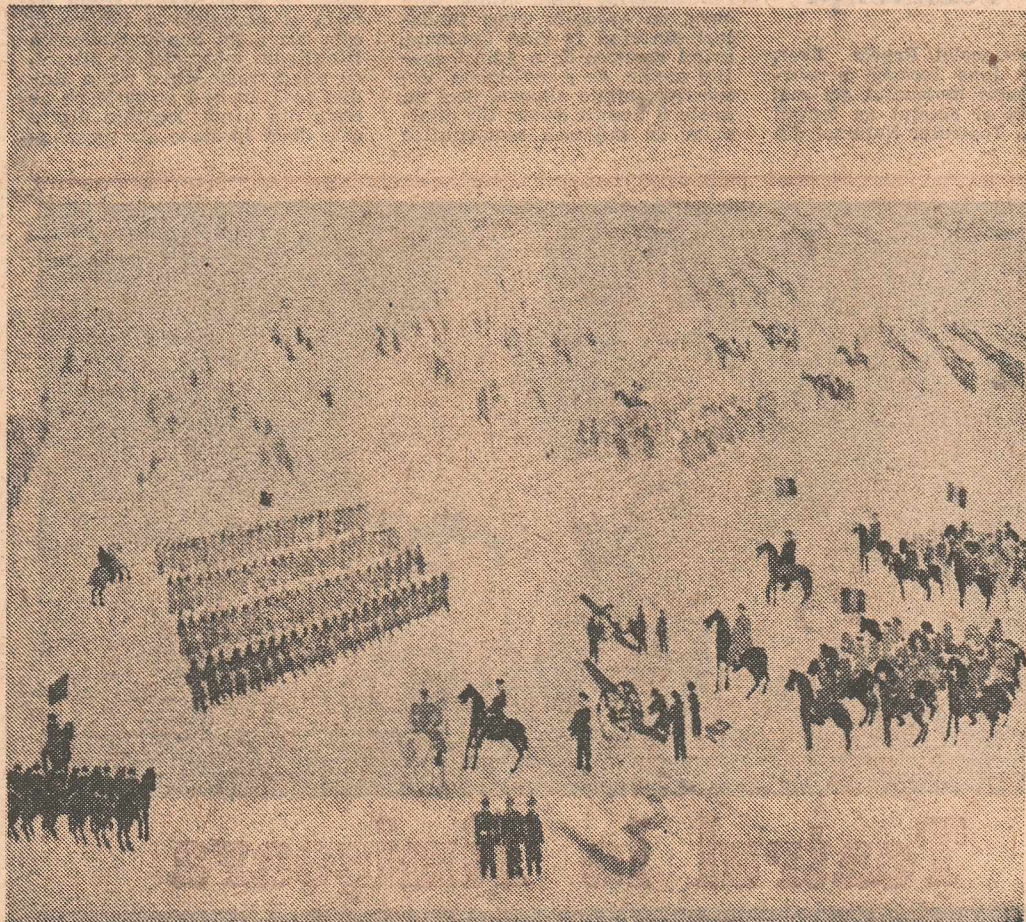
— Anul acesta, la 1 aprilie sînt 40 de ani de cînd am fost numit asistent. Nici nu-mi vine să cred! Cînta aceasta iese numai printr-o diferență, n-o simt în nici un alt fel. Cu prilejul întîlnirilor cu fostii mei studenți i-am întregat: „Eram eu chiar atît de sever la examene?”

— Căci așa se spunea. Bucuria mea a fost cînd mi s-a spus: „Nu, nu veneam cu sentimentul de frică, ci cu cel de jenă. Ne era rusine dacă se întîmpla să nu știm”. Era același sentiment pe care-l simțeam pe vremea studenției mele, la examenele cu Aurel Beleş — era rusinca că în fața unui om atît de bine pregătit, care ținea cursuri strălucite, să nu faci față la un examen. Era de neconceput pentru mine. Și am să vă mai spun o singură istorioară. Au trecut ani de atunci. M-am dus la Galați să țin o conferință. După ce am terminat de vorbit, a venit la mine un om și mi-a spus: „Știi, eu sînt fostul dumneavoastră student. Lucrul aici, la Galați. Am văzut în oraș citeva afișe care anunțau conferința dumneavoastră și am venit pentru că am dorit să vă mai ascult o dată”. Nu știu dacă cineva ar fi putut să-mi dea ceva în schimbul acestor cuvînte. Ce poate egala o bucurie de o asemenea natură? Nu se poate compara cu nimic, căci eu, care am avut șansa de a avea un mare profesor cred că legătura aceasta dintre maestrul și discipolul său este, de multe ori, mai strînsă decît între copil și părinte. E o legătură sufletească — eu mă refer la omul de suflet. Și dacă ar fi să fac o sinteză, cred că acesta este cel mai mare merit al marelui profesor care a fost Aurel Beleş — a pus foarte multă gîndire, dar a pus o uriașă cantitate de suflet în tot ceea ce a făcut în întreaga sa viață.

LIANA MOLNAR ■

Faptele istoriei în memoria artei

Nu doar arheologii dețin cheile istoriei, deși un crimplă de trecut, păstrat în căldura unică a pământului emoționează ca și o operă de artă. Nu doar arheologii deci, ci și ei, artiștii știu să dezlege în noi acele simțiri care ne fac solidari cu tot ceea ce ne-a precedat precum floarea își simte rădăcinile. În fața unui tablou ca acesta al lui C. Piliuță — Trecerea Dunării la Calafat — exigența artistică își dispută întâietatea față de emoția artistică, față de emoție pur și simplu, față de amintirea pioasă a unei fierbinți pagini de istorie. Independența noastră s-a desenat și așa — siluete ferme, penetrante în grafioul lor contur, pe un alb imaculat sau, altfel spus, tărie de eugei în liniștea credinței de neam.

Scena — un loc de studiu

Toate sărbătorile au un chip iar timpurile imemorabile sublimite în tradițiile populare fac din fiecare prezentă scenică a folclorului, mai mult decât o sărbătoare. Se naște o stare de spirit. Descoperi că sensurile obiceiurilor sînt mai adînci decît pitorescul care le îmbracă. Toată presupusa naivitate a țaranului sîrșește prin a părea doar o mască, dincolo de ea fiind o profundă înțelegere a lumii, o filosofie, o meditație asupra trecerii, a timpului, a morții și nașterii. Un cîntec poate fi emblema unei zone folclorice, dar într-o interpretare aleasă el își deschide aripile largi spre absolut, fiind aproape de marile capodopere ale muzicii. Cînd cîntă Dumitru Fărcașu ai sentimentul că melodia vine din bucuriile și spaimile unui țaran care a trecut prin șapte conservatoare. Cînd privești spectacolele „Doinei Timișului” toate piecăciunile în fața filosofiei indiene sînt numai un mod de a nu recunoaște că, la țaranul român, raporturile sale cu cosmosul nu au cîștigat o circulație universală, doar printr-o eroare inexplicabilă. Un festival de folclor devine un mic tratat de civilizație românească străveche, creator al unei stări de grație. Iar studentii, o categorie cu un interes special pentru folclor, fac din fiecare ediție a Festivalului artei și creației studentești nu numai o sărbătoare, o com-

CORNEL NISTORESCU ■

(Continuare în pag. 14)

SILVIA

DUMITRESCU TIMICĂ:

„Am știut întotdeauna să păstrez măsura în viață și pe scenă...”

— O întrebare la care femeile evită să răspundă, ce vîrstă aveți Silvia Dumitrescu Timică?

— După 84 de ani, orice femeie își declară vîrsta cu mîndrie. Eu număr fiecare zi ca un dar.

— V-ați spus deschis vîrsta dar ați refuzat categoric fotografierea. Nu vreți să vă arătați chipul decît pe scenă. Mi-ați dat o fotografie din anul...?

— 1922. Aveam atunci 21 de ani. Eram coristă în ansamblul lui Leonard, nu mai știu cîte am trăit...

— Acest „nu mai știu cîte” mă și ne interesează. Vreau să precizez că la 84 de ani sînteți stîlpul de rezistență, centrul unui spectacol în trei acte, „Micul infern” de Mircea Ștefănescu, care se joacă cu mare succes la Teatrul Nottara.

— Păstrez contactul cu scena de la 18 ani cînd Leonard, prin jurnal, a dat întîlnire în Cișmigu amatoarelor de a urca pe scenă. Aveam nițică voce, din copilărie nu visam decît o operetă, dansam și cîntam pe masa din bucătăria casei. Mama m-a bătut cînd a aflat că am fost angajată la Leonard, atunci teatrul nu era văzut cu ochi buni. Am început acest drum, neîntrerupt de 66 de ani, cu greutate. Fugeam de acasă, îmi

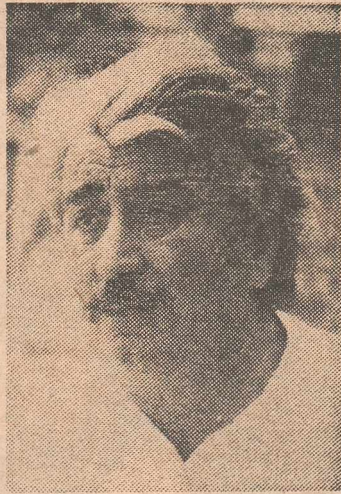
ascundeam rochia și pălăria pentru scenă, cînd eram descoperită iar incasam cîteva palme.

— Aveați obligația să vă aduceți îmbrăcămintea pentru scenă?

— Teatrele particulare treceau această clauză în contract. Pentru rolisorul meu din „Voievodul țiganilor” aveam o fustă creată, lungă.

— Cîți ani ați rămas în trupa lui Leonard?

— Nu mulți, am intrat la Conservator, de acolo am fost angajată la Lucia Sturdza Bulandra, la Marioara Ventura, la Sica Alexandrescu. m-am măritat cu Timică. Am trăit multe

CORNEL

NICOARĂ:

„Să-i acordăm actorului tînar șanse de a-și onora talentul”

— Cîți ani au trecut, stimat Cornel Nicoară, de cînd ați venit ca tînar actor la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț?

— Au trecut, iată, 22 de ani de cînd am devenit... moldovean.

— Ați devenit moldovean?

— Dacă nu chiar moldovean, atunci nemțean sigur.

— După cîte știu sînteți ardelen gel-beget, din Cîmpia Turzii. Cum de n-ați optat, la terminarea institutului, pentru Cluj-Napoca?

— Culmea este că atunci, în 1965, la „naționalul” clujean chiar și erau locuri libere. Spre uimirea tuturor, nu însă și a mea, am ales Teatrul Tineretu-

venit, împreună cu alți tineri actori, Teatrul Tineretului, înființat la 1 iunie 1961, avea un nume. Se zvonise, în numai patru ani de la înființarea sa, că teatrul nemțean ar fi o adevărată școală de teatru. Era locul în care, după cum credeau mai toți absolvenții, și după cum, din fericire, avea să se și adeverească, se putea continua și desăvîrși lunga meserie de actor, începută în instiut.

— Cu cine anume ați venit aici, atunci, în 1965?

— Cu Florin Măcelaru, cu care am rămas în continuare, și cu Ion Bog, regretatul Ion Bog.

Artistul — conștiință a epocii sale

evenimente fericite pe scenă, dar mai ales în viață, pentru că Timică era un mare actor dar și un om extraordinar.

— Care a fost spectacolul care v-a consacrat?

— Consacrarea mea, dacă a existat, n-a venit deodată. Eu am fost interpreta rolurilor mici, dar aproape în fiecare

CARMEN DUMITRESCU ■

(Continuare în pag. 14)

lui din Piatra Neamț. De ce? Pentru că optam pentru un teatru, nu pentru un loc călduț, aproape de casă. Iar Piatra Neamț este un oraș care a avut tot timpul un teatru. Și-acum mă veți întreba de ce cred asta. Ei bine, am să vă spun că, indiferent de cine anume a condus acest teatru, a existat dintotdeauna gîndul ca producția teatrală oferită publicului să fie de cea mai bună calitate. Și-apoi, să nu uităm, în 1965, cînd am

— Cine erau actorii pe care i-ați găsit aici, care veniseră înaintea dumneavoastră?

— Îi voi aminti, dacă-mi permiteți, pe doar cîțiva. I-am găsit aici pe Ilona Stana-Ionescu, acum la „naționalul” bucu-reștean, pe Ștefan Radof, acum la „Nottara”, pe Ion Finteșteanu, acum la „naționalul” din Tg. Mureș, pe Traian Pîrlog, încă aici...

— Normal ar fi să vă întreb, așa, pentru o paralelă, cine a

venit după dumneavoastră și mai devreme sau mai tîrziu, a plecat.

— Nici o supărare, ne putem lăuda, și din acest punct de vedere, cu nume de primă mîna. Au venit și au plecat Mitiță Popescu, Carmen Galin, Horațiu Mălăele, Dragoș Păslaru, Ioana Pavelescu-Sion, Valentin Urițescu. Dar, ca să vă scutesc de o nouă întrebare, să-i amintesc și pe cei care au venit după 1965 și au rămas: Dan Borcea, Paul Chiribută, Coca Blos, Ion Muscă, Constantin Ghenescu, Gheorghe Birău...

— Care sînt rolurile în care Cornel Nicoară s-a simțit cel mai bine?

— Ei bine, de asta mă teameam. Nu că m-ar fi lăsat memoria, ar fi și asta un adevăr, dar nu un obstacol, pentru că putem apela ușor la arhivă, la breviar, însă, cum să spun, nu-mi prea plac bilanțurile personale. Mai bine am vorbi despre teatrul nostru...

— Vom vorbi, firește, și despre teatru. Pînă una-alta, ce breviar e acesta pe care-l țineți în mîna?

— Un fel de mică istorie a teatrului nostru, editată în 1971, cu prilejul celei de-a 20-a aniversări. Așadar, să începem. Am debutat în rolul lui Vasile Vasile din Sîntul Mitiță blajinul de A. Baranga, apoi, imediat, în rolul doctorului Wargel, din Femeia mării de Ibsen. Îmi aduc aminte însă, cu mare plăcere, de un spectacol extraordinar, pus în scenă de Andrei Șerban, Durerea și adevărata tragedie a domnului Arden din Kent...

— Înțeleg că este rolul care v-a încîntat cel mai mult...

— Da, dar e greu de spus că nu m-au încîntat, deopotrivă, Răzvan, din Răzvan și Vidra de Hasdeu, Piero Gralla, din Act venetian de Camil Petrescu Noe, din Arca bunei speranțe de I. D. Șirbu, Moșul, din Matca de Marin Sorocscu Riborastra, din Muntele de D. R. Popescu, Falstaff, din Nevetele vesele din Windsor, de Shakespeare, Mihai Viteazul din piesa cu același nume de Eugen Mandric și Paul Findrihan...

VICTOR NIȚA ■

(Continuare în pag. 14)

Vitrina artelor

Fidelitate infidelă

Spectacolul Teatrului Național din Timișoara cu piesa **Noțiunea de fericire**, de Dumitru Solomon, poate conta, la o adică, drept probă de ce se întâmplă când un regizor (Ștefan Iordănescu) înțelege prea bine intențiile unui dramaturg (Dumitru Solomon). Natura de „valiză cu fund dublu”, ca să zicem așa a textelor acestui autor, oferind „la parter” situații de viață (nu neapărat personaje și biografii), iar „la etaj” (sau la subsol?) sensuri general-umane, altfel spus, abstracțiuni, invită regizorul la un anume tip de complicitate cu autorul. Doza de realism și de simbol rămâne în seama celui dintii, ca o propunere sau, dimpotrivă, ca o capcană...

Noțiunea de fericire, catalogată și ea drept „comedie filozofică”, și-a atins probabil — prin montarea bucureșteană a lui Valeriu Moisescu și, acum, prin cea a lui Ștefan Iordănescu — polii înțelegerii regizorale. Explorând în ordinea propusă de autor — de la concret către abstract, spectacolul lui Moisescu reușea, la rindul lui, complicitatea cu spectatorul pe care-l antrenă discret în polifonia textului, bine disimulată sub șarjele comice. În replică, varianta timișoreană procedează prin răsturnare. Mănușa e meticolos întoarsă pe dos: de la scenografie și până la jocul actorilor (inclusiv elementele de coregrafie), spectacolul expune sensuri pentru a sugera situații de viață.

Decorul, semnat de Lucian Lichiardopol (cu o „intervenție plastică” de Iosif Kiraly) închipuie un urias cap uman, pe care personajele îl escaladează prin interior în anumite momente, subliniind astfel etajele semnificațiilor textului. În piesa lui Dumitru Solomon, Tudor Damian, filozof și autor al unui tratat **Despre fericire**, are prilejul (rar într-o existență ca a lui, construită în izolare de lumea profană) să se confrunte cu viața, cu fericirea, cu nefericirea și — ne propune Ștefan Iordănescu în prelungirea unei replici — cu moartea. Neînțeles de cititori, care vor să știe ce este fericirea numai spre a o trăi, de nevastă (Stefania), care crede a fi descoperit fericirea în afara căminului, de fiică (Athena), pentru care fericirea trebuie neapărat să fie ceva pământean, de sefi (Ghebală), care echivalează fericirea cu un Congres la Zürich, de bădăran (Baldovin), pentru care fericirea (fiului) se construiește cu un cinci la examene etc., neînțeles deci, Tudor Damian își dezvoltă scenic traiectoria existențială între locul conceptelor (...sus. Acolo e bine, e cald...jos, rămânem noi, aștilalți”, spune, caustică, Athena) și prozaica podea cu care fraternizează când este făcut knock out de Baldovin. Ștefan Iordănescu pare preocupat să scoată spectacolul de sub imperiul realismului, căruia-i cedează totuși, din necesități de captatio benevolentiae, probabil, în partea mediană. În acest scop, închide personajele în carcase mecanice. Prima scenă ne oferă o coregrafie de tip break dance. Fulgare, ochelari negri se străduiesc laolaltă să ne comunice ideea existenței aceleale, despiritualizate, a celor mai mulți dintre noi care mimăm viața cam în necunosțință de cauză. Interesantă, viziunea tinărului regizor e însă oarecum tautologică față de text, pe care-l face să comunice într-un limbaj scenic cam afectat și convențional. De aceea, partea mediană a spectacolului pierde din aplomb, jocul realist apărând sărăcit de vecinătatea adesea prea insistență a celui simbolic.

Cu puține excepții, jocul actorilor e „de grup”, fără momente memorabile, ei mulțumindu-se să traducă pe cit posibil mai fidel intențiile regizorului (Gheorghe Stana — Tudor Damian; Horia Ionescu — Sever Albescu; Adela Rădian-Ianto — Stefania; Margareta Avram — Alexandra; Robert Linz — Bărbatul și Aristotel; Miron Nețea — Timus și J.J. Rousseau; Mircea Belu — Ghebală și alții). Propuneri mai interesante în jocul Alinei Secuianu (Athena), în ciuda unor stridențe și mai ales la Sandu Simionică (Baldovin), autorul citorva scene convingătoare.

Dar, cu tot experimentalismul — și interesant, până la un punct, dar și procustian de aici

incolo — spectacolul lui Ștefan Iordănescu a demonstrat ceea ce trebuia să demonstreze (atât cit mai era cazul să demonstreze după un excelent Peer Gynt la I.A.T.C.), adică putere de subsumare a textului dramatic (de această dată într-un gest prea ferm, aproape tiranic), precum și o oportunitate claritate a ideii regizorale.

Spectacol de rezistență

Cu spectacolul **Regele Lear**, regizorul Ioan Ieremia a marcat probabil momentul cel mai important al acestui an teatral pe scena Teatrului Național din

cărții lui Jan Kott) în programul de sală în sprijinul spectatoriului, lasă să se vadă un travaliu ordonat, cuminte. Optind pentru un **Lear** ca poveste eternă, regizorul își delimitează perimetrul de acțiune, preferind mijloacele stilizării celor ale forței realiste.

Simplă, sintetică, focalizând ideea spectacolului, scenografa Emile Jivanov se slujește de un simbol al puterii: mantia regală, care, supradimensionată, devine o figură a majestății și, concentrice, a lumii. Decorul astfel gândit concentrează în mijlocul scenei toate forțele dramatice, făcându-le să graviteze sub imperiul ideii. Nimic altceva, cu excepția unor fundaluri din când în când luminate, având menirea de a adânci spațiul scenic, de a multiplica perspectiva, nimic altceva, deci nu poate fi socotit decor. Un minimum de mijloace scenografice

Vladimir Jurăscu domină scena, prin glas, prin atitudine, prin discreta alunecare către registrul de compoziție în scenele de nebulie, ridică foarte mult și cotele, dar și exigențele interpretării. Prezența scenică foarte consistentă, **Lear**, în varianta lui Jurăscu, devine un nucleu de substanță dramatică din care se hrănesc, până la un punct, și alte personaje. Într-un duel cu forțe egale, strălucitor tocmai prin calmul aproape cinic al schimbului de replici, Daniel Petrescu reușește, în rolul Bufonului, să echilibreze în mod admirabil interpretarea lui Jurăscu. A treia voce în scenă, ca forță și acuratețe a timbrului, este cea a lui Sandu Simionică (Kent), un măscărici de alt soi, cu semn tragic. Prea puțin gândită însă, în ce-l privește pe acesta din urmă, legătura dintre cele două ipostaze ale persona-

forță prozaică, eficiență, așa cum o cerea, de fapt, rolul, în alte roluri, Mircea Belu, Traian Buzoianu, Gheorghe Stana, Horia Ionescu ș.a.

Regele Lear este un spectacol bine gândit, lucrat în amănunt și care, probabil, va câștiga în calitate după un rodaj suficient. Un spectacol de rezistență, de care trupa timișoreană se achită, de pe acum, în chip demn.

Lecția de zbor și cor

Nu știm să se fi vorbit prea mult și cu prea mare folos, în ultima vreme despre actorul de teatru de păpuși și marionete. Spectacolele de această factură își au circuitul lor, semianxim de cele mai multe ori, dacă ne raportăm la marea publică și chiar la consemnările specialiștilor. Din păcate, succesele — sau, dimpotrivă, eșecurile — trec rar și atunci nezmotos barierele stricte ale domeniului, marginalizând pe nedrept un fenomen artistic de mare răspundere (pentru că pregătește viitorul spectator „adult”). La Timișoara, pe o scenă cit palma, într-o sală reintinerită cu sirg, în fața unor spectatori abia mai mari decât pumnul, se face teatru și la Teatrul de păpuși și marionete, cu fantezie, cu umor și într-un mod foarte intim, probabil măgulitor pentru vîrsta măruntă a celor din sală. Altfel spus, un moment de tinerete și profesionalism caracterizează în clipa de față această instituție timișoreană.

Lecție de zbor și cor pentru puil de cor este un recital al actorilor Maria Gornic și Ionuț Brancu, după un text de Cristian Pepino. Povestea duioasă a penatului puil, prea puțin silitor la cor și la zbor, drept care, rămas de cărută atunci când frații săi au pornit-o spre... Corcoria, e o mică lecție de cuminenție și cutezanță, scrisă cu poezie și naivitate (binevenită, cită vreme spectacolul se adresează copiilor foarte mici), o lecție cîntată, jucată, recitată, dialogată (cu spectatorii). Învățăminte utile despre anolimpuri, despre păsări și foloasele lor — despre bunătate și primejdie, sint făcute să alungă la destinatari pe un ton nescolăresc, sugubăt, odihnitor.

În Ionuț Brancu și Maria Gornic putem saluta două evidente vocații pentru acest gen de spectacol, chiar și cu prilejul acestei „pilule” de păpușărie, pentru care mai semnează excelente decoruri Kristina Ivănescu, o muzică simplă și plăcută — Rodica Giurgiu și versuri (ale cîntecelor), Maria Gornic și Rodica Giurgiu.

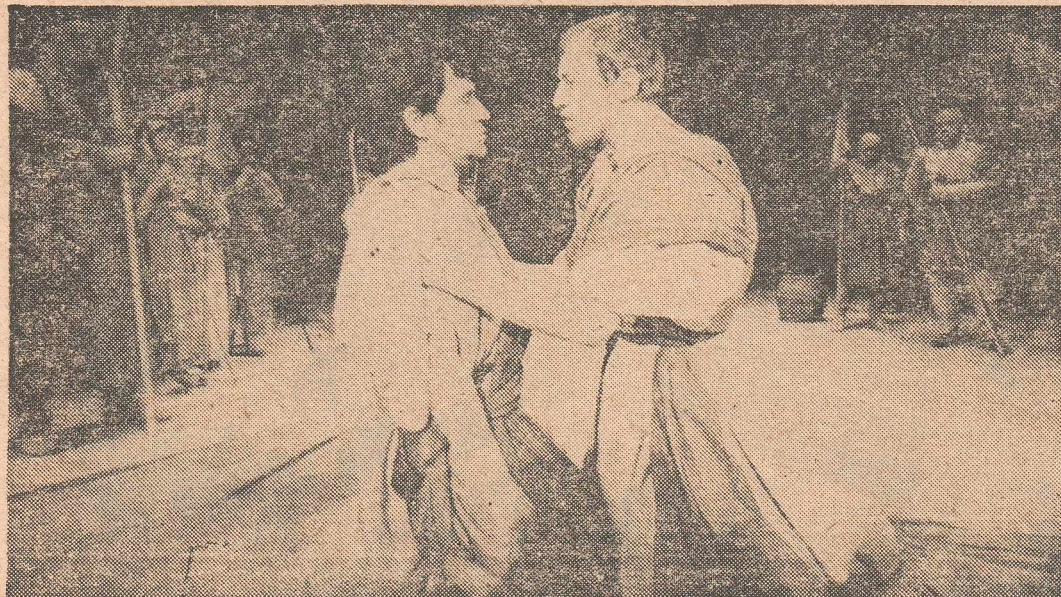
Ioana Raushan, autoare nu demult, a unei reușite adaptări pentru scenă a **Cărților junglei**, de R. Kipling, intitulată **Mowgli**, este prezentă pe afis și cu un spectacol de autor, **Giovannino-fără-friică** în care semnează textul, regia, scenografia și ilustrația muzicală, spectacol interpretat de actorii Maria Gornic, Cornelia Pop, Nelson Dimitriu și Ionuț Brancu.

Textul improvizează în aria generoasă a basmului. O poveste de nicidecum și de nicidecum, cu vagi inflexiuni de epos popular occidental (impresia vine poate mai ales din tăietura costumelor) face din **Giovannino** un erou al curajului, care înfringe, cu tineretea și coșogeașca lui infumurare, dar și (pînă și în poveste!) cu ajutorul... femeii — pe căpăunul din castelul blestemat. Mijloace imprumutate comediei dell'arte înviează spectacolul, care etalează deopotrivă actorii (mobili, știind să se retragă la timp în favoarea păpușii) și marionete, într-o concurență onestă, bine regizată.

Un aport substanțial la verva realistă, cu accente satirice, de „fabliau” medieval, a personajelor l-a avut diversitatea de expresii a marionetelor, puternic caracterizate fizionomic, uneori pînă aproape de caricatură (autorul lor, Carol Oster).

Giovannino-fără-friică este un spectacol realizat în pastă groasă, cu tușe voluntare, fără a rata însă nici o clipă ștacheta bunului gust.

TANIA RADU ■

Teatrul la Timișoara

Timișoara. Un moment fericit, de maturitate și profesionalism, al trupei de aici a făcut posibilă prezența capodoperei shakespeariene pe această scenă. Fără Vladimir Jurăscu (Lear), Daniel Petrescu (Bufonul), Sandu Simionică (Kent) și ceilalți, ideea de spectacol a lui Ioan Ieremia și a Emiliei Jivanov (autoarea scenografiei și a costumelor) ar fi rămas, firește, în stadiul de latență. Realizând ceea ce și-a propus — în condițiile în care nu și-a propus mult mai mult decît o expunere coerentă, în general „ortodoxă” a textului (reduc, după declarația regizorului, cam la jumătate), fără ambiția schimbării de perspectivă — spectacolul de la Timișoara își respectă codul.

„Materialul uman al acestui spectacol îl plasăm într-o economie agrară, un loc și un timp care sugerează o antichitate nelocalizată istoric prin caracterul filosofic, politic, cultural sau psihologic (...). În societatea agrară din perspectiva căreia abordăm spectacolul există o anumită intuiție a cosmosului, a întregului, legată de matriarhat, deci de pămînt ca placență a vieții”. Caietul de regie din care Ioan Ieremia tipărește câteva fragmente (evident îndatorate

și o privire atentă asupra efectului în grup al costumelor, concepute unitar, aproape fără marcarea diferențelor de clasă, lasă interpretării un spațiu construit cu rafinament, sugestiv, neconstringător, ascetic și voit lipsit de culoare, prin care sensurile textului sint ridicate din contingent.

Ioan Ieremia a „desenat” miscarca scenică minuțios, compunînd scenele de grup cu scrupulele coregrafului. **Tronul-mantie**, întreg sau rupt în două după ce Lear își imparte regatul celor două fiice mai mari, menține coeziunea spațiului. Multimea încercuiește drama familială (surprinzătoare, dar nu lipsite de efect sint scandalul din anumite momente ale spectacolului), izolînd-o, dar și preluînd-o multiplicînd-o, „consumînd-o” în mod cathartic. De altfel, elementele de teatru antic sint prezente în montarea de care ne ocupăm, cu valoare de referință culturală, spirituale. Nu se ridică, din păcate, la nivelul viziunii de ansamblu expunerea propriu-zisă a textului, lasată de multe ori la nivelul rostirii la rampă, trenantă, fără relief gestual (scena Edmund-Edgar, citeva din scenele lui Gloucester etc.).

Fără îndoială, modul în care

jului: sfetnic regal la început, conte de Kent, cu toate însemnele rangului, paznic credincios, îmbrăcînd hainele nebulului pe urma, pentru a fi în proajma stăpînului în exil. Personajul rămîne scindat, lipsit de profilul scenic al travestirii. În rolul lui Gloucester, Alexandru Ternovici e corect, dar fără anvergură, în ciuda unor scene (mai ales către final), care reușesc să se anime de fior tragic. Rostind o multime de replici prea încet (neajuns prezent și în partitura lui Sandu Simionică, precum și a altora de altfel), el favorizează în câteva rinduri eclipse ale comunicării cu spectatorii. Goneril a primit agresivitatea vicleană, robustă și calculată a interpretării Adinei Radin Ianto, care umbrește rolul Cordeliei (Alina Secuianu, liliială, dar în general convențională și fără energie) și cel al lui Regan (Margareta Avram), acesta din urmă construit aproape neglijent, cu accente prea groase. Edgar (Robert Linz) a fost, mai ales în cea de-a doua ipostază a sa (sărmanul Tom), un punct de atracție, captînd atenția printr-un joc cam de unul singur, dar îngrijit, cizelat pînă la efecte... dostoevskiene. În Edmund, Ion Haiduc a dovedit o

Vitrina cărților

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Dar despre poezi cu ce cuvinte vorbim?“

De mai multă vreme m-am convins că „temperatura“ sentimentelor transmise de poezie crește în funcție de faptul dacă scriitorul își asumă o anumită stare determinată de relația dintre conștiința sa și existența sau scade pe măsură ce autorul se mulțumește să jubileze doar prin textura operei sale, determinată de o vagă și incertă bucurie prilejuită de imaginația lexicală, grefată pe generarea unor sensuri rezultate din poezis.

Cele două valuri (poate trei) de textualiști care s-au succedat de mai mult de un deceniu în poezia românească sînt suficient de elocvente pentru înțelegerea poeziei ca trăire prin expresie sau a poeziei ca expresie prin expresie, a poeziei ca exhibare de procedee (poezis?). Evident că nici textualizarea nu are un singur strat, iar cei care au traversat-o (N. Stănescu, M. Sorescu, M. Cărtărescu) au regăsit și recompus emoția prin cuvînt. Dar în marele val(uri) de textualiști nu sînt doar scriitorii refuzați de sentimente și idei, ci sînt mai ales cei refuzați de talent, de unde rezultă nevoia mascării prin textură (tehnică).

Poezia lui Al. Căprariu (Cicatricele penumbrei, „Cartea Românească“, 1987) demonstrează un lung efort de citire a sinelui și de lectură a realului perceput și interpretat de conștiință. De la Orizonturi (1964) pînă la Asfințirile zilnice și acest frumos florilegiu din întreaga sa operă, Al. Căprariu rămîne un poet al existenței, care simte mereu nevoia să se confeseze. Mica autobiografie (1975) și Marea autobiografie (1979) reprezintă doar două din elocvențele secvențe ale creației unui scriitor care s-a validat prin capacitatea emotiv-expresivă a operei sale ce dialoghează cu marea conștiință a lumii.

Scriitorul clujean este un sentimental cu lacrima strînută sub gene. Romanticismul său este filtrat cu subtilitate prin școala expresionistă a ardelenilor de talia lui L. Blaga, ca și de sentimentalismul lui M. Beniuc din vechile sale zile de firească sărbătoare a poeziei. Și în timp ce atîția poeți din vremea noastră își cenzurează exploziile eului și micile gesturi patetice, amplificate prin limbaj, Al. Căprariu le dă friu liber, spovedindu-se în mod public.

Elegiac prin înclinare, poetul trăiește toamna ca pe cea mai firesc anotimp al sufletului său. Frunzele par să ruginească sub privirile sale, iar undeva, departe, se aude cum iarna vine înspre oameni. Cîmpul astral preterat este cel nocturn. În această stare, reveriile poetului se inscriu în marele joc al devenirii existenței. Spațiul protector se mută pe calea lactee și nu departe se simte protecția selenară a astrului iubit de romanticii din toate vremurile. Poezia lui Al. Căprariu devine în permanență trăire și confidență. Cînd sufletul i se copilărește, el ne avertizează fără reticență: / „Mi-e inima prea plină și-o dărui în risipă, / Căci eu trăiesc sub fermecata climă / A dragostei...“.

În permanenta sa confruntare cu realul, scriitorul trăiește cu convingerea că se găsește în imperiul speranței. Năpădit de ciudata hipertrofie a eului care i-a asaltat, mereu pe scriitor, poetul citește înăuntrul său și constată cu candoare: / „Sînt un om ca oricare, / unul din zecile de milioane, / cu tabieturi dulci și inofensive: / îmi place să stau, uneori, / în bucătărie / și să privesc nuferrii minților ei“.

Biografia se strecoară pe toate căile în opera poetului.

Ea este scuturată de detalii ducînd astfel spre un anume comportament arhetipal, cînd întîlnirea dintre interior-exterior se configurează ca o fericită deschidere spre lume, ca un act de transparență totală. / „Sînt fiul străzii și-am vrut să mă schimb în zadar, / În sufletul meu poți privi ca-ntr-o vitrină, / Nu scrie pe el nimic: „inventar““.

Poet elegiac fără stridențe, ispitit de capdoarea romanței discret amoroase, Al. Căprariu situează totul în marea trecere. Omul este astfel o devenire amenințată de schimbarea prin moarte ca și florile. Lumea este o scenă pe care actorii se schimbă mereu, schimbarea ființei vii în statuie aducînd o stare de nepierire conferită de moarte.

Poet al privirii transformate în reflecție, autorul Miciei autobiografiei citește natura prin semnele ei apte să anunțe metamorfozele. Piscul singuratic este lovit de fulger, nodurile stejarului anunță virstele, marcînd astfel semnele timpului: / „Cerc după cerc, în trunchiuri urma-și lasă / Rotirea-n nestatornic timp al orii, / Cînd păsări taie-n cercuri de mătăsoasă / Drum lor știut, cu pluguri migratorii“.

În întreaga sa creație poetică, scriitorul clujean are un acut sentiment al timpului. Acesta apare ca o rezultantă permanentă a întîlnirii conștiinței cu cele mai diverse fenomene ale naturii. Eul perceptiv al poetului măsoară totul prin ceea ce știe despre sine. Și dacă omul este măsura tuturor lucrurilor, scriitorul se ia pe sine ca etalon de cunoaștere ce se întoarce mereu spre sine. Filonul expresionist ce trimite spre forța de contemplantare și înțelegere a eului devine de domeniul evidenței. Enunțul său aparent paradoxal are o elocvență deosebită: / „Viața trebuie cîntată simplu, / ea fiind adevărul suprem — / singurul despre care știm totul / cu cea mai desăvîrșită neștiință / ceea ce ne dă dreptul să pierdem, / murînd /, siguri că nimic altceva nu mai există“.

Prin caracterul ei reflexiv poezia cultivată de Al. Căprariu este efort de cunoaștere și de statuare a ființei umane în existență prin raportarea la întregul univers. Enunțurile scriitorului sînt directe și percutante prin forța de șoc a adevărilor transmise. Lumea se face și se desface mereu, retorica iubirii acreditată de autor intrînd și ea în acest imens circuit. În felul acesta absențele din a fi sînt provizorii, iar fluxul emotiv pentru a fi capătă valențe eterne: / „Acum / prieteni / vă părăsesc o fărîmă de vreme / Ne vom vedea cu siguranță“.

Poezia existențială scrisă de Al. Căprariu capătă o relevanță deosebită prin lectura sa sincronă globală.

Distanțat de artificierii cuvintelor, capabili să producă mici explozii sintactice, mercu departe de poezia neasumată ca expresie prin trăire, Al. Căprariu nu este scriitorul unei generații, ci un strălucit exponent al literaturii române văzute în complexa ei devenire.

Cea mai bună carte de proză românească pe care am citit-o, anul acesta, se numește **Muntele speranței** și-a fost scrisă de Petru Vintilă. Poetul. Prozatorul. Dramaturgul. Și pictorul naiv. Cartea cuprinde intîmplările celui ce a pierdut mereu dăruindu-ne în schimb litere de matostat: Mateiu Caragiale. Iar, în același timp, o încercare formidabilă de a pune în echilibru toate intîmplările primului război mondial. E o carte scrisă de pe poziția soldatului, cel care a fost înfrînt și erou în toate timpurile și va fi și în cele viitoare, indiferent cite democrații se vor clădi pe capul său. În ea bate deopotrivă inima generalului Dragalina și a maresalului Averescu, două personalități ale istoriei noastre moderne, în care s-a adunat suferința a mii de soldați. După **Moartea Păunei Varlam**, cea mai importantă scriere de tinerete a lui Petru Vintilă, **Muntele speranței** reprezintă un pisc în creația prolificului autor. Ajuns pe această rampă, aș putea să mă-nzăpezesc în praful ipocriziei și să-i amintesc

lui Petru Vintilă niște cuvinte ale lui Jean Rostand: „În artă, ca și în natură, fecunditatea este adesea nedespărțită de mortalitatea produselor“. Rezistența **Muntelui speranței** (ce titlu nefericit!) stă în simplitate.

De pe poziția soldatului

Despre Petru Vintilă mulți au gîndit rău de-a lungul anilor. Astăzi, oricît de orgolioși, dușmanii lui trebuie să plece steagul. Și Petru Vintilă trebuie, imi inchipui eu, să fie bucuros de-a această clipă, unică, fericită și durabilă, cînd luntrea lui întilnește marele fluviu.

După lectura cărții pot spune că îl cunosc pe Mateiu Caragiale mai bine ca niciodată. E peruzeaua arzînd nedomolit în înțelesuri pe care nu le vom

desluși nicicînd. E prințesa Fatma, mereu renăscută, nesătios visată. În veci de neatîns, dar, în același timp, în precurvia tuturor. Lingă figura lui legendară și reinchegată de lumini, sintem, mă întreb, năuci sau nemernici? Hotărît, sintem mereu înainte și mereu îndărăt, totdeauna jur împrejur și niciodată în locul prin care trece îngîmfat și nesupus. La urma urmei, sintem cei ce nu așteaptă norocul, căci norocu-i foarte scump.

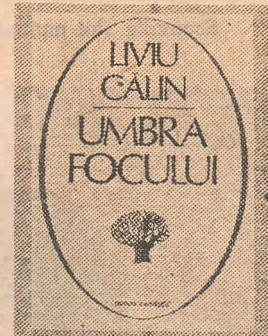
Trebuie să vă spun cu toată cinstea, Petru Vintilă mi se părea o poveste cunoscută. Dar ce frumoasă e viața! Niciodată nu-i dai de adevăr și minciună, lumina ei copleșește toate cărările. În întunericul stăpîn pe adevăr, se nasc monștri. În singurătatea muncii și a dragostei ființele se-ntîmplă cu iubire și speranță. A scrie bine și în ireductibilă armonie cu limba română e o meserie de mare om. Această carte de înaltă ținută aparține adevărului și bucuriei noastre.

FĂNUȘ NEAGU ■

● La editura Eminescu — un nou volum de teatru semnat de Ion Băieșu: **Autorul e în sală**. În afară de piesa care dă titlul cărții, aceasta mai cuprinde lucrările dramatice **Vederea**, **Porta celății**, **Maestrul**, **Regina Lear**. În special **Autorul e în**

sală și **Vederea** demonstrează și de data aceasta virtuozitatea scriitorului de a înfățișa, cu tarele ei caracteristice, o lume meschină, lacomă, lipsită de idealuri, neinteresată decît de propriul ei profit obținut, cel mai adesea, prin înșelăciune. Chiar dacă în aceste piese sînt pagini grave, de cele mai multe ori Ion Băieșu își ridiculizează personajele al căror comportament sau replici stîrnesc hazul, fiindcă le dezvăluie anacronismul existenței lor. ● Tot

la Editura Eminescu a apărut și un volum de versuri de Liviu Calin: **Umbra focului**. Poeziile sale mărturisesc o mare discreție a confesiunii și sînt guvernate de melancolia înaintării în timp. Unele dintre ele slăvesc obiectele din preajma poetului ca într-o „laudă a lucrurilor“ și conturează un spațiu restrîns și ocrotitor, unde intîmplări ca deschiderea unei uși, sosirea unui comis voiajor, ora ceaiului constituie evenimente de maximă importanță și deci trebuie înregistrate pentru a nu se pierde în uitare. Poemele, cristaline ca înțeles și emoționante prin puțoaara confesiunii, alcătuesc pînă la urmă un inventar liric a ceea ce se petrece lingă noi, adesea fără să mai băgăm de seamă. Cităm **Pasărea rară**: „Din ape/a venit în balcon/unde respiră culori/un fel de pasăre epistolară/cu picior francat/așa-presupune/mirat/ochiul de neon/alungit într-o seară/dacă i-am dăruiit însonniile/de odinioară/cînd mă uitam la

semnele/din lampadar/și boborosea scaunul/fără spătar/că orbul (adică eu)/voi fi împărat/sau ceva asemănător/peste o grădină dezgropată/și sînt așteptat/la intersecția punctelor cardinale/de balerina înaripată/bătrîna copilăriei cu șotron/care deși tira un picior/m-a învățat/să dansez clandestin boston.“

● Cunoscutul romancier albanez Ismail Kadare (autorul excepționalului roman **Generalul armatei moarte**; transpus și în românește) este prezent în librăriile noastre din nou cu volumul **Cetatea** (editura „Univers“, traducere, prefată și note de Marius Dobrescu). Cartea reinvie un episod din lupta pentru libertate a poporului albanez sub conducerea vestitului

Skanderbeg. O cetate a „skiptarilor“ este asediată fără succes de către o uriașă armată turcească. Dar scriitorul n-a dorit să se erijeze în postura unui istoric însetat să reconstituie cu fidelitate o bătălie. **Cetatea** este o meditație profundă despre „rezistența în fața agresiunii, ca probă supremă a dragostei de țară“, fiind la fel de tulburătoare ca un episod petrecut în zilele noastre și relatat de un maritor ocular.

● O parte din poeziile lui Titus Vîjcu cuprinse în noul său volum **Pasul Licornei** (editura „Cartea Românească“) sînt „omagii lirice“ — către regele dac, către Mihail Sadoveanu și alți mari scriitori români, către colegi de generație etc. De o simplitate necontrafăcută, aceste pagini au o vibrație care se transmite imediat: „Om cu pleete de lumină,/om cu sufletul

departe, / viitorului scriindu-i/cea mai înțeleaptă carte./Om cu trupul de luceafăr,/incre-

menta, decremența, /cu privirile-n istorii,/în trecuta și prezenta./Falnic domn, vorbind cu Prutul,/domn întreg la chinga minții/și la care se închină/și copiii și părinții/și spre care merg în seară/cu argint în piept și rogu-l/să-mi citească vers în scară/și isprăvi cu inorogul... / (Scrioare — către Dimitrie Cantemir)

● Din volumul lui Dan Verona **Balada vestitorului și alte poeme** (editura „Cartea româ-

nească“) — volum care merită o discuție mai amplă — cităm cîteva versuri semnificative pentru ipostaza de azi a acestui poet care în volumul de debut contempla în extaz natura, iar acum e mai aproape de freamătul realității inconjurătoare, surprinse cu un spirit alert, ironic, uneori chiar incisiv: „Hei voi paturi vechi de campanie / Iată din cerul cu zeii optimiști / Vă salută pocnind ca un dop de șampanie / Steaua bătrînilor infanteriști. // Fruntea sus muritorii de ocazie / Aminati-vă moartea cu încă o zi / Și voi poeți pregătiți marea invazie / Imbrăcați golul lumii cu erezii.“

● Eveniment editorial: apariția unei ample antologii din versurile lui Gheorghe Tomozei. Intitulată **Catalogul corăbiilor**, ea cuprinde la „catalogul... catalogului“ poeme din 17

volum ale poetului și confirmă opinia criticului Nicolae Manolescu din prefața acestei cărți: „Gheorghe Tomozei este, mai ales, acest extraordinar poet de miniaturi lirice, profunde și grațioase în finețea liniilor lor, ca niște cești de porțelan, pline de o orientală fantezie și în care irizează albastre, friabile, delicate, nervuri“.

De la socotitoarea care dădea emoții copilăriei noastre la „jucăria“ de învăț

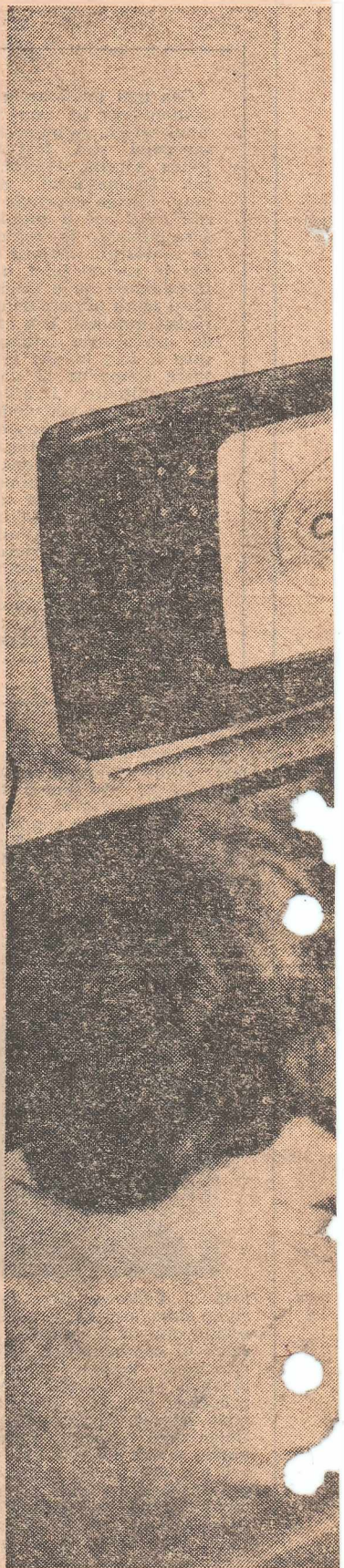
„Minicomp“ este și nu este un joc. Este o idee cât se poate de serioasă și de importantă menită să le asigure copiilor noștri de azi educația (și informația) pentru viața lor de mine. Este emblema (excelentă) a unui cerc de minicomputer destinat copiilor, începând cu vârsta de 3 ani și până în pragul studenției, organizat într-unul din laboratoarele Institutului central de tehnică de calcul și informatică din Capitală, unde un grup de cercetători — ingineri informaticieni, matematicieni, pedagogi, psihologi — studiază și experimentează programe pentru Abecedarul viitorului. Programe care să integreze calculatorul în școală. E absolut necesar, ne va demonstra dr. ing. Lucia Coculescu, șefa laboratorului de interconectare a calculatoarelor electronice în rețele, autoarea lucrării „Informatica în școală și în afara școlii, cu calculatoare personale pentru copii, începând de la perioada preșcolară“, ce va urma să fie susținută în cadrul unei reuniuni științifice internaționale cu această temă.

Cu câteva minicalculatoare de tip PRAE (de fabricație românească) și cu câteva grupe de copii (de la o grădiniță, de la o școală generală și de la Liceul industrial de informatică), matematiciana Doina Olariu, cercetătorul Ion Bordeianu, ca și ceilalți colegi ai lor dintr-o echipă întreagă, în colaborare cu profesorul Eugen Noveanu, de la Liceul „Gh. Lazăr“, au reușit să pună la punct metodologia menită să facă din calculator un aliat al școlii, al învățămîntului în noua noastră școală. Respectind psihologia vîrstelor (au lucrat cu 158 de copii, pe 4 grupe de vîrstă, 3-5 ani, 6-8 ani, 9-12 ani și peste 12 ani), calculatorul luînd, rînd pe rînd, postura de jucărie, joc, material didactic, instrument de calcul și creație, s-a ajuns ca programele experimentate să demonstreze rolul important al acestuia în procesul instructiv-educativ. Unul din programe a utilizat cel mai simplu limbaj — desenul — pentru transmiterea și învățarea literelor (prin imagini). Adaptare din metodică clasică a predării abecedarului, numai că aici, însuși copilul, preșcolar sau școlar de clasa întâi, își construiește imaginea, apăsînd (în joacă) pe clapele unui calculator, desenul apărîndu-i pe ecranul unui televizor, ce îl încîntă atîta (care, deseori, acasă, îi este interzis). Legătura dintre literă și imagine e mai vie, e în mișcare, e cinetică, e participativă, ceea ce, s-a constatat, se fixează mai rapid și mai temeinic în memorie. În plus, copilul se poate concentra în acest „joc“ fantastic și 2 ceasuri, fără să apară cunoscuta oboseală ori plictiseală din ora de clasă. Un alt program a vizat formarea gândirii logice prin însușirea noțiunilor abstracte, care, de regulă, dau mult de furcă dascălilor, cum ar fi cele spațiale (sus, jos), cantitative (mai mic, mai mare, mai mult, mai puțin), sau a formelor geometrice (dreptunghi, pătrat, cerc, triunghi). Un alt program s-a axat pe învățarea notelor muzicale, de asemenea pline de dificultăți la însușire, atît pentru elevi cît și pentru cei ce le predau muzica... S-au alcătuit și experimentat astfel 8 programe, crescînd dificultatea și scopul lor, după vîrstă. Pe cei mai mari îi ajută să găsească rezolvări ingenioase pentru problemele din manualele lor de matematici, ori să-și însușească temeinic și rapid, fără dificultăți, funcții, logaritmi ș.a.m.d. Elevii de la liceul de informatică au învățat (chiar pe calculator) să întocmească programe pentru calculator, meseria lor de mine.

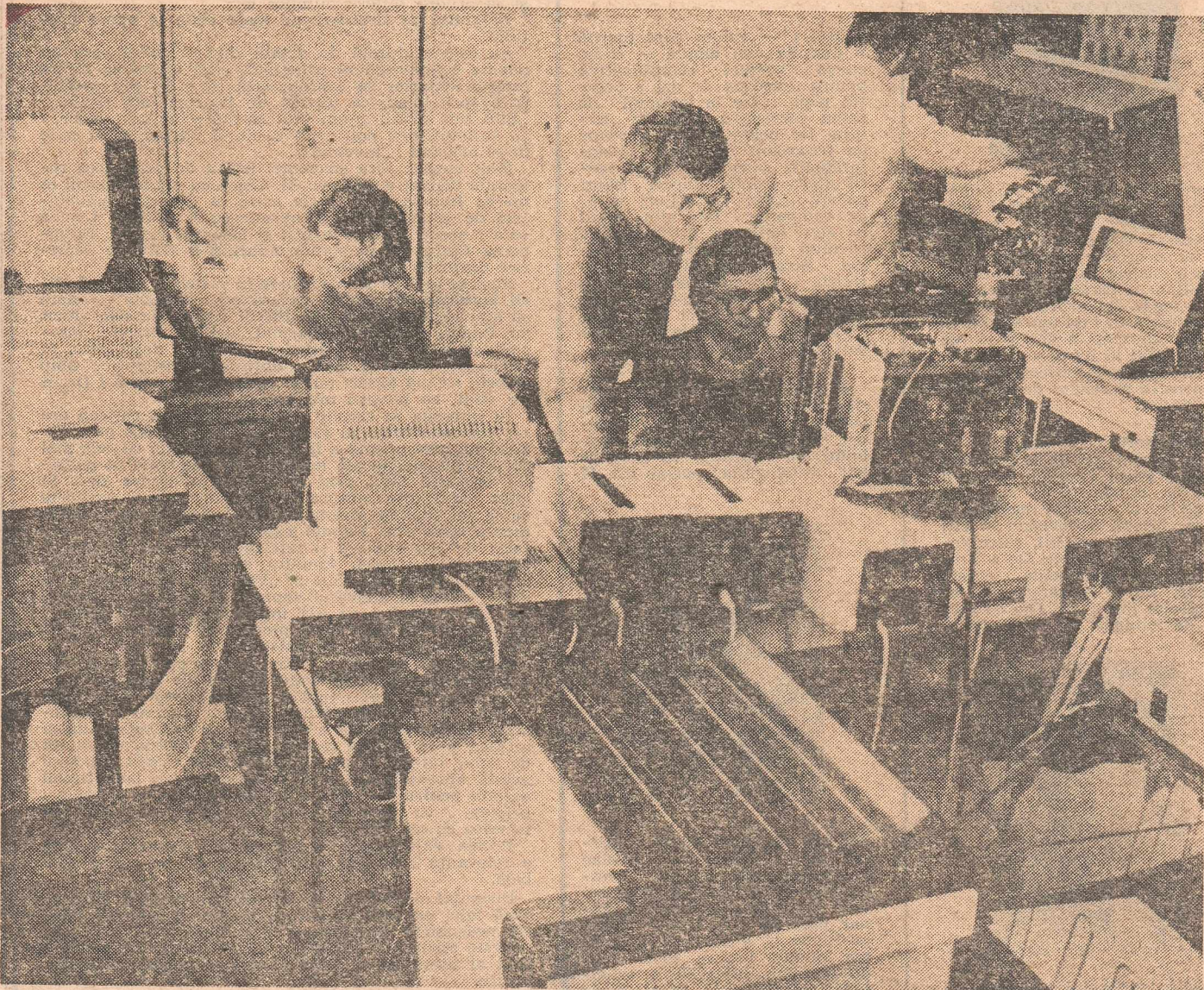
Iată cum instrumentul repudiat (pînă nu demult) de școală (în revistele de specialitate internaționale au existat, se știe, dispute aprige, dacă să lăsăm elevii ori nu să se ajute în efectuarea temelor la matematici de minicalculatoare), devine slujitorul ei prețios, am zice chiar un autentic „pedagog de școală nouă“.

Iată abecedarul anului 2000!

CICI IORDACHE-ADAM ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Scopurile sînt multiple, dar mai

Elevii mai mari învață limbaje și coduri de programare

Minicomputerul, u

aritmetică a copiilor noștri

... să-i ajute pe cei mici să crească în ritmul epocii, să deprindă a gândi rapid și temeinic

... ial didactic ideal pentru orice dascăl

Un sat românesc universal

Pe drumul care merge spre Bicaz, la puținii kilometri de Piatra, se află o așezare străveche și cu o populație statornică, viețuind în ritmuri tradiționale și a cărei coexistență cu o natură mirifică este și astăzi completă. Ceea ce se arată aci a fi vechi și stabil, asigurând pacea unei vieți de structură fundamental autohtonă, s-a conservat pe dedesubtul modificărilor superficiale nu puține, comunicând sensul unei civilizații cu individualitate hotărâită. Această lume de agricultori și de oieri, ilustrând o rânduială sociologică completă, se ține vie și forfotitoare în marginile ei acum, ca și la începuturile vieții pe aceste pământuri de sub munte.

Bistrița de Neamț e, în felul ei, un extract de viață românească istorică și în acest sat răspândit peste spinării de coline și prin văi, prin maluri de piriuri care ies din pământuri unde croștele dealurilor se rup, sentimentul continuității se întregeste cu acela al unei lumi a gândului așternut peste forme. Privită de la depărtare, dinspre Piatra lui Crăciun, această așezare de Subcarpați pare a se revărsa, pe valea îngustă a unui pîriu, dinspre obținele Ciprianei, printre dealul Cetățuia și muntele Șimon (pe unde, cu sute de ani în urmă, Petru Rareș se făcuse nevăzut dinaintea năvălitorilor otomani) către apa Bicazului, ținută azi pe loc, sub forma unui lac urias, cu suprafață lucitoare ca oglinda. Această mișcare de expunere către sud, lăsând oamenii să-și facă, mai jos, către largime, casele și să le arate la soare, e un indiciu al unui simțământ fără vîrstă însă cu memorie vie, acela al unui cult solar. Bistrițenii viețuiesc într-o țară a stejarilor și molizilor și, cu toate acestea, visează la soare. Lumea lor, care este, iarna, o imagine a purității și a unui ev românesc fără vîrstă, se întinde de pe aici și pînă înspre miazăzi, la cotul Dunării, cuprinzînd o geografie care ar fi înțelegibilă fără unirea munților cu cîmpia. Pe aici, zic cronicarii, ar începe Moldova de Jos.

Civilizația e, pe acest tărîm, străveche și totodată nouă, căci la originea ei stă aici lemnul și e fapt hotărît ca în materia lui perisabilă să se facă scobiturile rînduite de la moși. Gospodăriile arată, de altfel, această eleganță fragilă și cea minuțiozitate de comunicare secretă prin incrustături pe care le găsim pretutindeni unde pămîntul e românesc. Casele, cu prispă îngustă și cu așezare heliotropică, au acoperiș de șindrilă sprijinit de stâlpi de lemn cu tăieturi regulate, arătînd iubire de simetrie; streșinile, cu margine de lemn în jos, peste linia geometrică a pereților, par o broderie a cărei finețe dă sentimentul că s-au alcătuit din pinze străvezii. Ograda are hambarul de lemn, cu fineață și cu salvane, gardurile înalte sînt din lemn, porțile impunătoare ca de cetate, arată că monumentalitatea apare și fără piatră și bronz. E o lume a geometriei calde și a simetriei naturale, supunînd cercurile, șerpuirile și semilunele unei legi morale care adoră universul.

Renașterea carpatică, dincolo de hirtia de Pergam

Izbitoare e, mai înainte de toate, la Bistrița de Neamț, această orînduire de populație fundamental tradițională, arătînd un sat cu universalitate de sedentari: totul pare că e lăsat aci pentru veșnicie și dacă omul se preschimbă ca individ

Memoria, ca un concert baroc

— în această lume a permanențelor rămîne, totuși, noțiunea de speță. Autohtonii sînt aci prezenți de cînd e pămîntul și se arată a fi contemporani cu natura nemodificată.

Nu aceste adaugiri de vremuri fără vîrstă au făcut, dar, să se știe de așezarea românească de din jos de obține care ar fi rămas, ca și atitea sate cu care se aseamănă, universală și anonimă. Cetatea ei de iarbă și de lemn, risipită și totuși orînduită peste spinările de coline, lasă să se întrevadă, mai sus, în străfunduri de pădure și pe loc înălțat, o altă cetate, mai impunătoare și unde a lucrat nu făptura fără nume ci mina omului. La 1402, cînd pe scaunul domnesc al Moldovei se așezase un mușatin, Alexandru I, numit mai la urmă „cel Bun și cel Bătrîn”, se ridică aci, lîngă un pîriu scoborît din munte, o fortăreață închisă cu ziduri înalte, de piatră, străjuite de un turn de pază și ascunzînd înăuntru, la adăpost de priviri rele, un palat voievodal unde domnul venea adeseori să se reculegă. Și fiindcă aceste recluziuni secrete însemnau și convorbire cu veșnicia, vodă porunci să viețuiască aci și să propășească o nu puțin numeroasă obște de cărturari, în fruntea căreia așeză pe un Domențian, om învățat, se vede treaba, și întreprinzător peste marginile știute. Alexandru cel Bun puse să se aducă aci cărți și porunci să se țină, pe un zid, un soi de cronică a Moldovei care se numi mai apoi (cînd la vremea lui Ștefan cel Mare fu transcrisă pe hirtie de Pergam) „Pomelnicul de la Bistrița”; chemă zidari și le încercă știința spre a face adaugiri rare la palat; puse să se zugrăvească pereții cu fresce și împodobi casa domnească la fațadă cu rotunde cărămizi smălțuite în culorile verzi ale ierburilor suave, primăvăratice în a căror transparență se întrevea clorofila. Sîntem într-o moldavă cetate de Renaștere italiană.

Renaștere e, pentru Bistrița Neamțului, și vremea lui Ștefan cel Mare, de vreme ce voievodul dădu porunci să se pună la loc piatră peste piatră și să se înalțe zidurile, repede năruite, pe care le ridicase, din năzuință către veșnicie, Moșul lui, Alexandru. El făcu să se așeze, în mijloc de cetate, un turn înalt și impunător, unde puse să se bată clopote mari, aduse de la Liov ori meșteșugite acolo, la poruncă, de meșterii moldoveni. Dangălul greu, clasic, vestind epopei și epoci solemne, trecu peste fortificațiile noi, cu străjerii veghetori pe cărările înălțate în creste de zid, spre a vedea mai repede dacă, la vale, către Dunăre, se anunță fumuri de războaie. De aci înainte, Bistrița de Neamț deveni ceea ce era inevitabil să fie, adică o cetate românească, ascunzătoare de cărți și adăpost de cărturari, o școală de psaltichie și de cîntăreți, o cancelarie domnească și un loc secret de retragere, obiect de pîrjol venetic și alegorie a puterii de a regenera de dincolo de cenuși. Cînd Petru Rareș scăpă de turci printr-o secretă poartă deschisă spre cărări necunoscută, ducînd în Ardeal, se știu că aici și în astfel de locuri unde ceasurile stau, ascultînd de veșnicie, dezastrele sînt ploaie istorică trecătoare.

O năzuință implinită în douăzeci de ani

Însă o istorie care scufundă documente, ștergînd cuvînte și trecînd totul într-o memorie care este intemporalitate și comunicație incifrată în celulă ajunge mai apoi să devină arheologie și, abia mai tîrziu, cînd apar conștiințele etice — document reconstituit. La 1967, aproape nici unul dintre zidurile străvechi, ridicate la Bis-

trița de porunci mușatine, nu se mai întrevea de sub movele, acoperite, cum erau, de ierburi care întorseseră creația omului la izvorul lui dintii, la natură; istoria începea să devină ipoteză și dovezile păreau tot atît de mute ca și nepătrunsele păduri alpestre. Și, cu toate acestea, Bistrița de Neamț este azi, la douăzeci de ani de la începuturile unor vaste încercări de reconstituire, un muzeu mușatin de esență, o imagine proiectată în sintetic a unui veac eroic moldav. Adeseori, reconstituirile care se fac își impun obiective fragmentare și ceea ce rezultă de aci e un soi de sugestie a unui întreg bănuț a fi monumental; însă, o'impecabilă statuie a Minervei, așezată printre cărămizile sparte, nu atenuază ci sporește sentimentul dezastrelor.

În totul, Bistrița muzeistică de azi e un monument, convocînd, într-un timp utopic, documentele în piatră ale unei întregi istorii multiseculare, restituind românilor imaginea pe care cultura lor ar fi avut-o dacă nu era tulburată de năvălitori și de pîrjoliri. Ceea ce a rămas, pe rînd, de la Alexandru cel Bun și cel Bătrîn, de la Ștefan cel Mare și de la Petru Rareș, de la Lăpușneanu e înălțat, din nou, ca într-un loc geometric de idealitate mușatină. Mai întîi, au venit aci arheologii, arătînd pe unde se așezaseră fundațiile, niciodată puse una peste alta, ale caseilor domnești, cu totul în număr de patru. Apoi, turnul de strajă, și turnurile de observație și de reculegere, clădirile cancelariei, ale școlii voievodale rareșiene. Deodată se dovede, prin osirdia cercetătorilor, că Moldova medievală era o lume civilizată și europeană, preluată de o unei memoriale tradiții; însă o civilizație de răsucire, unde pămîntul ascunde monezi din cele patru puncte cardinale, aksale turcești, zloți tătărăști și leșești, groși, coroane suedeze și bani de la Riga, solidus. În totul, un tezaur vădînd întîlniri de căi neguțorești lungi și grele, venind de departe și mergînd departe. Cînd, la 1932, Nicolae Iorga examinase bucăți din vestimintele lui Alexandru cel Bun găsite aci, la Bistrița de Neamț, cîntărește între degete brocartul brodat cu fire de aur și de argint, o întregă psihologie de bazileu carpatic ieșite dintr-o dată la lumină. Un ecou al acestei lumi bizantine și europene, însă esențial românească este prezent pretutindeni în monumentele reconstituite azi. Palatul domnesc al lui Alexandru cel Bun, cu simetrii austere, presimțînd pe Bramante, cu terasă întinsă către păduri, cu largile sufragerii în lemn lustruit de stejar, școala voievodală a lui Petru Rareș, alterînd arhitectura țărănească a lemnului cu subțila zidărie aristocratică, turnul înălțat de Ștefan cel Mare, conținînd documente de pictură renascențistă din epoca stefaniană, clădirile vechi ale cancelariilor domnești, funcționînd pentru Țara de Jos, zidurile ca niște fortificații de cetate, înalte și elegante — toate acestea dau un sentiment al durabilității și al unui ciclu istoric reîntregit. Cînd arhitecții Ștefan Balș și G. Antonescu, convocați de istoricul C. Zaharia (căruia restaurările de aci îi datorează existența), au început să calculeze și să deseneze pe hirtie ceea ce fusese și trebuia să fie din nou, părea că o astfel de sfortare colosală nu ar fi putut să se concretizeze mai repede de o jumătate de veac. Bistrița de Neamț, acest dicționar de civilizație românească medievală, e însă reînnoită în numai douăzeci de ani. S-o admira și noi, în această primăvară cu explozie multicoloră de flori!

ARTUR SILVESTRI

Cintarea României

Pământul de acasă

Pe prispa casei bănăţene de la Muzeul Satului, olarul Ion Stepan din satul Biniş, nr. 53, îşi instalează roata de lemn...

Ateneul Român încheind luminos ultima ediţie a Festivalului internaţional „George Enescu”...

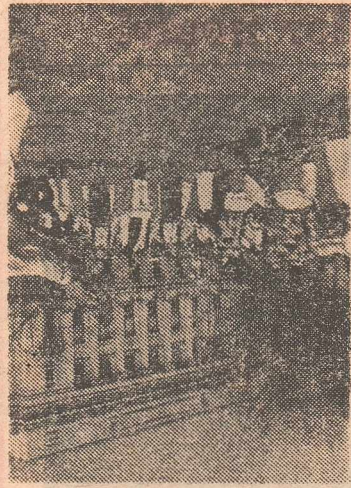
Pământ şi muzică: între aceşti doi poli Banatul se întinde ca un privilegiu unificator. Pământ mustind de coruri bărbăteşti...

Ion Stepan îşi învîrte roata sa pe care pământul abia se mai zăreşte. Cîntăreţul popular Ion Milu începe să tarogoteze aerul...

praf comegea!”, pînă apare un con între minile meşterului dar şi el dispare făcînd loc unei clepsidre perfecte...

„Iubirea de patrie începe şi sfîrşete în iubirea faţă de locurile unde ne-am născut şi unde ne întorcem ca spre un tărîm al fîgăduinţei...”

ION ZUBAŞCU ■

Scena – un loc de studiu

(Urmare din pagina 9)

petiţie, dar şi un mod de a valorifica tradiţii, obiceiuri, cîntece sau dansuri mai puţin cunoscute...

statornică preocupare pentru valorificarea folclorului a născut deja o tradiţie. Ansamblurile din Cluj-Napoca şi Iaşi au sărbătorit...

Ce a impresionat la acest festival? Numărul mare de grupuri folclorice, de echipe de dansuri...

Indiscutabil, evoluţia formaţiilor studenţeşti ridică stacheta spectacolelor de folclor. Ele însemnănd de fiecare dată încă un pas spre înţelegerea...

Silvia

Dumitrescu Timică

(Urmare din pagina 9)

seară eram pe scenă. Visul meu a fost opereta dar n-am crezut în mine, în vocea mea...

Aveţi nostalgiu că n-aţi ajuns un nume la operetă, dumneavoastră artista emerită, Silvia Dumitrescu Timică...

Am avut norocul să joc, în diferite etape, toate rolurile feminine din aceeaşi piesă. Am fost Zifa şi Veta din „Noaptea furtunoasă”...

Din care făceaţi o mare creaţie!

Uneori rîndurile cronicii erau mai multe decît replicile mele din piesă...

Actorul ca să-şi realizeze rolurile, cum le vede el, trebuie să dea dovadă de măsură...

Umor, pentru că nu e de ajuns ce a scris autorul, venim şi noi cu ceva ca să fim cineva, aşa gîndesc eu.

Dintre cele trei roluri feminine din „Gaiţele”, care a fost cel mai pe gustul dumneavoastră?

Pe toate trei cred că le-am interpretat cu măsura care mă conduce în viaţă, cu tactul cerut de personaje.

În 66 de ani de teatru a trecut o zi fără o repetiţie, fără un spectacol, fără lectura unei piese?

Puneţi întrebări la care cunoaşteţi dinainte răspunsul? N-am trăit fără teatru nici o zi din ultimii 66 de ani de viaţă.

Este medicamentul care mă ţine în viaţă, hrana, oxigenul meu.

Nu-l prea văd atunci pe acest public capricios cu dumneavoastră!

M-a răsfătat, a răsfătat toată echipa spectacolului: Lucia Mureşan, Emilia Besoiu...

Mereu spuneţi „am uitat” şi nu este decît un joc. Aveţi o memorie extraordinară, sufleciorul stă în cuşca lui pentru ceilalţi...

care-l simt, nu ştiu cum să vă explic...

Vă înţeleg perfect, avînd acest dozaj în sine, regizorul are o muncă uşoară cu dumneavoastră.

Ne consultăm... Eu îl ascult chiar cînd repetă ceea ce fuşese spus de mine, prin interpretare, aşa cum credeam eu că trebuie să fie rolul.

La 84 de ani aveţi acelaşi contact fierbînte cu publicul dumneavoastră drag.

Să-l citez pe Mihai Berchelt, regizorul „Micului infern”. „Succesele se fac din înţelegere, din simpatie, da, din dragoste, înţelegere între autor-regizor, regizor-scenograf, dragoste între regizor şi actor, şi mai ales simpatia echipei de realizatori faţă de materialul dramatic finit, cit şi faţa de capriciosul partener de iubire, care este stăpînul nostru al tuturor, publicul!”

Capriciosul partener de iubire?

Este medicamentul care mă ţine în viaţă, hrana, oxigenul meu. Niciodată publicul nu m-a făcut să plîng, întîlnirea cu el mi-a dat aripi, poartă de viaţă, de mai bine.

Nu-l prea văd atunci pe acest public capricios cu dumneavoastră!

M-a răsfătat, a răsfătat toată echipa spectacolului: Lucia Mureşan, Emilia Besoiu, Ion Dichiseanu, Ştefan Radof, Dorin Moga, Ion Siminie.

Mereu spuneţi „am uitat” şi nu este decît un joc. Aveţi o memorie extraordinară, sufleciorul stă în cuşca lui pentru ceilalţi...

Am trecut de 400 de spectacole cu „Micul infern” şi afişul nu este ameninţat de schimbare. Publicul vine şi pleacă încîntat. Cînd cumperi bilete cu banii tăi nu mai au...

complimentele sau amabilităţile gratuite. Noi jucăm cu sala arhiplină.

Vă mulţumesc pentru toate ceasurile de încîntare, cu rolurile mari şi mici, care v-au aşezat în rîndul celor mari.

Sînteţi optimistă, dar cred că bunul meu simţ mă va opri la timp, dacă voi începe să scîrţîi în rol. Acum, vă cer scuze, mă duc să mă plîmb un ceas, iar miine, cînd joc, nu sînt abordabilă pentru nimeni.

Am trecut de 400 de spectacole cu „Micul infern” şi afişul nu este ameninţat de schimbare. Publicul vine şi pleacă încîntat. Cînd cumperi bilete cu banii tăi nu mai au...

ceas, 34 de ani. Credeţi-mă, o fac cu mare uşurinţă, nu mai spun cu cită plăcere. Imi vine mult mai uşor decît să-mi adaug încă 6 ani.

Cornel Nicoadă

(Urmare din pagina 9)

Mi se pare mie, sau chiar aţi obosit să tot citiţi din breviarul acela?

Înclin să cred că nu, dar, mai exact spus, precis nu. La noi, la Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ, distribuţia a făcut-o şi o face numai şi numai creatorul spectacolului, adică regizorul.

Eu vă cred pe cuvînt, dar aţi putea exemplifica această fericită stare... conceptuală?

Vreau să vă spun ceva. Faptul că teatrul nostru nu a avut niciodată mai mult de 21 de actori este suficient pentru a fi el însuşi un răspuns la întrebarea de mai sus.

După 30 de ani

atelier literar

G. Dumitrescu

Angel Filip: E încă mare procentul de pagini scrise cu ușurătate, în grabă, improvizatii superficiale. Ceva mai aproape de poezie, „Sentiment”, „Elegie”, „Ochiul”, „Fugă”.

Gabriela Munteanu: În general, lucruri mai palide, plutind în vag, lipsite de tonus liric. (Ceva, în „Dincolo de așteptare”).

P. Gon: Sint intr-adevăr, citeva pagini îmbucurătoare, parcă în progres față de precedentele: „Puteri”, „Dacă”, „Tatăl”, „Moartea”, „Mama, poștașul”.

O. Kadar: Cam ca data trecută. Ceva (ca să fie) în „De primăvară”, „Margini”, Planificarea dv. (lunară) e și în acest caz cam nelocul ei; ce-ar fi să scrieți și să trimiteți, nu după plan, ci după inspirație, după „starea de grație”, etc., care n-au nimic de-a face cu calendarul, cu cele trei opturi, cu obiectivele întrecerii ș.a.m.d.? (Aveți dreptate cu poezia repetată, dar cine se mai poate descurca în potopul de scrieri și manuscrise, în condiția vitreg-dificilă a

acestui colț de pagină?...
Al. Dorian: Sint bune semne de poezie în textele dv. (mai cu seamă în „Ordinea secundelor”, „Poetul”, „Ca o scoică”, „Ca o stea”, pe care ni le puteți trimite dactilografiate).
E. M.-Amariei: Nu e rea poezia trimisă (ținând seama și de condițiile în care a fost scrisă). Vă dorim succes în proiectele anunțate, și liniște.
I. Staicu: Nu vă putem da nici o părere, intrucit, din păcate, n-am reușit să înțelegem mare lucru din „deliramele” dv.
M. Sărbu: Nu sint lucruri noi aici acum. Mai bine, în „Aparentă”.
R. Tall: Multe lucruri frumoase (prea multe pentru a putea fi enumerate aici). Mulțumiri și succes în demersurile începute.
Fl. Oancea: N-avem spațiu, nici timp (se poate vedea cu ochiul liber!) pentru conversații ample și complexe, nici pentru lectura a zeci și zeci de pagini, volume întregi (cum obișnuiesc să ne trimiță unii, printre care și dv.). E suficient să ni se trimită 10-12 pa-

gini, o dată pe lună, nu mai mult. Pentru restul de energie lirică și oratorică de care dispuneți căutați-vă un ceneacu apropiat. Din versurile de acum, ceva mai limpede ni s-a părut „Printre pietre”.

A. Coroian, Adr. Mara, M. Ianculescu, N. Vintilescu, Eug. Martin, Gh. Miron, Georgiana, Gionilu, Gh. Dragne, Ver. Marcu, Lilly Ovidiu, A. Cocina, Cr. Munteanu, D. Cirstea, O. Stelian, Laponul Eno, Ilie Nicolae, Mariana Pop, A. Sene, Gr. V. Ion, Ioana Mureșan, Gh. Popescu, Carmen David, M. Nadira, M. Sălăjan, L. Onesti, C. Crăngan, Maria L. A. Racoviceanu, Phoebus, M. T. Or, Gh. Columb, Maria, Corn. Toma, A. Floris, A. și Gh. Dușa, Bella, Mih. Tănăsescu, P. Bacango, A. Zubacu, AC/DC, Isab. Stoica, AC/DC, Isab. Stoica, M. Giurancă: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

ÎN CETATEA PATRIEI

Celor ce se mai indoiesc de rădăcina noastră milenară le vom spune cu mindrie legenda meșterului Manole că noi am zidit aici în cetatea patriei mărețe pe dragii noștri buni e-am făcut din temelii ei altar pentru vesnicie cu suflete de eroi transfigurați în zei

intru slava lor mă-nchin și le sărut griul din mină ctitori de limbă română.

ION ȘOLDEA

AVRAM IANCU

Își spală munții fața-n zori. Pădurea-mbracă strai de flori, O micră cină din caval Mai umblă iancu prin Ardeal. Coluni frumoși ca sfântul gind Duc vestea peste tot zburind. De bucurie plaiuri dragi Roșese pină-n obraji de fragi. Izvoarele ca fete mari Grăbesc să-1 iasă-n cale iar Zăganii-n slavă se rotesc Să-1 vadă pe un pag crăiesc. Voinici ca brazil-nfipti în stînci Scrutează mofii zări adinci

ION CRAIOVA

Cu flamuri lungi de erengi în mîini Pe la răsăruți, pe la fîntîni. Și strînși ca-ntr-un alai străvechi Se-nțreabă toți horind perechi În răsărit, în asfîntit, Pe unde-a fost, cînd a venit, Frumosoși și viteazul Crai Cu mierea libertății-n grai ?! Oftează codrul ușurat, Ardealul meu în lung și-n lat Și munții buciurînd prelung Pe unde apele-l ajung Și florile pe sub goruni Și iarba lăcrîmînd în pumni : Nu l-ați văzut pe Iancu azi Rizind ca soarele-ntr-o brazi ?! Pe Iancu ce respiră-n noi Trecînd ca luna prin zăvoi ?!

GALOP PE CER

Cu tata în tîrg într-un orașel din nord numărînd dinții cailor ca pe niște pietre ale norocului

În timp ce toate furnalele orașului scot fuioare de fum ca niște cozi prăfuite de cai în galop pe cer.

GAVRIL BĂLE

Cu puțin timp în urmă, la Ateneul Român a avut loc un concert simfonic dirijat de Miron Rațiu. Programul, alcătuit „cuminte”, a cuprins „Concerto grosso” de Filip Lazăr, Concertul nr. 4 pentru orgă și orchestră, de Georg Friedrich Händel, Simfonia I-a în re major pentru orgă și orchestră de Johann Sebastian Bach și Simfonia a V-a, de Franz Schubert. Fără a intra în detaliile manifestării, vom arăta că Rațiu a vădit muzicalitate, precizie, știință clară a grădării, cunoaștere stilistică și o gestică sobră dar foarte clară; el s-a situat pe o poziție de profesor — îndrumător, lăsînd aparatul instrumental să se manifeste liber, curgător, intervenînd sau corectînd doar acolo unde era cazul; vedem și în aceasta o trăsătură a modestiei și înțelepciunii sale, căci atunci cînd ai în față un colectiv simfonic de talia primei orchestre a țării, cînd ai la primul pupitru violoniști cu experiența unui Mircea Oprean și George Dima, cînd flautistul Virgil Frincu îți creează aproape singur șoapta caldă sau jocul scripitor schubertian, ori cînd solistul serii, Nicolae Licareț este — la ora actuală — unul dintre cei mai încercați organişti pe care îi avem, la ce bun dezlănțuiri suplimentare și o mișcare spectaculară? Apreciînd reușita manifestării, directorul Filarmonicii „George Enescu”, maestrul Mihai Brediceanu regreta faptul că oaspetele orădean nu a fost invitat mai de mult pe acest podium; să amintim aici că dirijorul Miron Rațiu a condus, cu acest prilej, pentru prima oară în viață, o orchestră din Capitala țării!

Originar de prin părțile Hunedoarei, Rațiu nu a putut să se bucure de o educație muzicală timpurie, căci — pe atunci — copiii hunedoreni nu aveau încă la îndemîna școli de muzică. Prin 1952 a poptosit la Cluj-Napoca, unde a avut norocul să-l mai prindă pe regretatul dirijor și profesor Antonin Ciolan, de la care a învățat multe dintre secretele minurii baghetei și a deslășurii partiturilor cu 28 de portative. Apoi, la absolvirea Conservatorului, a fost repartizat la Oradea. Aici majoritatea membrilor orchestrei locale aveau studii amatoristice, care nu le ofereau posibilități interpretative situate la nivelul cerințelor unei Orchestre Simfonice de Stat, chiar dacă acești instrumentiști erau foarte înzestrați și dornici de a munci fără preget.

Era în anul 1957, Miron Rațiu voia să facă repertoriu, să crească publicul, să ridice calitatea colectivului; el avea două alternative: să plece de aici (așa cum mai făcuseră și alții, înaintea sa) ori să-și suflece minciile și să se apuce de o muncă deosebit de dificilă, fără a vedea precis capătul drumului, dar avînd speranța și optimismul propriu tineretului nostru. Și Miron Rațiu s-a stabilit, definitiv, în frumosul municipiu de pe Criș, s-a situat în același rînd cu orchestranții, a făcut muzică de cameră cu ei, a studiat individual și pe partide, trecînd treptat de la Mozart, Beethoven și Brahms, la Prokofiev și Șostakovič, sau de la Iuliu Mureșanu la Pascal Bentoiu și Aurel Stroe; aceasta, în timp ce alți colegi de promoție dirijau orchestre în care nu se putea pătrunde dacă nu aveai Diploma examenului de stat în buzunar. În 1963 a venit și tinărul Ervin Acel; a început o muncă și mai furișă, (erau doi acum!) spre ridicarea profesionalismului, închegarea și omogenizarea ansamblului, cunoașterea stilurilor și mo-

dul lor de abordare, formarea unei orchestre de camera reprezentative care să constituie nucleul vazării orchestrei simfonice; oamenii au început să încarunțească. Rațiu mai de vreme, Acel — mai tîrziu, dar țelul a fost atins: astăzi, Filarmonica din Oradea se prezintă ca o instituție bine organizată, puătitoare pentru altele care încă „gîlle” sub poveri diverse, reprezentative, în orice moment, în ceea ce privește înțelegerea, experiența și rezumatul muncii; de mult timp, încă de prin 1960, caravana muzicii orădene și-a luat zoorul spre înalțimi!

În 1970 Miron Rațiu primea cea dintîi confirmare, cînd dirija colectivul orădean — în premiera, la Ateneul Român; cronicile momentului stau mărturie vie asupra prestației realizate cu această ocazie. Apoi, imprimînd la Radio opuri din creațiile lui Rogaiski, Comes, Carmen Petra Basacopol, Mihai Moldovan și alții, prin apariția prunului disc, dirijorul orădean a început să fie remarcat. Este invitat să concerteze la toate instituțiile similare, de gen, din țară; bucurărilor se fac însă că nu-l vad... Omul nostru își mușcă buzele, dar nu vine cu iataganul și continuă să muncească plin de aceeași rivnă. Orierile încep să parvină și de peste graniță: Franța, Italia, R.D. Germană, R.F. Germania, Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria etc.; concertează cu cei mai valoroși soliști români, ca și cu instrumentiști de renume mondial, de prin aceste parți ale lumii; dar, orchestrele bucureștene nu-l cunosc... Rațiu primește, de două ori, Ordinul „Meritul Cultural”, toți șeii de orchestră din Capitala dirijează destul de des la Oradea, dar bihoreanul nostru nu are încă acces în București. Abia în 1987 Rațiu s-a aflat la conducerea orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu”, iar directorul instituiției, el însuși un încercat dirijor, a venit, l-a felicitat și l-a strîns în brațe, cu emoție; iar din ochii oaspetelui, cu parul nîns acum, a picurat o lacrimă: oupa 30 de ani de activitate, recunoscuta pe pian național și internațional, a ajuns să dirijeze și în București!

L-am revăzut la Oradea, citva timp după aceasta. Era, parcă și mai emoționat; fiica sa, Anca Rațiu, elevă în ultimul an la Liceul de Artă din București, concerta împreună cu Ion Voicu, „dublul” de Bach; poate simți cineva fiorul unui tînar violonist care dialoghează cu o celebritate? Poate pătrunde cineva în gîndirea unui parinte, care se allă la pupitru dirijînd — în același timp — un Artist al Poporului laolaltă cu fiica sa? Apoi emoțiile lui Ion Voicu nu erau mai mici; își încerca vioara sa, sigur inferioară Stradivarius-ului avut, dar Concertul de Max Bruch a sunat la fel de cald, romantic și mingietor, căci suflul acestui mare artist a rămas același. L-am văzut pe Rațiu dezlănțuindu-se, împreună cu orchestra, în Simfonia a IX-a de Dvorak: a sunat impecabil, în pofida unor instrumente de suflat și de percuție ce și-au făcut de mult norma. Și, atunci, mi-am pus o întrebare: oare Filarmonica „George Enescu” nu este o estradă națională a muzicii? Oare nu este normal ca cei maximum 25 de dirijori din țară, citi avem la ora aceasta, să fie rulați periodic? Poate nu vor trece din nou, atîția ani de activitate pentru ca Rațiu, sau altul ca el, să dirijeze în Capitală.

CLAUDIU NEGULESCU

alți regizori care vin cu un permanent suflu nou. Prezența lor duce la o prospețime în realizarea actului teatral. Acesta este, dacă vreți, marea șansă a actorului tînar de la Piatra Neamț. Noi avem încredere într-un regizor, iar el are încredere în actorii noștri. Se întîmplă, adeseori, ca un nou regizor să ne arate valențe pe care noi nu le-am bănuț la unul din colegii noștri.

— Cîți directori ai Teatrului Tineretului ați „prîns”?

— Trei. Vreți să vi-1 spun?

— Da.

— Ion Coman, Eduard Covașlii, Emil Mandric și Gheorghe Bunghez. Iată spre surpriza mea, că sint patru.

— Ba, aș zice eu, a-ți „prîns” și pe al cincilea.

— Da. Pe mine.

— De cînd?

— Din 12 martie 1986, dar am fost, din 1970, director adjunct.

— Mi se pare mie sau e adevărat că din '70 încoace ați jucat mai rar?

— Dacă din '70 pînă în '86 am mai jucat, de cînd am luat în mină sarcinile mari ale teatrului, n-am mai jucat deloc. Mă veți întreba de ce. Ei bine, e destul de greu să dau un răspuns simplu și exact. Am considerat că nu mă pot împărți în două, adică și actor și director. Am zis că e mai bine să fiu un director util. Din iunie '86 și pînă azi s-au jucat 109 spectacole și am pus două premiere, Patima roșie, de Mihai Sorbul, și Bună seara, domnule Wilde, după comedia Ce înseamnă să fii onest de Oscar Wilde, în transcripția adevărată, pentru musical, semnată de E. Mirea și H. Mălineanu. Mi-ar fi fost foarte greu ca în aceste 100 de zile să fi fost și actor, și director, să rezolv problemele autofinanțării sau alte pro-

bleme, aparent simple, dar foarte greu de realizat, cum a fost, de exemplu, realizarea costumelor pentru Wilde. Despre ce este vorba? Meloane și jobene nu se mai fabrică și-am început, în aceste condiții, o căutare nebulă pentru aceste elemente vestimentare, fără de care spectacolul nu s-ar fi închegat așa cum voiam.

— Și care, dați-mi voie să o spun deja public, s-a închegat foarte frumos.

— Și ar mai fi ceva. Să nu credeți că nu imi este foarte greu să nu joc. Uneori aproape că îi și invidiez, la modul frumos, firește, pe colegii mei. Dar, gîndindu-mă eu bine la ce mai am de făcut, cred că peste citeva luni am să emit și eu, acolo, o mică pretenție, să se mai uite lumea și la mine, ca actor, nu numai ca director.

— Nu știu cum să vă spun, dar am sentimentul că ar fi vorba aici de un anumit sacrificiu pe care vi l-ați impus. Sînteți pe deplin convins că sacrificiul acesta n-a fost prea mare?

— Da. Sint convins. Am făcut, așa cred, exact ce trebuia.

— Și se mai spune că în lumea dumneavoastră, a actorilor, fiecare vrea să fie pe primul plan! De unde puterea asta de a renunța?

— De unde? Din încrederea în colegii mei, în trupa actuală, în starea ei de creație și de grație. Am avut și am o încredere fără margini în colegii mei și am considerat că ei se pot descurca, pe scenă, la fel de bine și fără mine. Mie mi-a rămas sarcina să netezesc drumul lor spre inimile spectatorilor. Să încerc să le ofer cele mai normale condiții de lucru pentru realizarea actului artistic. Iar dorința colegilor mei

s-ar crede, un act de egoism, ci o dorință firească de întîlnire permanentă a actorului cu ochii și inima publicului. De la această întîlnire se naște combustia vieții noastre.

— Ce ați schimbat în viața teatrului de cînd sînteți director?

— N-am schimbat mai nimic. Am continuat ceea ce am crezut că e bun și am verificat continuarea tradiției. Eu mi-am zis, și le-am spus-o și colegilor mei, că problemele noastre, ale conducerii, le vom rezolva noi, iar ei au o singură sarcină: să joace bine, să joace, de fiecare dată, magistral. Acesta este adevărul de-acum de la Teatrul Tineretului.

— S-a vorbit și se vorbește în continuare, cu folos, despre școala de teatru din Piatra Neamț. Ce vrea să fie această școală?

— Cred că ideea de „școală de teatru la Piatra Neamț” este un titlu generic care se acordă unei atmosfere normale dintr-un teatru. La noi a fost mai tot timpul o stare normală. Am căutat tot timpul să oferim spectatorului titluri bune, distribuții bune, spectacole bune. Au fost și momente în care n-am reușit, dar noi n-am renunțat la experiment. Secretul, dacă există vreunul, constă în faptul că aici s-au căutat tot timpul forme noi și s-a lucrat în ideea de-a realiza numai și numai spectacole interesante. Niciodată, de cînd sint eu în acest teatru, nu ne-am propus să facem și spectacole care doar să fie, spectacole mediocre. Au fost chiar și spectacole la care am avut fericita inspirație de-a renunța să le mai aducem în fața publicului. Nu cred că se poate face teatru numai cu efort, cu transpirație,

cu nervi întinși la maximum. Un spectacol adevărat se mai face și cu inteligență, dar mai ales cu talent, cu sinceritate și bucurie. Bucuria de-a da înțelegere ta măsură. Să-i oferim tinărului actor această permanentă șansă și, în același timp, obligație de a-și onora talentul.

— În afara spectacolelor de la sediul Teatrului Tineretului a mai oferit orașului Piatra Neamț și alte dovezi ale existenței sale. Vreau să spun că Teatrul Tineretului se implică în viața culturală a orașului, a județului Neamț, cu mult folos.

— Ne-am căutat prieteni și l-am găsit. A intrat în tradiția teatrului să realizăm întîlniri cu spectatorii, fie în sala noastră, după spectacole, fie la ei acasă, adică în întreprinderi și instituții. Aproape toți actorii noștri acordă sprijin mișcării artistice de amatori din școli și unități economice. Activitatea lor cu aceste formații s-a simțit și numărul mare de premii pe care artiștii amatori din județul nostru le-au cucerit de-a lungul celor cinci ediții de pînă acum ale Festivalului național „Cîntarea României”, dar mai ales în perspectiva actualei ediții, a VI-a. Am făcut parte din juriul județean și m-a uimit aplombul și calitatea artistică a amatorilor din județul nostru.

— Ați vorbit despre cele mai recente premiere ale teatrului din Piatra Neamț, Patima roșie în regia lui Nicolae Scarlat, și Bună seara domnule Wilde, în regia lui Nicolae Caranfil. Am văzut, în ceea ce mă privește, doar cel de-al doilea spectacol. M-am numărat printre cei care au aplaudat minute în șir. Este atîta rafinată culoare în replici, în mișcarea scenică de ansamblu, în cîntecele și dansurile

actorilor, încît cred că Teatrul Tineretului a pus în scenă încă unul din acele spectacole care, dacă s-ar juca de-o sută de ori, la București, într-o sală mare, cu cei puțin 1000 de locuri, și tot n-ar putea satisface total cererea de bilete. Mă gîndesc la alte două spectacole, cu care ați fost recent la București, RUR și Il Campiello și care au cucerit publicul Capitalei piese cu care Patima roșie și Bună seara, domnule Wilde seamănă ca spirit, ca prospețime, ca noutate, ca bucurie a jocului. Pe cînd, din nou la București?

— A veni la București, este o problemă care ține de mai mulți factori. În primul rînd, de noi. Peste citeva zile vom intra în repetiție cu Sorana de Tudor Popescu, în regia lui Gheorghe Martinescu. În același timp ne onorează faptul că artistul emerit Ion Lucian a acceptat să pună la Piatra Neamț un spectacol care se adresează virstei de la 5 la 95 de ani. Este vorba de Cocosețul neastîmpărat, piesa sa. Tot în această perioadă vom realiza un alt spectacol, Arvinte și Peleca, cu care vrem să facem o serie de deplasări pe scenele căminelor culturale din județ. Să ne facem datoria în primul rînd cu aceste trei probleme și apoi să vedem cînd și cum vom veni la București. Noi sintem hotărîți să ne deplasăm în Capitală numai cu ce credem că este foarte bun, ca să ne bucurăm, ca și pînă acum, de ospitalitatea teatrelor bucureștene, inclusiv de aprecierea iubitorului de teatru din București, oamenii care ne îndrăgesc și ale căror aplauze, de la recentul turneu, încă le purtăm în inimă. Să sperăm că, pînă nu se vor stînge, vom fi din nou prezenți la o nouă întîlnire cu acest admirabil public.

Desprimăvărarea tirzie la Timișoara poate fi considerată, într-un fel, un adevărat noroc, căci aici, șansele de a-i găsi pe arheologii la Complexul muzeal județean Timiș sunt, practic, nule. De numele lor — Florin Medeleț, dr. Doina Bena, Alexandru Rădulescu, Florin Drașoveanu — se leagă o serie de descoperiri ale ultimilor ani din zona Banatului. Armonios prezentate sub genericul „Noi descoperiri arheologice din sud-vestul României” reprezintă cu mult mai mult decât niște simple exponate în vitrinele unui muzeu. Sunt momente de viață ale unui popor care-și duce de milenii existența pe acest pământ.

Fără extraordinara pasiune pentru arheologie a lui Florin Medeleț, cu siguranță că multe din măturile vremurilor trecute și-ar păstra valul enigmatic. Silueta sa pitorească este binecunoscută pe șantierul arheologic de la Cugir, Remetea Mare sau Parța. Excelent partener de dialog, Florin Medeleț poartă o egală dragoste tuturor descoperirilor sale, căroră le-a dedicat o viață, considerându-le un bun redat nou, tuturor, istoriei noastre.

Figură proeminentă ani în șir pe șantierul arheologic de la Remetea Mare, Florin Medeleț este astăzi în măsură să dovedească, alături de colegul său Alexandru Rădulescu, o continuitate impresionantă pentru milenii întregi, într-un spațiu relativ cîr conturat.

Iată, pe scurt, o demonstrație arheologică pentru perimetrul de continuitate pe care-l constituie Remetea Mare, aparținându-i arheologului Florin Medeleț.

Nu departe de Timișoara, la 15 kilometri mergînd către Lugoj, lângă Remetea Mare, pe malul râului Bega, există o movilă de pământ de vreo 5 hectare. În punctul acesta cercetările au început în 1969. S-a descoperit o așezare, se cercetează acum a doua, urmînd ca în anii viitori să fie atacate lucrările la o a treia. Bogăția arheologică este cu totul excepțională. Primul din siturile cercetate, în locul denumit de localnici Gomila lui Pituța, a dus la descoperirea unei așezări din secolul X i.e.n., o așezare nord-tracică. „Piesa de rezistență” găsită în acel loc este un vas de bronz, o situlă de mari dimensiuni, ornamentată cu capete stilizate de păsări acvatice care poartă un cerc simbolizînd soarele. Este o situlă care se produce în vestul țării noastre, tipul acesta răspîndindu-se pînă în Danemarca, Polonia, Cehoslovacia, Italia, Elveția. Sint descoperite în lume pînă acum 26 de asemenea vase de bronz.

Răspîndite pe o rază alît de mare...

Rază mare, da, dar ce-l mai important, zicem noi, este

faptul că trasează exact drumurile de comerț ale veacului X i.e.n. — drumul cositorului, drumul chihlimbarului, al sării, drumul Mediteranei, care înseamnă purpură, înseamnă scoici, tot felul de lucruri, pînă la uleiuri sau vinuri. Și-i vezi pe oamenii de aici extraordinar de activi. Sint foarte buni meșteșugari. Am avut norocul, după ce am găsit vasul de bronz, să descopăr și unelte care se poate confecționa, unelte din aceeași epocă: ciocanul de bătut tabla, dalta, nicovala, adică esențialul.

Așezarea aceasta de secol X i.e.n. nu e mare. N-a durat mult, dar e foarte importantă tocmai din acest motiv. Nu depășește veacul X, e bine datată cu vasul de bronz — adică se încadrează strict cronologic. Are cîteva locuințe și o incintă sacră, o zonă de sacralitate im-

i.e.n., oamenii locuiesc deja pe movilă. După locuirea de secol X avem urme de locuire în secolul VIII i.e.n., după care există dovezi că s-a locuit aici și în secolul VII i.e.n. Colegul Alexandru Rădulescu sapă împreună cu mine și cercetează în același loc o așezare românească de secol X—XI, bine datată cu o monedă emisă de împăratul bizantin Vasile al II-lea Bulgarohtonul, găsită într-una din locuințe. Pînă la ora actuală au fost dezvăluite trei locuințe și au apărut urme legate de reducerea minereului de fier la acea epocă. Chiar în 1986 Alexandru Rădulescu a avut surpriza să descopere un cuplor de copt piine, nu mare, dar important ca tipologie, pentru că este o invenție perfectă, care merge din epoca dacică, trece prin epoca daco-romană și pînă în feudalism nu se schimbă.

asta de timp, oamenii nu s-au mișcat din loc, au existat aici. Sigur, nici un om logic nu mai contestă o continuitate la epoca aceasta, dar Remetea Mare este o demonstrație, nu prin documente scrise, ci prin cercetare arheologică. Oamenii aceștia sint aici și stau foarte bine aici, lângă o mare așezare a vremii — orașul Timișoara — fiind implicați în schimburile oras-sat prin aducerea produselor meșteșugărești — podoabe, în speță — de la oraș.

După venirea autorităților habsburgice, către a doua jumătate a veacului XVIII, a început implantarea puternică a unor populații venite din toate părțile, coloniști de religie catolică, un amestec ce avea să devină mai pe urmă populația șvabă. La sosirea lor unele sate românești au fost dislocate cu forța. Au avut loc și răscoa-

rioade, iar descoperirile făcute se încadrează cronologic, în general, în acest perimetru. Amănuntele pe care ni le-ați dat sint destul de sărace — îngăduiți-mi să remarc — în raport cu ceea ce ați găsit pe teren în anii aceștia.

Anul trecut am cercetat două locuințe aparținînd culturii materiale Basarabi, adică secolele VIII—VII i.e.n. Una dintre ele este foarte mare, voi continua săpăturile anul acesta, se pare că este un adevărat palat în comparație cu restul locuințelor de acolo. Nu sint foarte spectaculoase, în sensul că nu sint locuințe de suprafață, deși au avut și așa ceva, ci sint locuințe semingropate, cu o amenajare interioară destul de rafinată, cu mai multe încăperi și o groapă de colectat apă. Pereții, din nițele lipite cu lut au luat foc și s-au prăbușit în locuința care și-a încetat existența la acel incendiu, ca toată așezarea de altfel. S-au găsit o sumedenie de lucruri foarte frumoase, de la chihlimbar venit de la Baltica, pînă la superbe fragmente de ceramică. Este epoca veacurilor IX—VIII i.e.n., cînd într-o mare parte din spațiul carpato-danubiano-pontic se dezvoltă această civilizație materială Basarabi unitară, civilizația pe care o au dacii cu 100—150 de ani înainte de momentul cînd Herodot vorbește de Darius...

... de cei mai viteji și mai drepti dintre traci...

...de cei care sint „singurii ce cutează să infrunte un colos care vine cu 700 000 oameni la nordul Mării Negre, de momentul în care, în scrierile antice apar pentru prima dată dacii, de momentul cînd, treptat-treptat, lumea începe să aibă cunoștință de existența lor. Tot ce ne-a dezvăluit pînă acum Remetea Mare dovedește lumea foarte complexă a moșilor noștri de pe la 1 000 i.e.n. În hotarul localității Remetea Mare de astăzi sint zeci de așezări arheologice care se esalonează de la neolitic și pînă la epoca modernă. Sigur, nu poți să vorbești de o continuitate în aceeași casă, este o aberație atîta vreme cît o gîndești ca noi — adică o încăperi cu patru pereți și un acoperiș. Dar, este o continuitate în sensul larg, pentru că această casă a omului de-a lungul timpului — excepție făcînd aglomerările urbane — este spațiul în care viețuiește. În „casa” aceasta intră și soarele și apa pe lângă care trece și pămîntul pe care-l ară sau pe care-și mină vitele. Toată această zonă e casa lui. În acest sens poți vorbi de o demonstrație arheologică de continuitate la Remetea Mare.

Căreia, anii viitori, prin cercetările pe care le veți întreprinde îi vor aduce, cu siguranță, noi și noi argumente.

LIANA MOLNAR ■

Douăzeci de secole de istorie pe o fișie de pămînt

pinzită cu 12 gropi adînci pînă la 4 metri, cu depuneri de ofrandă pentru divinitate.

— În ideea fecundării pămîntului, cumva?

— Da, erau mari crescători de vite, aveau cai mulți, aveau porci. O colegă de la Muzeul din Reșița lucrează acum pe analizele de faună. Ai crede că după o astfel de așezare, acolo nu mai găsești nimic. Nu este așa! În același loc, peste acea așezare, a fost o necropolă geto-dacică de secolele III—II i.e.n., peste care, în veacurile VIII—IX e.n. a existat o mică așezare românească.

— Douăzeci de secole de istorie concentrate pe cîteva hectare de pămînt!

— Și nu e totul! În aceeași zonă a Begăi, mergînd pe terasă de la această așezare pînă la cea în care săpăm acum, sint vreo 14 puncte cu așezări daco-romane, pe un spațiu de 4 kilometri. La 4 kilometri distanță este dîmbul denumit de localnici Gomila lui Gabor.

— Se poate „citi” deja, istoria acestei a două așezări cercetate?

— În mare da, deși săpăturile continuă. Iată cum stau lucrurile: în secolul XII i.e.n. încă nu știm dacă oamenii au locuit-o, dar sigur și-au depus ofrandele către soare sau către lună. Sint patru gropi rituale, descoperite de noi în patru campanii succesive. În secolul X

Specialist în epoca feudală, colegul Rădulescu a stabilit că în același perimetru urmează o necropolă datată în secolele XV—XVIII, cimitirul satului medieval Remetea Mare. Ne aflăm, deci, în perioada feudală clasică. Avem o serie de monede, obiecte de podoabă, obiecte mărute în general care fac parte din inventarul obișnuit al necropolelor medievale. Cu toate acestea, e un cimitir important. De ce? Pentru că, între multe-le aberații nefondate în ceea ce privește istoria acestui sud-vest de Românie, a fost susținută și aceea că aici, la un moment dat, sub stăpînire otomană, n-a mai rămas picior de român și că aceștia s-ar fi întors cu toții în veacul XVIII, odată cu venirea autorităților habsburgice. Ori, necropola de la Remetea Mare demonstrează o temeinică locuire în toată această perioadă. E un cimitir rural, oamenii nu sint foarte bogați, dar pentru copii dovedesc o grijă deosebită. Femeile au cercei de argint sau ace de bronz la cofură. Bărbații sint sobri, nu poartă nici un fel de podoabe. Este un cimitir de țărani creștini, bine organizat, pe rînduri, demonstrînd o lungă continuitate. Știm asta și după monedele găsite. Avem monede de la Matei Corvin (1458—1490) și pînă la un Leopold, pe la 1701. Deci, pe toată perioada

le, uneori foarte puternice. În fond, prima răscoală țărănească europeană care a trebuit înăbușită cu tunurile a avut loc în Banat, în 1737—1739. Peste 40 de sate au fost, pur și simplu rase cu tunul. La 1760—1770 satul românesc Cărpiniș este desființat și oamenii sint mutați cu forța în alte părți. Era un sat de meșteșugari: făceau căruțe, erau fierari și olari. Pe comunitățile acestea de meșteșuguri sint împărțiți. Remetea Mare îi primește pe olari. În movila săpată de noi sint cuptoarele foștilor olari de la Cărpiniș, ajuși la Remetea, ca și gropile de unde își luau lutul. Am cercetat trei asemenea cuptoare, care nu diferă cu nimic, la sfîrșit de secol XVIII, de cuptoarele tradiționale de olărit din răsăritul Banatului, care se mai păstrează astăzi. În 1986 s-a ajuns la cercetarea celui de-al 70-lea mormînt din necropola feudală de secole XVI—XVIII. Asta este povestea, pe scurt, a ceea ce se întimplă la Remetea Mare, unde cercetările pe cea de-a doua movilă au început în 1981 și vor continua cîtiva ani.

— În ceea ce vă privește, deși iubiți intrucaza noastră istorie cu o superbă dăruire, pasiunea de căpătii rămîne neoliticul. Nu sint doar vorbe — cercetările dumneavoastră s-au oprit cu precădere asupra acestei pe-

Tulburătoare este orice înțînire care-ți aduce legendara figură a domnului Tudor, cel care în fruntea revoluției de la 1821, în Proclamația de la Padeș, avea să-și rostiască cunoscutul său crez de luptă: *„Patria este poporul, nu tagma feștorilor!”*

Nu intenționăm însă a reamînti neapărat ceea ce istoria a consemnat și ceea ce se știe deja prea bine despre neînfricatul luptător revoluționar care, în scrisoarea sa către boierii, datată în 4/16 aprilie 1821, cu puține zile înainte de tragicul sfîrșit, declara răsăpîcat: *„Eu nu caut cevaș pentru mine, ci țara și caută dreptățile cele robite de fanarioți!”*... Vrem doar să povestim aici, pe bază de mărturisiri transmise prin viu grai și documente certe, despre o faptă, prea puțin cunoscută, a lui Tudor Vladimirescu, vîdînd nețarmurita lui iubire și înțelegere față de poporul din care se trîgea și spiritul de dreptate, de cinste, de care era călăuzită această măreață personalitate a istoriei noastre naționale.

...Petre Gh. Vlăiceanu, unul dintre cei mai bătrîni locuitori ai comunei Balta, trecut nu demult în eternitate, cîcă a aflat de la bunicul său cum că între țărani, săraci ai locului și stăpînul unei întinse moșii din zona subcarpatică de la poalele Munților Mehedinți, s-ar fi iscat, odată, o aprigă gilceavă... Boierul hrăpăreț, dedată cînd cu ultimul domn fanariot Alexandru Șușu, cînd cu turcii, voia să-și extindă cu orice preț moșia, intrînd în izlazul obștei și încercînd să ia cu hăpca o bună parte din bîrma de pămînt ceva mai bun pe care moșnenii încă o mai păstrau între satele Bucuști și Băsești. Lăsase vătășii în voia lor și aceștia se purtau cu birnicii mai rău

ca zbirii. Le luau bieților oameni, prin vicleșug și minciună, pînă și puținele cereale agonisite cu multă trudă. Le luau vitele de la pășunat pe izlazul obștei și nu le mai înapoiau, ba îi obligau pe săraci să efectueze nenumerate zile de clacă pe moșie, ba le prindeau să plătească nemaipomenit de scump scosul animalelor bîgate pe nedrept „la gloabă”. Și cite, și

să vină cît mai grabnic să rostiască hotarul și să le facă dreptate.

La chemarea țaranilor, Tudor a răspuns neîntîrziat. Într-o bună zi de primăvară, a apărut călare la Balta Mehedințului, pe locul unde se găsește și acum vechiul hotar dintre satele Bucuști și Băsești, că... doară acolo se găsea mărul cel mare al discordiei...

ce-i și cum. Apoi, fără înconjur, i-a zis răsăpîcat, la obraz, că e rușine, și să-i lase pe bieții oameni necăjiți în pace, că și așa sint ei destul de oropsiți de soartă! Să-și ia gîndul — i-a mai strigat — de la bucățica lor de pămînt, moștenită din strămoși, muncită și stropită din belsug cu sînge, cu sudoarea frunții, și să-și caute dumnea-lui mejdina în altă parte... ceva

dlat pe ocrotitorul lor cu dragoste și simpatie, mulțumindu-i înclung și urîndu-i să aibă parte numai de fericire și de sănătate.

Vladimirescu nu s-a limitat însă atunci doar la înfruntarea boierului. Pe loc, împreună cu sătenii, a stabilit, așa precum le fusese dorința, spre a înlătura și mișlele neîntelegeri dintre megieșii celor două sate surori, ca hotarul dintre Bucuști și Băsești, să cadă exact pe o stîncă ieșită ca un pînten de munte chiar acolo, pe plaiul de sub deal. Și, pentru ca nimeni să nu mai poată cînti dreapta lor hotărîre, a dat poruncă meșterului Iancu Bodii să dăltuiască pe stîncă de hotar, în chiar prezența lui, următoarele cuvinte scrise cu litere chirilice:

„EU, TUDOR VLADIMIRESCU SLUGER, VĂTAF DE PLAII DE LA PREJNA, ADEVEREZ CU STAN BODII DE LA BĂSEȘTI SI ION ENĂȘESCU, HOTARUL BUCUȘTEI DE LA SATUL BĂSEȘTI

Eu, Iancu Bodii am scris din porunca și învățul domnului.”

A treia zi, spre seară, slugerul a părăsit satul. Cîțiva ani mai tîrziu, Tudor a fost asasinat mișlește de eteriștii lui Ipsilanti, în împrejurări mai mult sau mai puțin cunoscute. Piatra cu inscripția de mai sus a rămas însă multă vreme acolo, la hotarul dintre sate. După aproape două secole, acest original certificat de cadastru, dăltuit în stei de stîncă și cîntărînd mai bine de o tonă, a fost expus în Muzeul „Porțile de Fier” din Drobeta-Turnu Severin, unde se află și astăzi drept mărturie și dreaptă cinstire a nețăgăduitorului virtuți ale lui Tudor din Vladimirescu. E un mesaj peste timp lăsat moștenire generațiilor de azi și de mine.

MIHAI STANESCU ■

Piatra de hotar

mai cite necazuri nu le făceau... Vîzînd ei, sătenii, că n-o pot scoate la capăt cu ruga și mila, prin vorbă bună și înțelegere, au apelat la Domnul Tudor din Vladimirescu, pe atunci sluger și vătăf de plai la Cloșani, recunoscut deja, încă din prima tinerețe, pentru temeinicile sale cunoștințe juridice și cadastrale, pentru cinste și corectitudine neprihănite. L-au rugat, așadar,

Tudor n-avea mai mult de 35—38 de ani. Era de statură mai mult înaltă decît mijlocie, avea talia bine proporționată, fața blondă, părul castaniu, obrazul mai mult rotund decît oval. Nu era bărbat urît. Sta drept, țanțoș, vorba îl era scurtă, cam răstîlă... L-a străfulgerat cu o privire rece, tăioasă, pe boierul cărpănos și gilcevitor, venit și el în grabă la hotar, să vadă

mai spre munte... Că, p-acî și așa n-are nici un drept și nu-l va găsi niciodată cît stă el la Prejna.

Asfel înfruntat, rușinat dar clocotînd încă de minie, boierul a ars cîteva cravașe zdravene armăsarului roib cu care venise și, în scurtă vreme, s-a făcut nevăzut cu slugoii lui cu tot. Iar țărani săraci și moșnenii din Balta l-au înconjurat ime-

Calea Independenței trece și prin Poiana Mare

Astăzi, nimeni nu mai poate depune mărturie despre toate ce se vor fi petrecut în ziua de 27 iunie 1877 la Poiana Mare. Probabil să fi fost cald, iar chipeșii ofițeri să-și fi văcsuit cu praful ulitelor cizmele cele-nalte ori pantofii tinutei de gală. Oricum, aici, în acest colț al Olteniei, chiar peste drum de casa pe care și-o ridicase Eremia Grigorescu, a fost stabilit sediul cartierului general al armatei române. Clădirea care l-a găzduit există și acum. Cu pridvor larg, la care se ajunge urcând opt scări joase; cu supte coloane din lemn, legate-ntr-un printr-un gard, tot de lemn. Se-auzeau, chiar de-acolo, tunurile azvirlindu-și ghiulelele aducătoare de moarte peste Dunăre. România își proclamase independența și își veghea hotarele.

Mă gândeam la toate acestea așteptând ivirea, dintr-o altă încăpăre a locuinței sale, a lui Ioniță Fluture, unul dintre cei două mii de poienari care au participat la definitiva eliberare a țării și au mers apoi mai departe, spre a izbăvi și alte țări de coșmarul nazist. Iată făcându-și apariția în cameră un tânăr mic de stat, vinșos, rumen. A rămas singurul dintre cei șase copii ai unei văduve de război — „intia mare nebunie mondială a veacului asta”, se simte dator să precizeze bărbatul în vîrstă de 70 de ani. A dus-o greu de mic. Suiți în car, toți cei șase prunci mergeau la muncă de cu zori. Unii pentru a-și ajuta mama la treburile, ceilalți spre a nu fi lăsați singuri și neajutorați acasă. Da' nu-s bune amintirile astea, triste pentru un bunic cu doi nepoți frumoși și zdraveni, bunicul asta fiind eu, se-nțelege. Nu-s bune — continuă nea Ioniță Fluture — pentru că vremile alea sînt duse fără-ntoarcere. Eu, cînd vreau cu adevărat să mă gîndesc la cele trăite, imi întorc gîndul spre Cheveresul Mare, locul de unde, la întiul lui octombrie '44, am pornit cu regimentul 6 artilerie înspre nemți. Eram servent la tun. Și-acu' mi-amintesc, zi cu zi, ce grozavii au putut să-mi vadă ochii. La Radna, în terenul ăla strîmt... Ce puhoi de morți... Sau aproape de Budapesta, într-o comună la vreo 40 de kilometri distanță, unde am stat pe poziții cam două săptămîni... Tot două săptămîni am stat și pin' să trecem Tisa... În Tatra, noi, cei cu tunurile, umblam numai pe șosea. O șosea în pantă pe 10 kilometri distanță. Parcă străbătaai un tunel... Atacuri de jos, de sus, din spate... Moartea stătea la pîndă în fiecare tufiș, în fiecare ripă... În apropiere de Brno am crezut că vîd iadul de-apropae. Avioane tăiate în două, tancuri și avioane incendiate... Ne-ajutau partizanii cehi la-naintare. Tăiau copaci, făceau rețele și se puneau la pîndă. Am văzut multă sărăcie, multe grozavii... Mai ajutam și noi, cum puteam, mai dădeam alimente de-ale noastre, sare, tutun, dar jalea era de nepovestit. Am stat o lună în Tatra, după care am venit înapoi în țară, pe jos, pînă la Ineu, unde s-a strîns regimentul. De-atunci nu mai vreau s-aud de război. Am rămas doar cu bucuria biruinței. Dar tun — să nu am nenorocul să mai zăresc atît cit oi trăi...

Tirnovu. 19 iulie 1877. Marele duce Nicolae al Rusiei nu-și mai poate ascunde îngrijorarea. Uriașe forțe turcești, adunate la Plevna, par să-ncline de partea lor soarta războiului. Așa înțit, privind undeva în depărtare, spre celălalt mal de fluviu, prin de-a dicta, în franceză, un text care, cifrat, începe așa: „6628-0941-2338-1893-5647...”. Telegrama (purtînd mențiunea „urgent”) este adresată astfel: „Prince Charles de Roumanie, à l'endroit où se trouvera”. Telegrama pornește la ora 3,35 pe un drum învăluit de speranțe.

Io nu-s prea bun la istorii, da' să vă zică vecinul Ioniță Petcușin prin cite-a trecut și el. Ia du-te de-l cheamă, femeie, și-adu și-o cană de vin, să mai udăm odată victoria — zice, făcîndu-mi complice cu ochiul, nea

Ioniță Fluture. Și pînă să apară mai vîrstnicu-i prieten, imi imi spune că Ioniță Petcușin e de 75 de ani, cel mai mare dintre cei patru copii ai părinților săi, poienari din tată-n fiu. A fost comandant de chesoane, caporal, la artileria cu cai... Da' ce mindrețe de cal am avut! — Ii aud pe Ioniță Petcușin exclamînd la intrarea în odaie. **Abonat** il chema, un cal de Banat cu numărul 111 la picior. Mi-duc aminte că eram prin jurul Vasluiului cînd comandantul meu, căpitanul Dănuș, a zis vorbele pe care n-o să le uit pîn' la moarte — băieți, de azi întoarcem armele împotriva celor ce ne-au tîrit în război. De azi ne batem ca să fie pace miine! Și am plecat, pe la Sinaia, spre Oradea. Am trecut apoi în Ungaria — la Tokay, Mișkolț, Debrecin, Budapesta. Chesoanele noastre erau pline de muniție. În ziua de Anul Nou 1945 căpitanul Dănuș a căzut prizonier împreună cu doi poienari de-ai mei — Costică Poienas și Oprită al lui Buzatu. Cînd s-a făcut socoata, am aflat că mai bine de 360 de poienari au murit pentru liberarea țării noastre și

l-a vîndut pe Abonat unui ceh pentru 8-9 mii de lei..

Poiana Mare. 31 iulie 1877, ora 9,15. Sosește telegrama pe care localnicii o vor numi „faimoasa telegramă”. E citită cu firească emoție: „Turcii, îngrămădind cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne zdrobesc. Rog să faci fuziune, demonstrațiune și, dacă este posibil, să treci Dunărea cu armata după cum dorești. Între Jiu și Corabia această demonstrație este indispensabilă pentru a ușura misiunile mele”. Peste numai cinci zile, cartierul general al armatei române părăsește ospitaliera Poiana Mare, avîntîndu-se în războiul care urma să consfințească, prin multă vitejie și multe jertfe, reala independență a țării.

Numele — Enache. Prenumele — Doctorul. Doctorul Enache e numai astfel cunoscut la Poiana Mare. Fără să se mai știe dacă-l va fi chemînd vreodată Ion sau Marin sau cine știe cum. A fost

un ofițer și patru soldați. Mai erau doar 10 metri și prin acel loc ar fi trecut chiar plutonul de mitraliere pe care-l comandam eu. Într-un tîrziu, am ajuns la hipodromul Băneasa. Ne-am strecurat pe lingă gard. Toată noaptea s-a tras. În colțul grădinii era amplasat un tun de mare calibru pe care l-au distrus, într-un gest superb de eroism, tinerii elevi ai școlii de subofițeri Danilov. În pădure erau numai nemți. Trăgeau, pe lizieră, cu mitralierele. Imi aduc aminte că, a doua zi, de cum s-a luminat, fiecare dintre noi a primit — de unde?, cum?, nici acum nu pot spune — cite o cană de lapte. Lapte cu gust de-acasă. Cu gust de pace. Era tot ce am mîncat de-a lungul a 48 de ore. Comandantul companiei noastre — a patra — a făcut, chiar în locul unde întorceau tramvaiele, în fața hipodromului, planul de bătaie. Primul ales a fost căpitanul Popa, care a preluat grupul de comando. Apoi m-am auzit strigat. Mi s-a spus să-mi alcătuiesc un grup de 10 sergenți, grup de recunoaștere, pentru a afla planul de foc al inamicului și a

lacrimi, dar minai de o foame cumplită — doar nouă oameni. Am mîncat tot-tot. Pînă la urmă am eliberat pădurea. Din întregul regiment, numai vreo trei sute de oameni am mers mai departe. Ne-am adunat la ieșirea spre Giurgiu, ne-am organizat și am pornit-o. Am ajuns pînă la Brno. După terminarea războiului chiar, am rămas în Cehoslovacia încă trei luni. Așa că numai la 25 octombrie '45 am plecat și eu, de la Domnești, spre casă...

Ce-a urmat după asta? Doctorul Enache — pe atunci doar Ion Enache — a mers să lucreze în mină, la Filipeștii de Pădure. A stat 6 ani printre mineri, fiind de patru ori decorat ca miner fruntas, evidențiat în întrecerea socialistă. Între timp a făcut și liceul. I s-a alcătuit dosar pentru facultatea de mine. A luat examenul, dar el tot medicină voia să facă. La 34 de ani a dat concurs și a căzut. A stat la Calafat cîteva luni, ca instructor la Casa de cultură, și iar a încercat. Au fost, în acel an 1957, cam 2.500 de candidați pe 190 de locuri. În fruntea listei, după numele a două fete, numele de Enache. A terminat facultatea la 40 de ani, în 1963. Și s-a întors acasă. Atît.

Niciunde în țară n-am aflat că ar fi existat ori că există o stradă numită „Faimoasa telegramă”. Cei din Poiana Mare o cunosc de la prînc la bunic. Trec pe ea și privesc, în dreapta și-n stînga, cele două case rămase în istorie. M-am oprit multă vreme în fața telegramei expuse într-una din încăperile Căminului cultural din Poiana Mare (un interesant punct muzeistic îngrijit de către elevii școlilor din comună constituți în „Cercul micilor istorici”). Cei din jurul meu tăceau. Fiecare avea, desigur, a-și aminti ceva. O veste tristă primită de străbunica din cîmpii bulgare, acolo unde s-au jertfit mulți poienari; poveștile moșilor despre cum au luptat părinții lor la Plevna sau Smîrdan...

I-am întrebă pe Ioniță Fluture, pe Ioniță Petcușin și pe Doctorul Enache dacă se mai păstrează undeva scrisorile pe care le-au expediat acasă de pe front. M-au privit cu mirare. Nici unul nu scrisese niciodată acasă. Doctorul Enache a spus apoi cîteva cuvinte, de la al căror înțeles poate fi pornită scrierea unui roman: **Noi n-am vrut ca războiul să pătrundă în casele noastre, chiar și numai prin hîrtii sau cartoane. Am păstrat războiul în noi. Și ne-am eliberat definitiv de obsesia lui atunci cînd ne-am văzut patria numai a noastră.**

E așa de primăvară la Poiana Mare încît își vine să începi a așterne toate scrisorile de dragoste ce urmează a se mai ivi pe lume. Jur-împrejur domnește o pace înțeleaptă ca vorba unui bătrîn care-a dormit noști în tregi pe cal visînd la casa lui, la soția și la pruncii lui, la toată acea liniște pe care știe s-o respire, în somn, doar pămîntul liber.

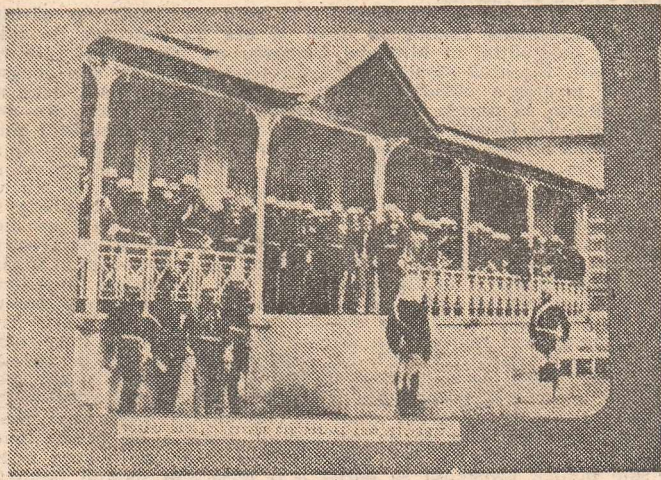
Trecerea Dunării se efectua în mare grabă. Era cel mai potrivit moment pentru probarea, în fapt, a Independenței proclamate la 9 mai. Vitejii bărbați ce alcătuiau armata română — veniți din toate colțurile Munteniei și Moldovei, ba unii chiar din Banat și Transilvania — își dovedeau înaltul lor patriotism. Dorul lor de libertate își aflase clipa transformării în libertate adevărată. Întregul nostru mal de fluviu voia în acea vară a anului 1877. Știau și ostașii, știau și ofițerii că aveau să urmeze lupte grele, că mulți dintre ei se vor jertfi. Gîndul neatîrnării biruia însă temerea. Strălucitele victorii ce urmau au arătat întregii Europe ce înseamnă ca un popor să-și apere, cu luciditate și dirigențe, propria demnitate.

Însinguratele luni ce urmau — pînă la capitularea Plevnei și luarea de către armata română a Rahovei — „dovediră îndată că țărănul român, bine condus, putea să învie vechile fapte vitejești” (Nicolae Iorga), să înscorie o nouă și glorioasă filă de istorie națională.

DAN MUCENIC ■
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU ■

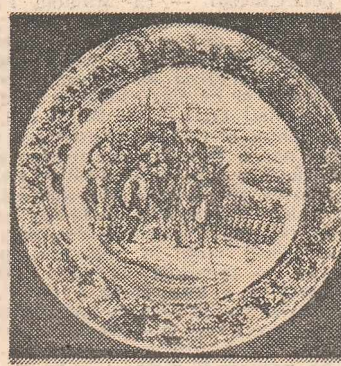
Telegrama cifrată prin care ostașii noștri erau chemați să sprijine armata rusă în luptele de la Plevna

Sediul cartierului general al armatei române de la Poiana Mare (27 iunie - 5 august 1877)

Mîinile de țaran, deprinse de timpuriu cu truda, ale lui Ioniță Petcușin și Ioniță Fluture n-au tremurat atunci cînd a fost nevoie să muncească sau să elibereze pămîntul patriei

Încă un valoros exponat aflat în micul muzeu de la Poiana Mare — un vas de ceramică evocînd capitularea lui Osman Pașa

ale altora prin care-am trecut. Pe căpitan și pe ceilalți prinși i-am scăpat pîn' la urmă din mîinile nemților. Și-am mers mai departe. În Tatra mi-am zis că pîn' aici mi-a fost. Am stat trei zile și trei nopți călări, cu caii înhămați. Unu', Traian Ciucă, a picat de oboseală. Omu' ăsta a dormit aproape o iarnă-ntreagă numai prin gropi. Se-nvătasera și caii să doarmă de-a-npicioarele, dară noi. Te rezemai de-un pom și visai că ești acasă, la Poiana, și culegi roșii sau mergi la cîmp, prin rouă, și uital pe loc de iarnă și de război. Da' a venit, după toate chinurile astea, și ziua aia mare. La 9 mai. Nu era tragere. Da' aud foc în baterie. La telefon ni se anunțase că a căzut Germania. Am luat carabinele și am tras toate cartușele, cite 50 de fiecare carabină. De ce trageți? — striga majurul. Nu mai avem nevoie de ele — răspundeam noi —, le plătîm, ducă-se cu moartea, că ne-apucăm de lucru și facem noi bani. La 11 iunie '45 eram aici, acasă. Cu singurul regret că, după ce totul se isprăvisse, majurul mi

pînă de curînd directorul spităluului, iar acum, la 65 de ani, e medic consultant. Povestea vieții sale sugerează un imens și aspru urac. A făcut parte din contingentul luat înainte de termen — în '41, pe cînd avea doar 19 ani. Școala de subofițeri la Tecuci (un an, apoi încă un an la Radna). A participat, cu regimentul 9 Vînători, la marile lupte din preajma Capitalei.

— Eram cartiruiți la Dăița, în apropiere de Giurgiu. Am pornit spre București chiar în noaptea zilei de 23 August. Abia pe la 5 dimineața am ajuns, aduși de un tren de marfă, în gara Filaret. Plecaser nemicații, așa că, de cum am ajuns, am pus să se gătească. 8 companii — 8 cazane. De cum s-a aprins focul sub ele, a și căzut o bombă, de-am rămas și fără cazane și fără bucătări. Am încercat să ne strecurăm prin vîlmășagul Capitalei. Greu, nespun de greu. Am pornit în coloană spre Arcul de Triumf. Abia pe la 9 seara ne apropiasem, cînd dintr-o clădire de pe dreapta, niște surori medicale germane au deschis focul cu o mitralieră, omorînd

alcătui crochiul panoramic, regimentul urmînd a fi amplasat între Moara Doamnei și colțul de pădure. Pădurea era înconjurată. Doar bucata aceasta de pămînt mai făcea legătura cu Bucureștii. Pe la 10, după ce s-au dat toate indicațiile, am pornit. Circa 200 de metri am mers printr-un cîmp cu roșii. Miroseau de-mi venea să rămîn acolo, între ele, toată viața, să nu mai aud tancuri și să nu mai văd foc și sînge... Eram lingă lacul Snagov, pe un dimb, la vreo 10 metri de șosea. La încă 150 de metri — liziera pădurii. Am putut observa tot ce se petrecea în tabăra dușmană. La 11 fix s-a dat ordinul de atac. Am sărit cu toții în șosea. Mulți și-au dat viața în primul atac... Din cei 44 care alcătuiam plutonul meu, doar 9 au rămas în viață. Pînă seara am mai atacat de 4-5 ori. Noaptea — în tranșee. Cu gîndul acasă. Nimeni nu s-a bucurat că în acea noapte s-a mîncat cea mai bună mîncare din întreaga perioadă de front. Din marmita cu 44 de porții de cîrniță cu fasole am mîncat — triști, printre

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Consiliul popular al județului Sălaj: „Urmare scrisorii tov. Antal Ioan din comuna Fildu de Jos, prin care acesta solicită sprijin, în numele mai multor locuitori, în vederea asigurării transportului navetistilor din satul Fildu de Mijloc către unitățile economice din orașul Huedin, județul Cluj, vă comunicăm că s-a intervenit la I.T.A.-Cluj și s-a hotărât cu acest prilej repunerea în circulație a autobuzului pe ruta Huedin — Fildu de Sus, după cum urmează: plecarea din Huedin la orele 16,00, plecarea din Fildu de Sus spre Huedin la orele 4,30. În acest fel, considerăm că problema transportului muncitorilor navetisti a fost rezolvată.”

■ Despre o întâmplare neplăcută, sfârșită cu bine grație intervenției prompte a unor oameni inimosi, ne relatează Harie Tăiat din București, str. Poșta nr. 20: „Simbătă 18 aprilie a.c. în drum spre casă, după ce, împreună cu mama, îl vizitasem pe fratele meu — militar în termen — mă aflam în gara Timisoara Nord în așteptarea trenului. Spre nenorocul meu, fiind aglomerație nu am reușit să urc, văzându-mă în situația de a fi rămas pe peron. Dar mama urcase deja într-un vagon, iar... biletele și banii se aflau la mine! Și nu numai atât; mi-am dat seama că, de fapt, ea se afla într-un alt tren decit acela pe care îl așteptam. Vă puteți imagina cit de nelinistit am fost fiind-o pe mama, cu sănătatea ei subredă, călătorind într-o altă direcție, fără bilet, fără bani. Timpul trecea și nu știam ce să mai fac... Am mers la Biroul de mișcare al gării, am povestit întâmplarea și fără a insista deloc am fost ajutat cu o bunăvoință la care, sincer să fiu, nici nu speram. Telegraficul a intrat în funcțiune lansând mesaje către toate garile mai importante, C.F.R.-istii — acești oameni de sufl — au început căutările... Oare cit de fericită o fi fost mama în clipa în care, desperată fiind, controlorul a deschis usa compartimentului și intuind că despre dinsa e vorba, a rugat-o cu blindețe să nu se mai necăjească pentru că în scurt timp își va reintîni fiul... În gara Drobeta-Turnu Severin apelul timisoarenilor fusese recepționat și înmănat controlorului, care, pornind în căutarea mamei, a reușit să o găsească și să o ajute să-și continue drumul pe ruta dorită... Oare mulțumirile mele fierbinti ori fi de-ajuns unor oameni minunați ca Simona-Diana Stoian, Ion Chivu, Livia Tăranu și Emil Corbei de la stația Timisoara Nord? Sau celorlalți oameni de bine care ne-au ajutat într-o situație devenită dificilă?”

■ Un răspuns favorabil pentru Adrian Mitrea din satul Matita, județul Prahova, primim din partea Intreprinderii pentru transportul și livrarea produselor petroliere Ploiesti: „Ținându-se cont de faptul că petentul este infirm, prin adresa nr. R/2116/9427/16.04.1987 a fost acordat să se prezinte la sediul întreprinderii noastre pentru a i se acorda un supliment de 20 litri benzina auto, lunar, peste cantitățile ce se livrează în mod curent.”

■ Cu oarecare haz, dar și cu... nechez, ne scrie un bucu-restean numit Radu C. Dobriocanu, care, exprimându-și dez-acordul față de schimbarea titu-laturilor unor străzi, sugerează edililor Capitalei revenirea la vechile nume, sau înlocuirea u-nora dintre cele existente cu altele legate de momente istorice, sau evocind nume de seamă ale unor eroi ai neamului: „Locuiesc în blocul V 1, la scara 1, apartamentul 5, situat pe Aleea Lungulețu din Sectorul 2, alee care până nu demult se chema Mihai Bravu. Sincer să fiu, nu înțeleg deloc motivul care i-a determinat pe unii să renunțe la Mihai Bravu — nume legendar — în favoarea eternizării în acest fel a unei localități... producătoare de cartofi! După cum, tot atât de sincer vă mărturisesc că nu cred să existe cineva care să poată argumenta în vreun fel existența unor străzi ca „Minzrlui”, „Săgetii”, „Fetitelor”, „Ritmului”, „Arcului”, etc., alături de galeria noastră de eroi, apărători ai neamului, ai ființei noastre naționale este atât de bogată!”

Subscriem propunerii publicând rindurile de față, expediate din... Aleea Lungulețu!

■ Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București: „În legătură cu scrisoarea nr. 6230/1987, prin care Valentina Turcescu din București, Bdul. 1 Mai nr. 106, bl. 84, apart. 6, sect. 1 a solicitat sprijin pentru a fi încadrată în muncă, vă facem cunoscut că în prezent petiționara, în vîrstă de 23 ani, absolvită de liceu, a fost reparaționată la Administrația Asigurărilor de Stat unde i s-a asigurat postul de agent de asigurare.”

fel de discuție contradictorie cu dumneavoastră... (de parcă, pentru a o purta, ar fi fost strict necesară convocarea pe loc a dirigintei și a tuturor vecinilor! — n.n.)... și intrucit nu ați fost de acord să colaborați (!?) considerăm că sesizarea dumneavoastră nu are suport real și acordăm credibilitate declarațiilor date de persoanele sus-amintite.”

N.R. — Lăsînd la o parte situația că „rezolvarea” aflată de D.J.P.Tc. Dimbovița vizează în egală măsură ilogicia și formalismul, că nu sugerează nici-cum clarificarea problemei de

cutiv, dînd curs sugestiilor exprimate de un grup de 50 de elevi — printre care Silvia Cristea, Aurelia Cristea, Nicoleta Ivan și alții, din comuna Belciugatele, satul Măriuța — avînd drept scop îmbunătățirea condițiilor de transport, ne comunică următoarele: „Din verificările efectuate a rezultat că traseul curselor auto pe ruta Belciugatele — Măriuța a fost asigurat de autobuz aparținînd I.T.A. București. În urma discuțiilor purtate cu conducerea Serviciului transporturi călători al I.T.A. București s-a constatat că aceste curse au circulat cu regularitate pînă la data de 21.12.1986, cînd datorită drumului devenit impracticabil ca urmare a acțiunii apelor pluviale nu s-a mai putut ajunge pînă la satul Măriuța. Intrucit drumul județean 302 a fost reparat pe porțiunea dintre localitățile Belciugatele-Măriuța, în prezent fiind în stare corespunzătoare, s-a stabilit cu reprezentantul I.T.A. București ca începînd cu finele lunii aprilie să se prelungească traseul autobuzelor pînă în satul Măriuța.”

■ „Subsemnatul Toderășcu Grigore, domiciliat în București, str. Carpați nr. 50-52, et. 2, apart. 9, sect. 1, vă aduc la cunoștință că fratele meu, Toderășcu Ion, din satul Sîscani, județul Vaslui, pensionar C.A.P. în vîrstă de 74 ani, a fost internat la Institutul Oncologic București în perioada 23 iulie — 15 octombrie 1984, unde a fost supus unor intervenții chirurgicale în urma stabilirii diagnosticului „neoplasm rectal”. După externare, fișa medicală i-a fost trimisă la Direcția Sanitară a județului Vaslui, înregistrată aici la data de 12 decembrie 1984 cu numărul 5454. Prin dispozițiile Ministerului Sănătății, aceste cazuri rămîn permanent sub control medical și, conform obligărilor, Direcția Sanitară județeană urma să trimită fișa la cabinetul oncologic din Huși, aflat la numai 16 km de Sîscani, cabinet care ar fi avut astfel obligația să-l consulte periodic. Dar fișa a rămas în continuare la Vaslui, din 1984... Timpul a trecut, iar către finele anului 1986 starea sănătății fratelui meu s-a agravat. Fiind vorba despre un om atât de apropiat mie, m-am adresat Ministerului Sănătății, unde, cu multă înțelegere și bunăvoință am fost ajutat să procur medicamentele necesare. Și nu numai atât; prin dispoziții telefonice și scrise, s-a cerut Direcției Sanitare a județului Vaslui trimiterea urgentă a unui medic la domiciliul fratelui. Cu toate acestea, desi chiar Direcția Sanitară mi-a răspuns prin adresa nr. 10045 din 2 aprilie 1987 că bolnavul a fost vizitat de medic, pînă la... 17 aprilie a.c. nu se prezentase nimeni! Mă întreb, cum poate fi posibil așa ceva?”

N.R. — Intr-adevăr, situația rămîne de neînțeles. De neînțeles, cu atât mai mult cu cit starea sănătății unui om continuă să fie gravă. Cu atât mai mult cu cit poate nu s-ar fi ajuns aici atât de curînd, dacă o hîrtie, o simplă hîrtie, printr-un gest firesc ce nu presupunea nici un efort, ar fi fost remisă la timp Policlinicii din Huși...)

■ Vă povestesc trei episoade dintr-o excursie... buclucașă! La popasul turistic „Pelicanul” din Murighiol (Tulcea), am „beneficiat” de condiții de cazare cum rar mi-a fost dat să văd. Starea localului se depreciază vizibil, iar localnicii spun că o astfel de stare trenează de vreo 5 ani.

Avînd traseul în circuit, am poposit la hotelul „Moldova” din Bacău. Deoarece am ajuns seara tîrziu am apelat la serviciile ROOM-SERVICE. Ospătarul Herciu a făcut dovada nu numai a proastei serviri, ci și a unei incorectitudini incontestabile: pentru 7 fripturi și 7 frucola ne-a taxat cu 600 (șase sute) lei! Cerîndu-i explicații, a apelat la cuvînte de negăsit în dicționarul explicativ...

La Gheorghieni (județul Mureș) am fost cazați la hotelul „Mureș”. Nu vorbesc de apă caldă, dar nici apa rece nu urca la nivelul 4. Iată-ne, asadar, două familii — scrie Gheorghe

Marian din localitatea Mioveni, bl. 15, sc. A, ap. 2, județul Argeș — la finezul unei excursii în circuit, dezamăgiți peste măsură.

N.N. Sezonul turistic bate la ușă. Ministerul de resort și Oficiile județene de turism — precum și celelalte unități cu atribuțiuni în domeniu — sperăm să întreprindă toate măsurile administrative-organizatorice ce se impun.

■ Pentru Ștefan Nicolau din Rm. Sărat primim un răspuns din partea Ministerului Sănătății: În prezent s-a primit o cantitate suficientă de pilocarpină care urmează să fie difuzată tuturor oficiilor farmaceutice din țară.

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Oancea Stelian — Galați: Adresați-vă cu un memoriu și copii ale actelor respective Procuraturii Generale a R.S.R.

● **Vasile Petre — Calafat:** Pentru înscrierea la concursul de admitere în învățămîntul superior nu este limită de vîrstă.

● **Dobrescu Constantin — București:** În legătură cu respectarea regulilor de conviețuire în bloc — Consiliulul popular de sector, iar pentru daune — Comisiei de judecată.

● **Mustăț Mircea — București:** Nu știm cum de nu înțelegeți că de fapt totul a pornit de la dv. care v-ați pierdut actele (inclusiv carnetul de conducere), ați refuzat să lucrați unde ați fost repartizat, nu v-ați prezentat la serviciu și nu ați cerut transferul. ● **Hoza Sanda Sorina — Bistrița:** Comisia Guvernamentală a avut competența să analizeze cererile absolvenților timp de un an de la repartizarea acestora.

● **Bălășoiu Alexandru — Craiova:** dr. Aurel Rosin, Policlinica Universitară Titan, București, cu trimitere și toate documentele medicale. ● **Duicu Smaranda — com. Mirza (Olteu):** Așa este legal.

● **Dumitrache Constantin — satul Valea Handrei, com. Dărmănești (Argeș):** Nu ne ocupăm de astfel de probleme.

● **Ionică Nicolae — Buftea:** Mai aveți nevoie de a doua calificare. ● **Ionescu Rafael — Oltenița:** Art. 7 din Decretul 410/1985; Alocația de stat pentru copii se acordă, se modifică sau încetează începînd din luna următoare celei în care sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege. ● **Colomei Stelian — Turnu Măgurele:** Nu vă mai osteniți să ne tot trimiteți „maxime”. Nu le publicăm. ● **Marinescu Gheorghe — Tulcea:** Cererea dv. nu poate fi rezolvată pînă nu se realizează racordul telefonic al blocului în care locuiți.

● **Răducanu Ion — București:** Nu puteți beneficia de scutire de impozit intrucit clădirea dobîndită prin moștenire este proprietatea soției. ● **Savin Sandu — com. Scheia (Iași):** Schimbarea domiciliului se poate realiza numai în conformitate cu prevederile art. 2 și 5 din Decretul 68/1976, în cadrul numărului ce urmează a se stabili prin decret prezidențial, la propunerea Consiliului de Miniștri. ● **Ion Maria — satul Roșiori, com. Movilita (Ialomița):** Pentru a fi scutită de plata acestor sume pentru terenul arabii deținut nestatutar, lăsați în folosință terenul altui membru cooperatînd în dreptul să primească lot în folosință. ● **Cazacu Traian — com. Simian (Mehedintii):** 1. Dacă unitatea nu v-a înscris pe lista respectivă în anii anteriori, retroactiv nu se mai poate face încadrarea dv. în grupa a II-a de muncă. 2. Pentru cei 24 ani lucrați în condiții de grupa a II-a de muncă și înregistrați în carnetul de muncă, puteți ieși la pensie, la cerere, la 57 ani, dacă aveți și o vechime totală în muncă de minimum 30 ani.

REGHINA VĂRVICI ■

Scrisoare comentată

Lecția de viață

Una dintre scrisorile emoționante primite la redacție este semnată de Mihaela Pătrașcu din Deva. Din cuprinsul ei aflăm că semnatara are 30 de ani și mai are două fetițe de 6 și, respectiv, 4 ani, pe nume Andreea și Jessica. M. P. provine dintr-o familie onorabilă: tatăl este maistrul la Antrepriza construcții hidrotehnice Rîul Mare (Retezat), iar mama este tehniciană în cadrul aceleiași unități. Din contextul celor 5 pagini cu scris tremurat mai aflăm că M. P. — singur copil al familiei — a dus o copilărie și o adolescență ferite de griji. „Părinții îmi satisfăceau orice capriciu iar eu eram ca o mică prințesă cărcia, credeam, că totul î se cuvîne”. Absolvă cu brio un liceu teoretic, evidențiîndu-se la limba română și engleză. Are un prim esec la examenul de admitere în facultate, iar imediat un al doilea, în dragoste. Luminisurile și umbrele vieții se întrepătrund în genere, dar acest aspect M. P. avoa să-l afle ceva mai tîrziu, înainte să-și pună în acord viața sa cu cea de familie.

Intenționează să muncească dar este „ocrotită” de părinți. Andreea creștea văzînd cu ochii și era un drăcușor de fată. Cerul existențial al Mihaelei Pătrașcu nu părea a fi tulburat de nori. Încearcă să-și reînnoiască firul vieții, iar din această nouă încercare înfloreste mica Jessica. Nici de data asta nu catadiceșea să piardă pariul cu destinul, desi a rămas din nou singură. Își impută un singur lucru: nu merge niciodată pînă la capăt atunci cînd începe ceva. Prin urmare, încearcă să se rupă de sub aripile obăduitoare ale familiei. Intenționează să muncească și să-și întretină de una singură fețele. Nu va reuși decit pe „fali” de viață, să zicem astfel, deoarece se pomeneste izgonită din casa părintească, din te miraj ce motive, iar venirea intempestivă pe lume a Jesticăi cîntărea în greul balantei. Nici de data asta însă nu dezarmează. Curajul de a lupta fie și la flama unui foc mic era ca un fortifiant.

În anul 1985 se angajează ca ospătăriță la Stațiunea Geoagiu-Băi, dar după îsprăvirea sezonului rămîne iar fără serviciu. Se mută la o matusă din partea mamei; apoi se încadrează la întreprinderea „Vidra” din Orăștie. Andreea era la părinții săi, iar Jessica la o cresă săptămînală din Deva. Cîștigul modest, programul prelunșit și depărtarea de creșa Jesticăi o fac să abandoneze și acest ultim loc de muncă, desi avea realmente posibilitatea să se califice în meseria de confecționer haine din blană. Se stabilește din nou în Deva în casa fostei sale bunici. Existența sa părea a fi pusă sub semnul incidentului și al unui anume semn al întrebării, după cum ne scrisese în decembrie trecut. Avea de hrănit și de apărut o familie, iar ea nu lucra nicăieri.

„Ne-am adresat factorilor județeni de resort pentru a da sprijin acestei tinere mame cu două fetițe și ni se răspunde de către D.P.M.O.S. Hunedoara (Deva) — prin adresa nr. 3011/CR/1987 — că Mihaela Pătrașcu a refuzat citeva locuri de muncă, dar că, dată fiind situația ei deosebită (creată și din vina ei! — n.n.) — cererea va fi soluționată favorabil cu prioritate, cit de curînd posibil. Rămîne ca M. P. să nu refuze o mină de ajutor întînsă la timp. Rămîne să îsprăvească și cu năzurile, dar mai ales cu indeciziile sale. Nu te mai poți lamenta la 30 de ani, iar cînd ai două fetițe de întretinut, nici atât. Conturice cu tînarul și „incoltitul” său destin nu par a fi încheiate nici pe departe. Drumul vieții sale este încă lung. Și, lingă fetițele sale, poate fi și fericit. Fericirea și-o va găsi prin muncă, negreșit.

Am conștinat această scrisoare pentru că din contextul ei se reflectă experiența de viață a unui tînar nedeprins, parcă, cu greul vieții și neînțățat, poate, să învingă eșecul, atunci cînd el inevitabil survine. „Viața m-a învățat multe. Știu acum ce e bine și ce e rău!”, conchide Mihaela Pătrașcu în misiva sa. Să tragem nădejdi că așa va fi. Nu e nici un păcat să înveți din propria-ți experiență dar, la drept scotînd, e bine să te uiți cu un ochi și la experiența altora. A învăța pe propria-ți piele — cum se spune indeobște — prețul drumului în viață se numește! Nu e o replică, ci și o lecție de viață necesară de a fi însușită la timp.

DORIN SĂLAJAN ■

■ O succintă relatare despre un postas... poznas și „mai marit” sîi: „Mă numesc Constantin Visan și locuiesc în comuna Doicești, județul Dimbovița. Fiind abonat la mai multe publicații, pentru că în ultimul trimestru al anului trecut nu am primit mai mult numere ale revistelor „Suplimentul sport” și „Flacără”, m-am adresat, fir-este, factorului postal Elena Iordache. Atît mi-a trebuit însă: s-a supărat atît de rău, incît s-a grăbit să mă și anunțe că atîta vreme cit domnia sa va fi factor postal nu voi mai beneficia de nici un abonament. Și s-a tînut de cuvînt, refuzîndu-mi de atunci orice abonament pe primul trimestru al acestui an. Sesizînd aceste aspecte Direcției județene de Poșta și Telecomunicații Dimbovița, am primit un răspuns care nu poate decit să mă uimească: „Urmare sesizării dumneavoastră... din declarațiile luate tov. diriginte al Oficiului Doicești, factorului care deservește sectorul (termenul ni se pare potrivit! — n.n.) și unor vecini (!?) a reieșit că tov. Iordache Elena nu a purtat nici un

fond — aceea a abonamentelor solicitate de un cetățean — ne exprimăm surprinderea față de faptul că, desi în coloanele acestei pagini am relevat în ultima vreme carențe în activitatea unor juerători din domeniul Poștei, în chip cu totul de neînțeles, în privința cazurilor semnalate s-a așternut tăcerea, fofururile tufelare „omîțînd” să ne transmîtă măsurile ce se impuneau. Motiv pentru care supunem atenției MINISTERULUI TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚILOR situațiile semnalate, în vederea analizării cu competență a abaterilor de la disciplina muncii, practice de unii lucrători care nesocotesc interesele oamenilor. Vom reveni.

■ Consiliul popular al județului Călărași — Comitetul Exe-

● „Flacără” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Dinamismul societății noastre moderne se arată sub extrem de diferite chipuri. Unele atrag mai puțin atenția, de la început, publicului larg. De pildă faptul că multe cuvinte depășesc leagănul și hainele precum micile explicații din dicționare. Iată cuvântul *comerț* — azi înscamnă mai mult decât ne-am obișnuit să înțelegem prin el. Desigur, baza activității rămâne punerea în circulație a mărfurilor. Dar totul tinde să se desfășoare, și în multe cazuri așa se și întâmplă, într-un sistem mult mai complicat, din ce în ce mai mult determinat programatic de supremația informației, de selectarea, cizelarea și grija pentru viața omului care practică această activitate. Fără îndoială, comerțul trebuie să fie și azi un bun negustor. Aproximativ cu mărfuri își păstrează locul ei la temelii lucrurilor. De curind ni s-a întimplat să găsim la Titu, vizavi de gară, un complex de alimentație publică al C.P.A.D.M. care, cel puțin din acest punct de vedere, poate fi luat ca exemplu oriunde. „Aproximativ este așa cum ne-o facem, ne spunea șeful de unitate Vasile Mihai. Știu că alții așteaptă doar să vină mărfurile la ei; noi ne ducem singuri după ele. Săptămîna trecută am fost la Jidvei și am adus 5700 de sticle de vin excepțional, care este foarte căutat la noi. Uitați magazia. E plină de mezeluri și de carne proaspătă. Azi am tăiat un porc din gospodăria noastră anexă. Cine s-o îngrijească? Gospodăria o îngrijim noi. Avem 32 de porci, 160 de găini ouătoare, mai avem iepuri de casă, o vacă de lapte, doi cai și căruță. Anual ne asigurăm peste trei tone de carne și zece mii de ouă. De altfel, întreaga noastră cooperativă a deținut anul trecut locul întâi pe județ“.

În frumoasa Tirgoviste, care își amintește și azi că a fost mîndră capitală a Munteniei, — municipiu în plină ascensiune modernă — de câteva zile s-a dat în folosință, ca o adevărată bijuterie, magazinul universal CHINDIA, cu o suprafață comercială (pe trei niveluri) de 3700 de metri pătrați. În același municipiu, cantina muncitorească de utilaj petrolier este una din cele mai reușite din țară. Directorul Direcției comerciale județene Gheorghe Trandafirescu și adjunctul său Virgil Nedelcu,

încercînd să descifreze pentru noi resorturile ridicării calității comerțului în întreaga rețea, subliniau, între altele, faptul că, de ani buni, „toți cei care au intrat în activitățile comerciale erau oameni calificați, majoritatea absolvenți ai liceului nostru economic“.

Cel puțin la fel de mare este preocuparea de a așeza oameni potriviți la locul potrivit pe care am înțeles-o și la Tirgu Mureș. Acolo, directorul Direcției comerciale județene, Cornel Ceuca ne spunea: „În meseria noastră trebuie înțeles că totul se consumă întii optic. Este importantă ideea că noi nu oferim mărfuri ci plăceri; pentru fiecare cumpărător plăcerea de a cumpăra ce îl atrage. De pildă, să luăm alimentația publică. Nimeni nu-l obligă pe om să mîncească la restaurant. Dar el va reveni acolo unde îi place cum a fost servit. Clientului nu-mai satisfacția îi certifică inspi-

in care muncește. Am reușit evitarea conflictelor cu clientul, de tipul «Aici nu servesc eu!» Buna cuviință face parte din educația elementară și din micul prestigiu unei unități comerciale de orice profil. Sint o multime de lucruri specifice pe care trebuie să le cunoști, sincopele pe fluxul de informații necesar dau cele mai — aparent — neașteptate efecte. Avem un bun și eficient aparat de control financiar. Aș vrea să vă spun mai multe lucruri decât simt că reușesc. Meseria unui lucrător din comerț este prin excelență orală și se practică o viață întreagă stînd în picioare. Dispensarul medical propriu nu este de mare folos. Dar, din păcate, oraltatea și rezistența osteoarticulară nu conțază în învățămîntul de specialitate. Va trebui să ne gîndim și să găsim modalități de a le da atenția cuvenită, cea pe care o impune viața. Apoi, mai vreau să spun

preună cu familia nuntașilor, ca un prieten. La restaurantul vegetarian avem zilnic găluști cu prune, deși sint foarte mi-găloase, dar se caută extraordinar. Pentru că sint ca acasă. Din amănunte de acestea se adună și se obțin rezultatele de ansamblu ori se punctează momentele mai spectaculoase. La cel mai recent concurs de tineri bucătari, cofetari și ospătari organizat de U.T.C., locul întâi pe țară la cofetari l-a obținut Anica Ciocla de la noi, iar ospătarul Iosif Madaras s-a clasat pe locul al doilea. În octombrie anul trecut, la concursul internațional de gastro-nomie, de la Praga, GASTRO-PRAG '86, la care concurenții români, cu 25 de medalii, au obținut cel mai bun rezultat de pînă acum în acest concurs ce se ține din 4 în 4 ani, ei bine, în acea competiție delegația română a fost condusă de Alexandru Mureșan, șeful de unitate de la restaurantul Muregul. El a concurat ca ospătar și a obținut o medalie de argint și trei medalii de bronz. Ion Cimpean, bucătarul aceluiași restaurant, a obținut două medalii de argint și una de bronz. Întreaga delegație a țării noastre a fost medaliată cu aur la masa festivă. Mai vreau să vă spun un singur lucru. Pentru a ne cunoaște mai bine oamenii din rețea, spre a corecta ce este de corect în comportamentul lor, eventual pentru a-l așeza mai exact pe cel potrivit la locul potrivit, ca și pentru a înlătura factorii perturbatori din organizare, avem în desfășurare un studiu împreună cu Academia R.S.R. asupra disponibilităților psihice, a manifestărilor de comportament și a stării de sănătate neuropsihice a personalului din comerț. Iată o probă a faptului că, așa cum spuneam la început, primul informației se impune azi și la temelii acestei activități care înseamnă ceva incomparabil mai complex decât explicațiile pe care le dau dicționarele cuvintului *comerț*. Adevăratul comerț modern se face azi numai cu fantezie, cu pasiune, cu idei, nu doar cu acte de cumpărare și vânzare. Tirgu Mureș și Tirgoviste sint excelente exemple. Un asemenea comerț se întemeiază pe profesionalitate, pe pasiune și idei, pe dinamismul fluxului de informații corecte.

DORIN GHERGHINESCU ■

Comerțul ca vocație

rația și îi îndeamnă să revină. Altfel, vindem marfă. M-ați întrebat ce facem ca să avem și să stimulăm personalități reale în meseria lor, continuă interlocutorul. Iată. Urmărim trei deziderate. Omul să realizeze un venit rezonabil, cores-punzător pregătirii lui profesionale, să aibă stabilitate. Nu mutăm gratuit personalul de la o unitate la alta. Pe măsura acumulării experienței, fiecare primește tineri spre a-i forma și specializa. Apoi dezideratul de a asigura oamenilor locuință. Sint două căi: căminul pentru tineri și buna colaborare cu primăria, care ne ajută. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, o bună educație a oamenilor din comerț, lucru pentru care patronăm liceul economic și organizăm latura practică a învățămîntului pe suportul direct al rețelei comerciale. Restaurantul gării, unde se servesc 12 feluri de mîncare pe zi, este o tradițională școală și piatră de încercare. Mulți măistri bucătari din oraș acolo s-au format. Ne interesăm chiar și de atașamentul fiecărui om de pronaș sa familie, nu numai de colectivul

că succesul promovării bucătarilor, în alimentația publică dă succesul unităților. Îi pregătim în liceul economic. Apoi îi tot specializăm, împreună cu Asociația Bucătarilor și Cofetarilor aducîndu-i în fața publicului la expoziții de vânzare. Nu sint expoziții doar de paradă. În fiecare vineri — tot orașul o știe — la Cafe București avem expoziția săptămînală a cofetarilor. Fiecare asemenea expoziție are produse de circa 20000 de lei. În funcție de viteza cu care se vinde un produs, el se va aduce săptămîna viitoare în cantitate mai mare sau mai mică. Acolo, fiecare cofetar își vinde produsele, îl vîd, îl cunosc oamenii, nu este un autor anonim. Amănuntul acesta înterează și el mai mult decît îl se pare celor care îl neglijează. Omul, bucătarul, este de neînlocuit ca meseriaș în acest contact cu publicul. Iar el are nevoie de sentimentul că munca îi este apreciată public. Numai așa va forma frumos și pe altul. Cînd la o nunta se aduce tortul, el este adus de autor, de cofetarul care l-a făcut și care este adesea fotografiat im-

Cine arde gazul?

Contoarele de gaze ale blocului A 11 din Drumul Taberei pot deveni personaje de desene animate. Cel de la scara F a arătat, între lunile mai-decembrie (inclusiv) ale anului trecut, un acclasi indicativ: 2434; în ianuarie '87 sare brusca la 3260, iar în februarie — la 4409 cit arată și acum. În tot acest rîstimp, consumul a fost facturat după bunul plac al celor de la I.R.I.D.G.N.B., insensibili și la stagnarea contourului, și la salturile lui neverosimile (de trei-patru ori mai mari decît media unei scări cu același număr de locatari, în aceeași perioadă de timp).

La scara D, situația e și mai spectaculoasă: contourul arată același indicativ (5099) din iulie '85 pînă în martie '86; în aprilie '86, marchează un salt de 950 m.c., iar în luna următoare — de 242 m.c., ajungînd la indicativul 6300, care poate fi citit, bine mersi, și astăzi, după aproape un an de zile. Deși contourul era increment, cum bine se arată chiar în actele lor de facturare, cei de la I.R.I.D.G.N.B. trec din burtă un consum de 1266 m.c. la această scară pe luna ianuarie (omîtînd că tot conform actelor lor media la celelalte scări era sub jumătatea acestei cifre).

La scara A, fără a mai răscoli arhivele, situația e cam la fel: de pildă, buclucașul contoar a arătat pentru două zile un consum de 300 m.c., ceea ce ar fi fost posibil numai dacă acolo ar fi funcționat un furnal!

Administratorul blocului, Dumitru Stîrbu este, din fericire, un om corect, harnic și pasionat de treaba care o face. Ca un „argint viu“, el știe să mobilizeze, cu tact și convingere, toți locatarii la gospodărirea blocului și a spațiului înconjurător. Aceste eforturi devin zadarnice din cauza indolenței și formalismului celor care ar trebui să le solicite și, implicit, să beneficieze de ele — nu să le ignore.

Întrebarea este: cine arde gazul de pomană — locatarii blocului, care plătesc consumuri stabilite arbitrar sau specialiștii respectivelor instituții, care ar trebui neîntîrziat să ajungă pe str. Al. Moghioroș nr. 32, bloc A 11, scările A, B, C, D, E, și F?

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Și casele pot să zîmbească!

Ziua căsătoriei trebuie să se deosebească de tot ce am trăit pînă atunci. Perechile îndrăgostite, care după ce spun „da“ devin soț și soție, își găsesc și pregătesc cu mult înainte timpa, prietenii invitați se îmbracă cu aceeași grijă, citeodată și natura ține cont de aceste străvechi obiceiuri, înveșmîntîndu-se cu soare și senin.

Perechea, care devine o familie, privindu-se lung în ochi, sorbindu-și cuvintele, înlîntuindu-se, nu observă ce e în jur. El o vede pe EA, ea pe EL. Dar invitații?

Am fost acum o săptămîină la căsătoria unei frumoase colege. După ce am așteptat, mult peste programare, timp în care perechea se agita, încercînd să afle de ce căsătoria lor, la Oficiul stării civile din sectorul I, întîrzie, transformînd starea de bucurie în neliniște, am intrat grăbiți să nu pierdem... rîndul. Am rețrăit emoția acelor clipe cu o decepție. Sala în care se oficia marelui eveniment părea nemăturată (nu îndrăznesc să spun că nici nu fusese în aceea zi), neîngrijită ca o stație de așteptare dintr-o gară oarecare. Nici nu mai m-am mirat hîrtiile pe la colțuri, firmiturile de pis-coturi, biletele de tramvai, aruncate cu condamnabilă lipsă de înțelegere a muncii altora. Am căutat în zadar un colț al sălii împodobit cu o glastră cu flori, care să încălzească și să dea nota festivității. În brațele

noastre, în schimb, primăvara adusesse tot ce avea mai ales. Austeritatea de aici nu era solemnă, s-ar fi potrivit cu sala sobră și solemnă a unei judecătoriai, cu sala plină de întrebări îngrijorătoare a unei comisii de examen, nicidecum cu legalizarea fericirilor, cu starea de euforie care adusesse aici tinerele perechi.

N-am nici o îndoială că invitații nu au nici o grijă deosebită pentru păstrarea curăteniei acestui loc, dar nici nu cred că cineva, într-o zi de primăvară cu mult soare, vine la o căsătore-

rie cu pantofii noroiți să facă notă discordantă printre perechile elegante, sau cu intenția să lase urme de... criticat. În clipele solemne, care rămîn în mîntea noastră cit ne lubim, cit trăim, unde este frumusețea locului inconjurător? În Piața Amzei, pe scările de unde coboară „plutînd tineri fericiti, care poartă același nume, unde „casă de piatră“ este cea mai frumoasă felicitare, cea mai dorită, cea mai prețuită, puțină grijă pentru amănunt mi se pare, la fel de necesară, ca prezentarea fotografiei care din toate unghiurile posibile, din toate expresiile omenesti, le alege pe cele mai frumoase, pentru că peste orice se poate aseza uitarea, indiferența, dar nu peste ziua căsătoriei noastre...

CARMEN DUMITRESCU ■

Dintre toate formele de violență, cea mai detestabilă este aceea comisă asupra unui om aflat într-o situație atât de adînc umană incît îi dezamorsează pînă și reflexele instinctive de apărare. Am citit cîndva o însemnare a unui publicist care m-a făcut ca în clipa aceea să-mi fie jenă de mine însumi că sint om: pe o stradă nopțatică a unui oraș, un trecător cere foc altui trecător și cînd acesta se apropie, oferindu-se să-l aprindă celuilalt țigara, un pumnal feroce îi sfîrîmă maxilarele.

Desigur că situația despre care va fi vorba în cele ce urmează n-are nici pe departe gravitatea faptului de mai sus. Mecanismul de funcționare al frustrării rămîne însă același: Mihali Maria din comuna Săcel, nr. 90, jud. Maramureș se îmbolnăvește, după 15 ani de funcționare impecabilă ca gestionară a C.P.A.D.M.-ului, i se îmbolnăvește și soțul de o boală al cărei diagnostic refuzăm să-l transcriem din compasiune pentru cei doi copii minori, soțul se pensionează urmîndu-și tratamentul, Mihali Maria se tratează și se vindecă dorînd desigur să-și reia locul de muncă, și-l reia prin grija plină de solicitădine a oamenilor de la Consiliul popular din Săcel, dar în clipa aceasta încep necazurile cu C.P.A.D.M.-ul. Din copiii de pe diverse decizii pe care le posedăm, reiese clar că singura vină a Mariei Mihali este că s-a îmbolnăvit (și tocmai acum U.J.C.P.A.D.M. a descoperit că soțul ei ar fi suferit o condamnare cu 11 ani în urmă, lucru pe care C.P.A.D.M. Săcel îl știa de la bun început) — dacă nu se îmbolnăvea n-avea nici o problemă nici în continuare, — și că singura gînsă ca să-și păstreze postul (fiînd acum complet vindecată) e, fie să nu se fi îmbolnăvit niciodată (ceea ce nu mai e posibil devreme ce s-a și vindecat deja), fie să divorțeze (ceea ce ar fi inuman după 15 ani de conviețuire din care au rezultat, cum se spune, doi copii). Iar după logica celor de la C.P.A.D.M. ar trebui să-și părăsească imediat soțul, din simplul motiv că este poseso-

rul unui cazier în alb prin gestul de excepțională umanitate al președintelui țării de a șterge, în 1977, stigmatele tuturor celor care s-au reintegrat pe deplin moralității colective!

Și mai exact lucrurile stau în felul următor: nemiaputînd lucra într-un mediu cu produse chimice, Maria Mihali solicită schimbarea locului de muncă în cadrul aceleiași unități. Prin decizia nr. 245/A Biroul Executiv al Consiliului popular comunal îi comunică gestionarei M.M. că i se avizează schimbarea (în cadrul C.P.A.D.M.-ului) de la Magazinul ferometal la noua subunitate de Cofetarie-patiserie, înființată la parterul blocului de locuințe construit în comuna Săcel. O altă decizie, de data aceasta dată chiar de Bi-

Gestionară fără gestiune

roul Executiv al C.P.A.D.M. Săcel îi comunică Mariei Mihali că e adusă începînd cu data de I-XII-1986 pe postul de gestionară la unitatea de Patiserie, mai sus menționată. Prin urmare, gestionara M.M. trece, cum e și firesc, la amenajarea noului său loc de muncă dar după două luni de funcționare, în gestiune, primește înștiințarea de prezentare la concurs pentru ocuparea postului pe care îl și ocupase deja, absolut legal. După alte două luni de activitate ca gestionară primește o nouă decizie prin care e obligată să predea gestiunea și să accepte transferul la o altă unitate ca simplă vînzătoare, pe motivul că nu s-a prezentat la concursul pentru ocuparea postului vacant și că nu corespunde din punct de vedere profesional.

Se întîmplă aici ceva exact ca în triunghiul imposibil din unele teste psihologice sau ca în iluziile optice ale lui Escher: cascada desenată de Escher este o aberație ce ține de convențiile și limitele desenului bidimensional, în aparență apa se prăvale firesc și curgînd astfel, mereu la vale, ajunge să se întoarcă în punctul din care a plecat. Dar această cascadă nu poate „funcționa“ decît pe hîrtie, în iluzia optică; în realitate apa nu se va întoarce niciodată să se verse în propriile izvoare.

Mihali Maria e absolventa unui liceu și a unei școli profesionale de cooperatie (inclusiv alimentația publică) deci e pregătită profesional pentru meseria de gestionară, așa cum a fost și în cei 15 ani de muncă pînă a se îmbolnăvi. Și, așa cum știa și Biroul Executiv al C.P.A.D.M.-ului atunci cînd a luat decizia s-o transfere la unitatea sa de Cofetarie-patiserie. Iată însă că după două luni de funcționare la noul loc de muncă, C.P.A.D.M.-ul uită de decizia de transfer și îi comunică Mariei Mihali să se prezinte la concursul pentru ocuparea postului. A cărui post? — întrebăm noi extrem de mirați intrucît postul scos la concurs era ocupat în mod legal chiar de către cea care e somată să se prezinte la concurs! Și ce fel de concurs poate fi acela în care concurența e anunțată să candideze pe un post după ce i se aprobasese transferul pe același post? Și uite-așa ne-am putea învîrta în nesfîrșit în cerc ca-ntr-un iluzoriu perpetuum mobile.

Omeneste vorbind, de aceste necazuri avea nevoie familia Mihali, tocmai în clipa cînd ambii soți s-au îmbolnăvit? Nu e inuman din partea conducerii C.P.A.D.M.-ului să se poarte astfel după 15 ani de servicii aduse unității, exact cînd avea mai mare nevoie de sprijin și solidaritate umană, țînd seama de situația fără apărare în fața destinului biologic în care se află împreună cu soțul și cei doi copii?

ION ZUBAȘCU ■

Calistrat Cuțov:

„Adversarul trebuie învins, nu bătut măr“

— Centura de Aur, stimate Calistrat Cuțov, s-a încheiat. Cum vi s-a părut ediția din acest an, din perspectiva apropiatelor campionate europene?

— Mai slabă decât cele de până acum. Loturile au fost, ca valoare, subțirele. Chiar și al nostru.

— Vă faceți autocritica?

— N-aș zice chiar așa. Eu, după cum poate că se știe, am preluat cu ceva timp înaintea Centurii un lot deja alcătuit. Am acordat, în timpul Centurii obișnuita asistență din colțul ringului, plus câteva indicații tehnice, mai mult sau mai puțin hotărâtoare.

— Și, după cum se vede, vă prelungiți mandatul de pregătire a lotului pentru europene. Din cine este alcătuit acest lot?

— O voi lua în ordinea categoriilor. La 48 de kilograme, Adrian Amzăr, câștigătorul Centurii din acest an, dar și învinsul său din finală, Marian Gîndac. La 51 de kilograme, Iancu Nicolae, dar, la această categorie, s-ar putea să nu ne prezentăm. N-avem, din păcate, un boxer competitiv la această categorie care a adus boxului românesc numeroase satisfacții. La 54 de kilograme avem doi boxeri foarte buni, Ion Guzganu, finalist la Centură, dar și Marcelică Tudorici. Eu aș merge, dacă s-ar putea, cu amîndoi. La 57 de kilograme, un tânăr de mare perspectivă, Daniel Dumitrescu. La 60 de kilograme, Daniel Măeran, declarat cel mai bun boxer al Centurii. La 63,5 kilograme, doi pretendenți, Viorel Mihăilă și Petre Buliga. Această situație și la 67 de kilograme, Ștefan Drișcu și Vasile Cîtea. Un titular la 71 de kilograme, Marian Gavrilă. La 75 de kilograme, din nou doi boxeri, Vasile Traian Damian și Mihai Găroșeanu. Sărîm peste semigrea și greea, unde n-avem nici un boxer la lot, și încheiem cu Dorin Răcaru, la supergreea.

— Cărora din aceștia le acordați șanse reale la un loc de fruntaș?

— Amzăr, dar și Gîndac, Măeran, Daniel Dumitrescu, Marian Gavrilă și, dacă prinde un culoar bun, Dorin Răcaru. Dar, în box ca și în fotbal, se poate întâmpla orice. Toți cei ce vor rămîne în lot, au șanse. Cu condiția ca în aceste foarte puține zile cîte au mai rămas să retușăm cîteva deficiențe de stil, să punem la punct cîteva lacune în pregătirea fizică, inclusiv cea volitivă.

— Cum se va face, pînă la urmă, selecția definitivă?

— Vor avea loc cîteva meciuri prin care vom testa în primul rînd virful de formă. Cele două întîlniri, cu public, vor avea loc pe 10 mai, la Dinamo, și pe 15 mai, la Plopeni. Nu vor fi meciuri directe, între candidați, ci cu sparing-parteneri. Lotul de antrenori, plus factorii de răspundere din partea federației, vor decide.

— Firește, timpul pe care îl aveți la dispoziție, pentru acele retușuri de care vorbești, este

foarte scurt. Ce anume credeți că le lipsește boxerilor noștri, celor ce fac parte din lot?

— Foarte greu de răspuns la această întrebare. Mi-a plăcut, de exemplu, Daniel Dumitrescu, care a boxat excelent în finală, dar, din păcate juriul nu i-a acordat o victorie clară ca lumina zilei. Dumitrescu are, între calități, o foarte bună deplasare în ring, știe să-și întîmpine adversarul, să-l slopeze în acțiuni, să forțeze în atac exact cînd adversarul este pe picior greșit. Imi place deopotrivă și Măeran, un boxer cu o surprinzător de mare experiență, spun surprinzător de mare pentru că este încă foarte tânăr. Cu toate astea, e foarte abil și boxează exact atît cît trebuie pentru a-și convinge judecătorii. Dar o face de o manieră categorică. Dacă trebuie să dea totul, dă, pînă la ultima picătură de energie, așa cum a fost obligat să o facă în finala de la Centură, cînd l-a avut ca adversar pe Marian Dumitrescu, fratele lui Daniel, și el, Marian, un boxer foarte dotat. Revenînd la Măeran, se pare că deviza după care se conduce în ring este aceea, foarte bună, că adversarul trebuie învins, nu neapărat bătut măr. Într-un turneu, cu multe meciuri, este foarte important să primești cît mai puține lovituri, să te expui cît mai puțin.

— Vă întrebam, totuși, ce le lipsește boxerilor noștri?

— În cîteva cuvinte doar, faptul că dorința aprigă de victorie, pe care o aplaud din toată inima, le întîneacă uneori gîndirea în ring. Ei vor să fie neapărat mai tari decît adversarii lor. Se infig în mijlocul ringului și acceptă, la schimb, lovituri extrem de puternice. S-a încetăținit nu știu cum ideea că învingătorul unui meci este doar cel ce-și dărimă adversarul. Eu însă am văzut foarte mulți boxeri care au gîndit în ring și și-au depășit adversarii care căutau numai lovitura decisivă. Să nu renunțăm la această lovitură, să fim pregătiți să o dăm, dar să ne preocupăm să o câștigăm și fără ea. Boxul este o scrimă a brațelor, iar inteligența a fost întotdeauna mai presus de forță.

VICTOR NIȚĂ ■

Revin asupra serii de la Sevilla, cînd am pierdut cu 0-1, avînd convingerea că victoria de acum este și rodul unei dorințe de revanșă născută încă de pe atunci. În acea seară, doi oameni necăjiți gîndeau deja la meciul retur: Jenei, pentru că jucasem bine dar pierdusem, și Piturcă, pentru că nu jucase deloc. Acum, Piturcă a dat primul gol (și a mai ratat vreo două) iar la sfîrșitul meciului, Jenei chiar a fost întebat de un ziarist spaniol dacă această categorică victorie nu este cumva și emanția unei „vendette“ declarate la Sevilla; elegant și atent la nuanțe, antrenorul nostru a „parat“ spunînd ce era firesc, și anume că în sport dreptul la revanșă nu presupune neglijarea jocului. Or, tocmai la acest capitol al jocului, al dorinței de a juca bine și spectaculos, tricolorii noștri s-au dovedit net superiori. Conștiința propriei valori și convingerea că triumful se clădește numai în teren, neputînd fi dictat apriori au stimulat în jucătorii noștri energii nebănuite. Ca

să dau numai două exemple — Lăcătuș a avut și în meciul de miercuri acea detașare de adversar și capacitatea de a-și impune propria personalitate pe care numai la jucătorii de foarte mare valoare le putem vedea; iar Klein, spre sfîrșitul

Victoria unei dăruiri totale

unui meci în care se dovedise inepuizabil (are, conform datelor medicale, cea mai mare capacitate de efort dintre toți fotbalistii noștri), deci cu un minut înainte de a fi schimbat, la faza în care Lung era ieșit din poartă a parat cu abdome-

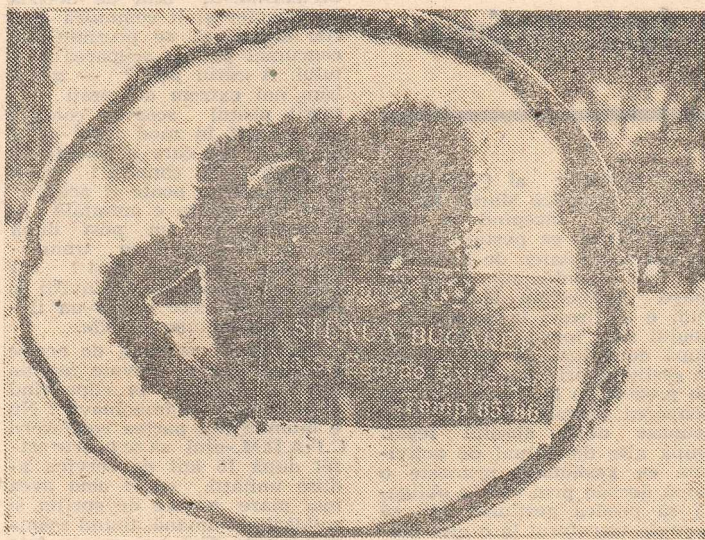
nul centrarea puternică și periculoasă a lui Michel, avînd suflu să-și revină și să obțină aut în favoarea noastră...

Victoria asupra Spaniei, asupra unei echipe a Spaniei mult prea increzătoare în propria firmă, a fost posibilă tocmai datorită acestei abnegații cu care tricolorii au luptat să-și apere o șansă în care au crezut...din minutul 91 al meciului de la Sevilla. Este morala acestui meci, pilda care le poate fi de folos jucătorilor noștri pentru restul campaniei de calificare. Indiferent, însă, ce vor face spaniolii, calificarea la turneul final va fi a tricolorilor noștri dacă vor reuși s-o trateze, prin cele două jocuri care le mai au de disputat cu dirzenia și hotărîrea de a învinge arătate atît de pregnant în jocul cu Spania.

Iar dacă e vorba de o revanșă pentru jocul de la Sevilla, ea a fost o revanșă față de noi însine, jucînd și mai bine decît atunci.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Vitrina Stelei — tot mai bogată!

După cum am anunțat în numărul trecut al revistei noastre, echipa de fotbal Steaua București a fost desemnată, în urma

unei anchete a publicației spaniole „Don Balon“, cea mai bună echipă străină de club a sezonului 1985-86. Simbolul

material al acestui neoficial dar onorant titlu (pe care l-au mai primit, la vremea lor, Ajax, Liverpool, Juventus, A. S. Roma, Bayern München) este o frumoasă placchetă din safir, cu o plăcuță de bronz pe care se află incrustat textul respectiv (imaginea de mai sus).

De menționat că 39 din cei 40 de specialiști și comentatori spanioli consultați și-au oferit votul echipei române, în alcătuirea de prezentare a rezultatului anchetei echipa Steaua fiind apreciată pentru „prestajii constante de excepție“, pentru jocul său — „simbioză între fotbalul european și cel sud-american“, pentru faptul că „spiritul de feir-play a însoțit-o în permanență“ de-a lungul campaniei sale europene.

Pronunțată cu cîteva zile înaintea meciului de fotbal România — Spania, decizia publicației „Don Balon“ avea să fie strălucit confirmată și întărirea de rezultatul acestui joc, în care echipa noastră națională, cu nu mai puțin de șapte steliști în formație, a surclasat chiar reprezentativa țării „gazdă“ a acestui trofeu!

După cum se vede, în fața valorii autentice se înclină mai ales învinsii care știu să piardă! (O. Ș.).

Rugby

O tradițională întrecere

Relațiile îndelungi de prietenie dintre cele două popoare de baștină latină, cel francez și român, și-au împletit adesea firul istoriei și al profundelor corespondențe culturale, în confluența europeană. Semnificativ apare, astăzi, și faptul că, desi aparținînd unor grupări militare diferite, armatele celor două țări găsesc încă un culoar al dialogului pașnic prin intermediul sportului, în speță rugbyul, printr-o anuală întîlnire, intrată în tradiție.

Sub aceste auspicii, s-a înscris și cea de a 23-a partidă disputată duminică trecută pe intimistul stadion de rugby din Ghencea, cînd Steaua și-a înscris cea de a 8-a victorie, față de cele 11 succese franceze și 4 meciuri nule din trecut al acestei competiții.

În ciuda unei ploii persuasive care afectează sezonul prezent, iubitorii sportului cu balonul oval au venit în mare număr, ziaristilor și suporterilor noștri adăugîndu-li-se și marcante cadre din Armata Franceză. Pentru noi, dincolo de semnificația menționată, jocul mai prezenta și importanța unei noi testări a multor jucători din lotul național ori virtuali selecționabili, existenți în formația Stelei, care aveau o bună ocazie să-și confirme nivelul de pregătire. Vom etala aici redutabilul pachet de înaintași: Leonte, Munteanu, Dumitrescu — Caragea, Laurențiu — Rădulescu, Florea, Murrari, subliniînd reparapiția, după o drastică suspendare, a lui Rădulescu și Caragea (împrumutat de la Dinamo pentru acest joc). Aportul lui Caragea s-a evidențiat uneori în evoluția la margine, în momentele fixe ale gramezii, dar și ca animator al înaintării, participînd efectiv la marcarea secundului eseu, după cel al lui Murrari.

Cu o asemenea grămadă puternică, Steaua s-a impus în fața celei franceze în multe ocazii, dominînd-o copios și silind-o să gresească adesea, în ciuda arbitrajului flasc și îngăduitor al italianului Natale Cadamuro, care a fost ajutat la tuse de Stoica Enciu și Paul Soare.

Pe un teren mustind de ploaie și în parte bălțit, evoluția treisferturilor a fost stînjinită, desi erau prezenți și „loștiții“: Coman, Alexandru, David, Ignat, Vărzaru, în fața cărora se aflau adversari de talie minoră ca: Lacampagne, Mayout, Confignac și Rutault.

Civilizația sportului

Oglinda valorii

Este de la sine înțeles că — sub un anumit aspect — expresia „civilizația sportului“ este subsumată expresiei (posibilă!) „civilizația muncii“, în măsura în care — sub același aspect — noțiunea de „sport“ face parte din conținutul noțiunii de „muncă“.

Munca este circumscrisă sportului, asta nu-i nici o filozofie. Nu se poate înțelege sport fără muncă și acesta este un adevăr indiscutabil. Ceea ce este discutabil și de multe ori controversat este volumul de muncă necesar. Această „variabilă“ a problemei este, fără îndoială, în funcție de exigențe. De pretenții. De înălțimea stăchetei pe care gruparea sportivă sau sportivul însuși o stabilește. Considerînd că toate celelalte componente ale performanței sportive — condiții materiale, capacitate psihică a sportivului, îndemnarea naturală etc. — sînt obiective și fixe, munca rămîne componenta care triază și — în ultimă analiză — îi ierarhizează pe sportivi. Cantitatea și calitatea muncii depuse.

Una este să faci sport de agrement, „de plajă“, pentru menținerea sănătății și prosepimii fizice, alta este să-ți fîntești un loc printre cei mai buni din oraș, alta este să-ți dorești un loc în fruntea „topului“ mondial respectiv. Și aici s-au făcut destul de multe confuzii. La calitatea și cantitatea muncii depuse în raport cu exigențele cu caracter de „sarcină de reprezentare“.

Multă vreme, sportivi, antrenori și instructori, precum și alte persoane acreditate în sport au crezut — unii mai cred și azi! — că efortul dozat cu lingurița este suficient pentru a realiza performanțe. Și pînă să se convingă de acest mare... neadevăr, au trecut ani buni, sportul nostru a scăpat din mină posibili tauri și — cel mai grav! — s-a împămîntenit în unele sporturi o atmosferă de nemuncă, de cocoloșală, dublată de vedetism și pretenții. S-a folosit prea des cuvîntul „oboseală“, termen lansat de lenesi și susținut de necunosători nu numai intr-ale sportului dar și intr-ale capacităților ființei umane în general. Asta s-a întîmplat și în fotbal. „Odalisca lene“ — așa cum sugestiv o numește poetul Vasile Diaconescu — nu s-a dat bătută cu-una-cu-două. „Etapă și miercurea? Vreți să-i nenorociți pe băieți?“ Sau „trei meciuri în șapte zile...“ ceea ce este același lucru, cu o intenționată tentă agravantă. Uneori în comentariile care explicau slăbiciunile din jocul de duminică al echipei, s-a găsit și „oboseala“ acumulată în jocul de... miercuri! Uitînd că și echipa adversă era în aceeași situație! Mentalitatea asta, pentru că mentalitate a devenit, a subminat ani îndelungați șansele fotbalului nostru în competițiile internaționale.

Poate vă întrebăți, pentru ce aceste afirmații tocmai acum cînd o echipă românească este campioană și supercampioană europeană, iar naționala a spulberat (prin joc) Spania?

Pentru că tocmai acum, credem că nu trebuie să ne lipsească luciditatea și curajul de a ne privi în oglinda valorii noastre. Dacă nu ne vom vedea „uriași“, nu vom mai ajunge niciodată „pitici“... Cît despre „oboseală“, vom mai vorbi în comentariul din numărul viitor, pornînd de la un răspuns dat de căpitanul echipei Steaua, Tudorel Stoica, chiar în pagina de sport a revistei care ne găzduiește.

CRISTIAN TOPESCU ■

SAH
cu Margareta Muresan

Ecourile marilor turnee

● Cea de-a XXVI-a ediție a turneului internațional al României ce se desfășoară la Timișoara, aliniată la start elita sahalului nostru masculin: marii maestri Mihai Subă (Elo 2560), Florin Gheorghiu (2540), Theodor Ghițescu (2405) și cunoscuții maestri internaționali Constantin Ionescu (2520), cistigătorul ediției precedente, Ovidiu Foișor (2495), Mihai Ghindă (2460) și Valentin Stoica (2445). Dintre oaspeții îndelung așteptați, ne vom bucura de prezența sovieticului Edvin Kenghis (2485), ultima revelație a campionatului unional, a jucătorilor chinezi Xu Jun (2495) și Lian Jinrong (2415), a maestrului bulgar Nino Kirov (2450), a cehoslovacului Jiri Lechtinski (2445), a germanului Raj Tischbierek (2435), a polonezului Piotr Staniszewski (2420). Regretabilă este, desigur, lipsa din concurs a tinărului și talentatului maestru internațional, Mihai Marin, motivată de programul său intens de pregătire în vederea primei sale evoluții în turneele interzonale din cadrul C.M. ● Marele turneu open de la New York a presupus un nou record de participare valorică. În grupa principală peste 50 mari maestri și-au încercat șansa obținerii marelui premiu în cele nouă runde desfășurate în sistem elvețian. În mod surprinzător, înaintea ultimei runde conducea Adorján András, jucător cunoscut pentru stilul de joc remizist. Cum era și de așteptat, în ultima rundă derby-ul n-a mai avut loc, partida dintre Adorján și Seirawan încheindu-se remiză. Primii clasati au fost: Adorján, Seirawan 8 p, Spasski, Christianssen, Spragett, Kudrin, Sax, Fedorowicz 7,5 p, Barlov, Benjamin, Lein, Miles, Rode, Petrusson 7 p, etc. Marii maestri Florin Gheorghiu și Mihai Subă au acumulat 6,5 p. Pentru cistigarea marelui trofeu cei doi învingători au susținut un meci de patru partide.

Victoria a revenit marelui maestru american, Yasser Seirawan. ● Înainte de-a participa la turneul celor trei „K”, cum a fost denumit super-torneul de la Bruxelles, Victor Korcinoi și-a adjudecat la Sonneborn victoria în turneul de mari maestri de la Beer Sheva: 1-2. Korcinoi, Speelman 8,5 p, 3-6. Gurevici, Greenfeld, Arnasson și Watson 6 p etc.

● Tragerea la sorți pentru primul tur din Cupa Europei a decis perechile „Bosna” Sarajevo — Schottland, „Goša” Smederevska Palanka — Sah Club Biel și „Politehnica” București — „Kaselga” (Islanda). ● Festivalul internațional „Zilele sahalului” de la Dortmund a cunoscut la cea de-a XV-a ediție un nou record de participare: 248 concurenți. Atracția cea mai mare a constituit-o turneul de mari maestri, considerat a fi cel mai puternic (valoric vorbind) din R.F.G. de la 1945 încoace. Suprinzător a învins cel de-al optulea clasat în lista Elo, sovieticul Iuri Balasov. A jucat foarte sigur, dominându-și adversarii și a totalizat 8 puncte din 11 posibile. În continuare clasamentul se prezintă astfel: Andersson, Tukmakov 7 p, Agdestein, Nunn 6,5 p, Ribli 6 p, Bischoff, Lau 5,5 p, Faragó 4,5 p, Marangunic 3,5 p, Hickl, Schmittiel 3 p. Turneul „open” a stîrnit o concurență nemaiîntilnită. S-au realizat rezultate incredibile. A învins maghiarul Tolnai Tibi cu 10 puncte din 11 posibile, adică tot atâtea victorii. A fost învins într-o singură partidă de cel de-al doilea clasat, iugoslavul Aleksandar Davidovici, autor a 9 puncte. Au urmat Thessing, Buckner, Borngässer 8,5 p, Schlosser, Szalanczy, Busch, Tomczak, Hoffmann, Lenz, Kamp 8 p etc., 212 jucători. Turneul cu normă de maestru internațional a avut următorul clasament final: 1. R. Mainka 7,5 p, Bukal 7 p, Prandstetter 6,5 p, Kohlewayer, Döry, King 6 p, Conquest, Ostojic 5,5 p, Zsinka, Konikowski 4,5 p, Stein 4 p, G. Mainka 3 p. În competiția feminină departajarea valorică s-a făcut încă înaintea ultimei runde: 1. Margareta Muresan 8,5 p, 2. Jordanka Micici 7 p, 3-5. Hana Modrova, Petra Fink, Eva Nagrocka 6,5 p, 6-7. Anja Dahlgren, Rita Kas 6 p, 8-9. Rike Wohlers, Regina Grünberg 4,5 p, 10-11. Ingrid Lauterbach, Anna-Maria Botsari 4 p și Regina Gadua 2 p.

MARGARETA MUREȘAN ■

De ce n-a jucat Lăcătuș la Brașov

Iubitorilor fotbalului nu le-a scăpat, desigur, absența lui Lăcătuș din formația Steaua, în jocul acesteia cu F.C.M. Brașov. După partida fulminantă cu Spania, această absență părea de înțeles, mai ales că, la Brașov, „septarul” Stelei și al naționalii ar fi jucat, totuși, împotriva echipei unde a crescut și s-a format.

Din păcate — veți vedea de ce folosim acest cuvînt — nici dorința unui binemeritat relax, nici sentimentalismele ieftine n-au determinat absența lui Lăcătuș din formația stelistă care a jucat la Brașov. Cauza a fost mult mai dramatică: o dublă fractură a osului zigomatic (care „dă” pomelul obrazului sting), „amintire” pe care Marius o are de la... cotul lui Victor! Fractura a presupus spitalizare, intervenție chirurgicală, copii și celelalte amănunte neplăcute pe care deontologia profesională i-a împiedicat pe medicii respectivi (de la Spitalul Militar Central) să ni le divulge. Cert este că Marius Lăcătuș a avut de suportat consecvențele unui joc dur, pe care adversarul său direct a înțeles să-l practice, iată, și cu pumnii. Asta ce să risipim orice dubiu despre așa-zisa evoluție de „angeli” a adversarilor noștri de miercură trecută...

Grație eforturilor aceluiași destoinic medic, Lăcătuș și-a recăpătat, la propriu, fizionomia cu care ne-a obișnuit, urmînd să apară cit mai curînd în echipa sa de club. (O. Sîre)

Toată lumea face sport

● Rubrica de astăzi debutează cu o scurtă corespondență. Liviu Costescu (București): Am transmis solicitările dumneavoastră lui Nicolae Popcov. Iată și precizările cerute: Nicolae Popcov este tehnician la Institutul Politehnic București, se antrenează de regulă marțea și joia după-amiază la stadionul Voința, iar în cursul acestei luni intenționează să efectueze o cursă de la domiciliul său de lângă Podul Grand pînă la aeroportul Otopeni și retur. Dorește — și ar trebui sprijinit — să devină instructor sportiv voluntar pentru handicapați, căroră să le poată împărtăși din experiența sa. Gabriel Taban (Bacău): Mulțumiri pentru aprecieri și informații. N-am păstrat sursa știrii la care vă referiți, dar, după demonstrația făcută în privința documentării despre campionatul englez, inclin să vă dau dreptate. ● Uniunea Europeană de Fotbal (U.E.F.A.) și-a dovedit din nou intransigența, Comisia de disciplină a forului continental anunțînd sancțiuni drastice, al căror principal inculpat a fost clubul spaniol Real Madrid, amendat cu 40.000 de franci elvețieni pentru comportamentul nesportiv al jucătorilor săi în meciul-tur din semifinalele „Cupei Campionilor Europeni” cu Bayern München. De altfel, Juanito (Juan Gomez) și-a încheiat, cu același prilej, cariera internațională, el fiind suspendat pînă la 31 iulie 1992 din toate competițiile patronate de U.E.F.A. (intercluburi sau cu echipa națională). ● Rămînînd la spanioli, să amintim că antrenorul reprezentativei, Miguel Munoz, a primit un ultim avertisment pentru comportarea

incorectă (repetate intrări în teren) în timpul partidei Austria-Spania, de la 1 aprilie. ● Bayern München va juca finala C.C.E. (27 mai) la Viena, în compania lui F.C. Porto) fără liberoul său Klaus Augenthaler. Eliminat de pe teren în returul cu Real Madrid, Augenthaler a primit o suspendare de patru meciuri. ● Peripețiile au continuat la Campionatul mondial de hochei pe gheață (grupa A) de la Viena, tinărul american Scott Young (20 ani!) fiind găsit pozitiv (efedrină) la controlul antidoping. Federația internațională de hochei pe gheață (I.I.H.F.) a dictat o suspendare de 18 luni. ● Postul de radio „Continental” din Buenos Aires a difuzat o interesantă declarație a președintelui clubului de fotbal River Plata, Hugo Santilli, privind un transfer în trei între echipa sa și formațiile italiene Juventus Torino și Sampdoria. Aceasta din urmă îl va ceda lui Juventus pe Gianluca Vialli și-l va lua pe argentinianul Claudio Caniggia de la River Plata, operațiunea urmînd să fie „plătută” (în parte) prin transferul lui Michel Platini la Buenos Aires! Ajuns monedă de schimb, Platini, se prezicează, va semna un contract de un an ca primă pentru perfectarea transferului lui Vialli! ● Cel mai vîrstnic hocheist din lume în activitate este, fără îndoială, cehoslovacul Ladislav Dobrovich, care, la 67 de ani, a încheiat recent cel de-al 52-lea campionat în echipa „Smrečina”, din Banská Bystrica, formație ce activează într-o categorie inferioară. Dobrovich, care are coechipieri mai tineri cu 40-45 de ani, a debutat în 1932, fiind, totodată, antrenorul echipei de fotbal (tineret) „Partizan Banská Bystrica”.

LUCIAN OPREA ■

Plutînd de mai multă vreme „în aer”, schimbările în conducerea clubului Universitatea Craiova s-au petrecut la începutul săptămîinii trecute. Președintele al clubului a fost ales prof. univ. dr. George Vraciu, iar vicepreședinte retribuit pentru probleme de fotbal — lector univ. dr. Ion Dobrițoiu (pentru celelalte sporturi, vicepreședinte a rămas în continuare asist. univ. Marian Georgescu). La secția de fotbal, președinte a fost ales prof. univ. dr. Ion Dogaru, iar vicepreședinti — conf. univ. dr. Constantin Bărbăciou și ing. Constantin Cotoi.

Dintre noii aleși în conducerea celorlalte secții, menționăm: la volei, noul președinte este conf. univ. dr. Aurel Cîmpeanu, iar vicepreședinti —

Univ. Craiova — conducere nouă

conf. univ. Constanța Bărbăciou și lector univ. Victor Roman; la tenis — vicepreședinte lector univ. Romulus Mocanu, iar la șah — președinte conf. univ. Cezar Avramescu.

Desigur, demne de interes sînt în primul rînd numirile din cadrul secției de fotbal, acolo unde activitatea fostei conduceri nu poate fi, cum s-a mai spus, complet străină de rezultatele nesatisfăcătoare din ultima vreme ale echipei de fotbal. Sperăm că aceste schimbări vor aduce un plus de devotament și de seriozitate în munca desfășurată la secția de fotbal, astfel încît, împreună cu mobilizarea exemplară a tuturor jucătorilor și tehnicienilor clubului, Universitatea Craiova să revină cit mai repede în fruntea fotbalului nostru. (O.S.).

Pe măsură ce drumul înalță spre munte, devenea mai anevoios. O pantă ușoară se transformă treptat într-un șir de serpentine cu raze mici și în urcare ce nu permit autovehiculului să avanseze cu viteză mai mare decît a mersului pe jos. Șoseaua, tot mai înclinată, devine ceva mai departe un uriaș garpe care se încolățește la nesfîrșit în jurul muntelui, spre punctul său cel mai înalt. Autobuzul a ajuns în sfîrșit la destinație. O cabană turistică de munte. Tablita albă informează că acest obiectiv turistic se află la o altitudine de aproape 1300 de metri. Călătorii se dezmoreșc, plimbîndu-se pe mica platformă din jurul clădirii din birne. Impresionați de spectacolul extraordinar al șesului și dealurilor viu colorate, care se deschide cînd ajungi la marginea stîncii pe care se află cocoțată cabana. „Uite, Ștefane, colo jos e primăvară adevărată, iar aici e iarnă în toată legea. Nu poți rezista fără cojoc. Ce bine că le-am îmbrăcat. Stăteam la îndoială, crezînd că e suficient pardesiul. Important, chiar foarte, e însă că și oamenii din comisie să nu facă frig. Is cam subțire îmbrăcați. La nevoie le dăm cite o subă. Cabanierul ne e îndatorat pînă în gît. Cite nu i-am transportat? Pentru unele mărfuri cu coarne, care în limbaj cinegetic știu cum se numesc, puteam să ne alegem chiar cu mașinile confiscate. Iar noi eram acum la zdup. Ai vorbit, cu el pentru masă? Să fie ceva mai aparte. Nu după tipicul casei. O ciorbă chioară, o friptură ca talpa” și o prăjitură rămasă de la revoluțion”. „Se poate, dragă Ștefane? Meniul e stabil de mine. Se lucrează intens la el. Numai vinat gătit cu cea mai mare artă. Pînă și la antre servim vinat. Salam de mistreț, cașcaval afumat etc. Am și o sticlă de țuică... americană. Oamenii au fost tracasati destul. Calea pînă aici, două ore de chin pe un drum mai mult decît periculos, într-un autobuz necîlzit, se vede pe fața lor că sînt nervoși, deloc dispuși să facă compromisuri. Depinde numai de noi să-i dispunem

puțin”. „Tovarășe inspector Matei, mă scuzați de îndrăzneală, n-aș vrea deloc să vă supăr. Drumul a fost infernal. N-ați vrea dv. și d-l inspector Mardare să intrați puțin înăuntru? În separeu e plăcut, cald, luăm ceva în gură, după care noi vă prezentăm cazul”. „Sintem de acord”. Noțiunea de „gustare” era de fapt un eufemism. Pe masa frumos ornată, vinatul, transformat în cele mai reușite mezeluri, în cantitate care ar fi săturat nu patru, ci 20 de oameni flămînzii, pentru citeva zile, era aranjat cu artă, pe platouri, împreună cu tot felul de brînzeturi și specialități de cașcaval. A fost deschisă și sticla de V dublu. În curînd s-a creat o atmosferă de bună dispoziție. Toți mînceau cu poftă. O prezență feminină a sporit și

servi după ce terminăm treburile. Asta a fost o mică gustare”. „Hă, hă, hă, auzi dom-le, o mică gustare. Păi cine mai poate minca?” interveni unul din inspectori. „După ce stăm citeva ore în frig, să vedeți cum reappare pofta de mîncare. Noi v-am pregătit două șube călduroase. Sint curate, n-aveți grijă?”. „V-ați îngrijit de toate, vă mulțumim. Sper că n-ați uitat de martori”. „Se poate, dom-le inspector? Trei au fost de fapt. Cabanierul, care tocmai scootea niște vin din pivniță, buldozeristul care lucrează și acum. Ați observat, cred, o clădire în construcție? E vorba de extinderea cabanei. A treia, e fata care ne-a servit. Pe prietenul meu, aici de față, nu-l mai pun la socoteală. Să nu fiu acuzat de subiectivism”.

— nu poți dormi mai mult, indiferent la ce oră mă culc —, aud o lovitură infundată. Mi-am zis: „În mod sigur cineva mi-a lovit mașina”. Îmi iau cojocul peste pijama și cobor iute jos. Presupunerea s-a adevărit. Tovarășul... Ștefan arată cu mina spre buldozerist, intrase în plin în mașina mea cu ghilotina lui teribilă. Mi-a tăiat-o aproape în două. Apoi, încercînd să elibereze lama înfiptă adînc în tablă, mi-a distrus-o aproape complet”. „Eu n-am nici o vină. Mergeam cu buldozerul spre locul pe care trebuia să-l nivelez în vederea construcției. Mașina „era aproape complet acoperită cu zăpadă. Nici prin cap nu mi-a dat că în grămada de nămet viscolită — probabil nu știți că pe virful ăsta de munte viscolul e mai puternic

motorului poate stabili precis gradul de uzură. De fapt, eu nici nu cer mult. 30.000 de lei. Aștia sint bani? Mi-au oferit pe ea 70.000. Era mașină bună, îngrijită. Una nouă, sint convins, că n-ar merge ca asta”. Fata confirmă și ea spusele șefului ei, cabanierul. A văzut mașina cînd buldozerul avea încă lama în ea. „Ziceai că a dat în ea intenționat, așa a rupt-o de bine”. Se roși toată cînd văzu că inspectorul îi zimbește ironic, iar ceilalți trei bărbai se uită cu răutate la ea. Se corectă. „Bincîntele că omul nu putea să știe că acum, în toată iernii, o mașină se poate ascunde sub zăpadă”. „Dragă Lambe, așa dori să-ți pun o întrebare. Cum se face că mașina parc-ar fi o piine tăiată în felii? Încamnă că a fost lovită de citeva ori, nu o dată, cum susții dumneata. Și în cazul ăsta, autoturismul a fost distrus nu din greșeală, ci intenționat, cum scapă din greșeală cuvîntul frumoasa domnișoară imperfect instruită de regizorul spectacolului, d-l Ștefan”. Buldozeristul rămîne năuc. Nu știe ce să răspundă. Face fețe, fețe. Apoi îngînă un „știu eu ce să spun”, cerînd ajutorul lui Ștefan cu privirea. „Dom-le inspector, eu n-am vrut să intru în afacerea asta. Mi-au spus că imi dau 1000 de lei dacă le distrug mașina. Eu n-am înțeles. Cum să-ți distrug mașina, nea Ștefane? „Ce-s nebul?” După aia mi-a zis despre cei vorba. „Eu pe hirbul ăsta bun de dat la topit iau 30 de mii și-mi convine”. Lambe se scootocește prin buzunare și scoate 500 de lei primiți arvună pe care îi întinde spre Ștefan. „Ia-ți banii înapoi. Nu mă băga pe mine în afacerile tale murdare”. Acesta se întoarce cu spatele. A-i lua înseamnă a recunoaște.

„Domnule Ștefan, regia dv. n-a fost „lucrată” în cele mai mici amănunte. S-a prăbușit ca un castel din cărți de joc”, conchide inspectorul. „De ce plîngeți, domnișoară?” „Eu, eu... aș vrea să-mi dați declarația înapoi. Mi-a dictat-o șeful”.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

Ghilotina de la cabană

mai mult dispoziția oaspeților. Ajutoarea cabanierului și a soției sale, o șatenă mignonă, cu ochii verzi, știa chiar numeroase bancuri, unele destul de picante, pe care le spunea cu un șarm cu totul aparte. Parcă veniseră în excursie, nu să facă o constatare deloc obișnuită. Matei, inspectorul, se ridică în picioare și, zîmbînd, rosti așa, un fel de toast. „Stimați mei tovarăși, și dv. domnișoară, au fost niște clipe pe care nu le vom uita ușor. Vă mulțumim, eu și colegul meu, din suflet. Totul a fost minunat. Nici cel mai de lux restaurant nu putea realiza așa ceva. Din păcate, însă, avem și treburi. Iar dacă nu trecem la treabă acum, ne apucă noaptea”. Ștefan fu cel care dădu răspunsul. „Tovarășii inspectori, noi ne-am simțit mai mult decît onorați. Nu în fiecare zi ție dat să servești masa împreună cu asemenea personalități, ca dv. De fapt, masa adevărată o vom

„E în regulă, perfect. Acum v-aș ruga să ne expuneți cazul. Vorbiți dv., domnule Ștefan, care sînteți proprietarul mașinii și cereți daune”. „Am venit de cu seară aici, eu și prietenul meu. Ne era dor de puțin aer curat. Dacia se cățăra extraordinar pe drumul ăsta. Mașina nu-i nouă. Adică, mai bine zis, nu era, căci ce se vede sub prelată nu mai poate fi numit autoturism. N-am lăsat mașina la parcare că nu era încă desfundată. Zăpada, de un metru și ceva. Am tras-o așa, lîngă intrarea principală. În altă parte, de altfel, nici n-aveam unde s-o parchez. Să vă spun cînstii, aveam un chef grozav de sprîi în seara aceea. Cele cinci sticle de „Busuioacă de Bohotin” le-am ras cu cabanierul în nici două ore. Apoi a pus el la bătaie vreo trei butelii de Jidvei. A doua zi doar nu plecam nicăieri. Nu-mi făceam probleme. Ne-am culcat pe la 12. La 6 dimineața, eram treaz

decît pe Bărăgan —, se poate afla o mașină”. „Vă rog să examinați „piesa”, tovarășe inspector”, interveni Ștefan. Omul se aplecă și studiază minuțios mașina în toate detaliile preț de vreo jumătate de ceas. Tovarășul lui tot scrie, numai el știe ce, într-un carnetel. „Dv. ați văzut scena?” îl întreabă Matei pe cabanier cu o voce calmă, dar sobră, oficială. „Da, d-le inspector. M-a alarmat și pe mine bușitura și apoi strigătele tovarășului Ștefan. Am ajuns lîngă epava mașinii tocmai cînd nea Lambe, buldozeristul, încerca să-și descurce lama printre tablele autoturismului. Păcat de mașină că tare bine mergea și nu era nici prea veche”. „Cîți km aveați la bord, tovarășe Ștefan?” „Bordul s-a făcut pulbere. Vreo 50-60 de mii, nu mai mult”. „E atît de ruginită, putredă, de parcă ar fi avut 200 de mii de km.” „Se poate, tovarășe inspector? Expertiza

În cele peste patru decenii care au trecut de la terminarea războiului s-au făcut multe descoperiri de seamă. Dintre toate, se pare că descălușarea energiei nucleare, realizată chiar la început, în 1945, și continuată și perfecționată de atunci fără întrerupere, se situează pe primul loc. Această energie a dat, putem spune, și numele timpului pe care îl trăim — era atomică. Din păcate, uriașă forță a atomului a fost utilizată în primul rînd în domeniul militar. Cînd vorbim astăzi de pericolul pe care îl prezintă cursa înarmărilor, avem în vedere cu precădere pericolul nuclear. Și, în consecință, eforturile în direcția dezarmării au în centrul lor lichidarea armamentului nuclear. Sînt bine cunoscute acțiunile pe plan internațional în această privință și există semne că și marile puteri nucleare își dau seama de pericolul unui război atomic și caută căile și mijloacele unor înțelegeri care să ducă la înlăturarea acestui pericol.

Dar, acordîndu-se toată atenția opririi cursei înarmărilor nucleare, a experiențelor cu aceste arme, este necesar să se intensifice eforturile pe toate planurile pentru utilizarea energiei nucleare în scopuri pașnice. „A face ca această epocală descoperire a erei noastre, spunea președintele Nicolae Ceaușescu, să sporească resursele de energie necesare progresului necontenit al societății — și nu pericolul unui război distrugător, cu consecințe dezastruoase pentru civilizație — iată un țel cu adevărat nobil, cu adevărat măreț.” Perspectivele pe care o astfel de utilizare le deschide sînt uriașe. Specialiștii au arătat că forța atomului poate răspunde nevoilor de energie sigură, economică, nepoluantă și, practic, inepuizabilă, singura care va putea înlocui energia dată de combustibilii fosili, cînd aceștia se vor fi epuizat. În pre-

zent chiar, energia nucleară furnizează a 10-a parte din producția mondială de energie electrică. În același timp, atomul folosit în scopuri pașnice are efecte excepționale în multe alte domenii: în metalurgie, în metrologie, în electrochimie, în agricultură, hidrologie, medicină.

Legat de utilizarea energiei atomice în scopuri pașnice se ridică, pe plan internațional, mai multe probleme. În primul rînd — cea a decalajelor. Și aici, ca și în multe alte zone de activitate, economică sau de altă natură, partea leului revine

Comentariul săptămîinii

O eră atomică pașnică

țărilor industrializate: circa 86 la sută din capacitățile nucleare a lumii este instalată în Europa, SUA și Canada, în timp ce în țările în dezvoltare, care alcătuiesc majoritatea statelor globului, doar 9 posedă centrale nucleare. Prognosticele arată că acest decalaj, dacă nimic nou nu intervine în structura economică mondială, se va menține, astfel că la sfîrșitul veacului și al mileniului nostru puterea instalată a centralelor în dezvoltare va reprezenta doar 6 la sută din capacitatea totală de atunci de producție a energiei electrice, în timp ce în țările dezvoltate procentul va fi de 25.

Pentru reducerea și, în cele din urmă, lichidarea acestor decalaje, țara noastră consideră că se impune asigurarea accesului larg, fără nici o discriminare, al tuturor statelor, și în primul rînd al celor în dezvoltare, la materialele, tehnologiile și echipamentele necesare pentru programele lor de dezvoltare a energiei nucleare. În acest scop, sînt necesare mai multe măsuri, dintre care amintim: obținerea de către țările în dezvoltare a unei asistențe internaționale tehnice și financiare în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice, asistență acordată pe cale bilaterală sau multilaterală; sprijin în domeniul formării de cadre naționale pentru realizarea programelor proprii de aplicații pașnice ale energiei nucleare; crearea unui regim preferențial pentru statele în dezvoltare; acordarea de asistență destinată desfășurării în condiții de securitate a activității nucleare.

De altfel, asigurarea securității modului de funcționare a reactoarelor nucleare este o problemă care privește toate țările, mai ales în urma unor accidente grave care s-au produs în ultimii ani în unele țări. După cum s-a subliniat și la Conferința ONU de la Geneva privind atomul pașnic, paralel cu eforturile pentru eliminarea armelor nucleare se impun măsuri de creștere a siguranței în exploatarea centralelor atomo-electrice, a altor instalații nucleare, pentru asigurarea protecției populației și a mediului inconjurător.

Atît pentru ceea ce înseamnă deja în zilele noastre, cit și, mai ales, pentru ceea ce o să reprezinte în anii și în deceniile care vin, utilizarea pașnică a energiei nucleare constituie una din problemele cele mai importante ale erei atomice.

ION D. GOIA ■

Riscurile excesului de zel

În clădirea unei firme specializate în computere din Brighton (Anglia), liftul funcționează în timpul zilei aproape fără întrerupere. Angajații firmei urcă și coboară cu ascensorul, întrucît birourile se află la unul din etajele superioare ale edificiului. Însă inginerul Graham Coats se uită întotdeauna urît în direcția liftului și o ia voinicește pe scări. Face oare el acest lucru din considerente medicale ori pentru a slăbi? Nicidecum, întrucît inginerul, în vîrstă de numai 26 de ani, este sănătos și nu are nici un kilogram în plus. Explicația constă în oroarea de lift pe care Graham Coats a dobîndit-o cu prilejul unei întîmplări insolite, relatate recent de revista londoneză „Weekend”.

Cu toate că era simbată și deci zi liberă, Coats a hotărît că mai avea ceva de lucru, mai ales gîndindu-se că nu-l deloc rău să-l vadă sau să afle seful cît de harnic și de zelos este el, încît lucrează și în zilele sale libere. Așa că s-a dus la slujbă. A intrat în mod obișnuit în lift, a apăsat pe butonul de la etajul unde se afla biroul, ușile s-au închis și liftul a pornit. La un moment dat motorul s-a oprit, ascensorul s-a oprit și el, se-nțelege, nu în altă parte decît între etaje. Tînărul cel harnic a apăsat, rînd pe rînd, pe toate butoanele, inclusiv pe cel de alarmă, însă fără rezultat. Auzeam cum sună sirena, povesteste el, însă la mine n-a venit nimeni. Am înțeles atunci că în clădire nu mai era vreo altă persoană afară de mine și că eram prins în cabină ca într-o capcană. A încercat să pună în practică toate cele prescrie în instrucțiuni pentru asemenea cazuri, dar nimic nu s-a cîntit din loc. Ca să nu-l apuce disperarea, Gra-

ham a căutat să se liniștească cu gîndul că luni dimineată oricum va veni cineva și îl va elibera. Captivul uitase însă că din cauza „Zilei băncilor”, weekendul cuprîndea și ziua de luni. În continuare a încercat, tipînd din răsputeri, să atragă asupra sa atenția funcționarilor de la instituția vecină. Și abia după ce l-a pierit glasul de atîta strigat și-a adus aminte că acolo era de fapt o stație de radio locală, că oamenii lucrau acolo în studiouri cu o izolare fonică desăvîrșită.

În cele din urmă s-a resemnat. Știa că nici de-acasă nu-l va căuta nimeni, întrucît locuia împreună doar cu tatăl său, care se obișnuise ca el să-și petreacă adesea sfîrșitul de săptămînă în excursii cu prietenii. „Am început să calculez — relata mai tîrziu eroul fără voie al acestei aventuri — cît timp va trebui să stau în lift. Am un ceas de ultimul tip, care emite și semnale sonore, ca o pendulă. Curînd însă n-am mai putut suporta să aud cum se scurge oră după oră, semnalele mă călcau pe nervi, mă înfricoșau. La ce-mi erau de folos? Așa că am decuplat ceasul de la baterie. Cel puțin să nu mă mai deranjeze nimeni”. Ascensorul avea o cabină standard, cu o podea ceva mai mare de un metru pătrat. Nici hrană, nici apă, nici closet. Luni, bietul Graham era epuizat de foame, de sete, de disperare. În această stare a fost găsit de directorul firmei, Peter Shapperd, în seara aceleiași zile.

Și, totuși Coats a fost scutit de încă vreo 12 ore bune de chin. Pentru că directorul a venit la birou cu totul întîmplător — îi trebuiseră niste documente. Altfel, prizonierul ar fi fost găsit de-abia marți dimineată. Auzînd în lift oarecarei zgomote, Shapperd a telefonat companiei care instalase ascensorul și de acolo i s-au lăsat imediat cabină se poate aduce manual cabina la nivelul ușii tunelului, cum se pot deschide ușile.

Inginerului zelos i s-a dat un

concediu de două săptămîni pentru ca să se refacă, să-și vină în fire. Acum totul e bine. Atîta numai că Graham s-a jurat că nici să-l tai nu va mai pune piciorul în lift pînă la sfîrșitul zilelor sale. Va face oare chiar așa? Nu este deloc sigur, avînd în vedere că — lucru știut — orice minune durează numai trei zile.

ION D. GOIA ■

„Rușinea Parisului”, după un secol

Scritorul Guy de Maupassant amenințase că va părăsi Parisul dacă „acest lucru monstruos” va fi realizat, iar compozitorul Charles Gounod ura această „rușine a Parisului” și semnase, alături de mulți alți intelectuali proeminenți ai timpului său, declarații de protest împotriva ridicării acestei construcții, care între timp a devenit cel mai cunoscut simbol al capitalei franceze — turnul Eiffel, a cărui construcție a început în urmă cu o sută de ani. Bustul de bronz al constructorului Gustav Eiffel se înalță singularic pe un soclu înalt chiar lingă turn, dar cine se mai gîndește la el, cînd se află în fața construcției enorme din oțel, avîntată spre înălțimi? De altfel, marele constructor își dădea seama de acest lucru încă din timpul vieții sale, afirmînd „Ar trebui să fiu gelos pe turn, el a devenit mai renumit decît mine”.

Circa 700 de arhitecți și ingineri concuaseră cu proiecte pentru o construcție deosebită destinată Expoziției mondiale și, totodată, menită să marcheze împlinirea a o sută de ani de la Revoluția Franceză. Cîștigător a fost desemnat, în cele din urmă, inginerul Gustav Eiffel. După ce, la sfîrșitul anului 1887, a fost turnată fundația,

construcția a început să se ridice cu repeziune. Prima platformă, situată la 57,63 metri înălțime, a fost terminată la 1 aprilie 1888. Cu prilejul terminării celei de-a doua platforme, plasată la 115,73 metri deasupra solului, Eiffel a organizat un spectaculos foc de artificii. La 30 martie 1889, el a ridicat cu propria sa mînă tricolorul francez în virful turnului de 300,52 metri. Construcția era terminată.

De atunci peste 100 de milioane de vizitatori au urcat la diferite niveluri ale uriașei construcții realizate din nu mai puțin de 15.000 de piese componente. Turnul a fost cîntat, filmat și descris în lucrări literare. Nu de puține ori s-a aflat pe prima pagină a ziarelor de senzație: peste 400 de oameni s-au sinucis, arucîndu-se de pe platformele sale. În 1889 a fost stabilită prima legătură fără fir între el și Pantheon, iar în 1921 de aci a fost difuzată în eter prima emisiune de radio, iar în 1925 prima transmisie de televiziune. În prezent toate emisiunile pentru zona Paris sînt difuzate prin antenele turnului, care au înălțat acest simbol al capitalei la cota de 320,75 metri.

Pentru sărbătorirea centenarului terminării construcției sale, societatea „Turnul Eiffel” dorește să provoace senzație, cel puțin la nivelul celei stîrnite la timpul său de construcție înaltă de peste 300 metri de pe malul stîng al Senei. La o altitudine de 800 kilometri în Cosmos urmează să fie plasată o ghirlandă de 100 de sfere reflectorizante, fiecare de șase metri diametru, care în rotirea ei în jurul Pămîntului va putea fi văzută timp de 10 minute în orice punct de pe glob. Acest proiect la fel de fantastic ca și cel al inginerului Eiffel acum o sută de ani, a obținut premiul întâi la un concurs la care au participat 99 de proiecte. O condiție preliminară pentru prezentarea la concurs a fost ca proiectele să nu aibă aplicabilitate militară.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Porțelanul Nara (II)

Cu modestia-1, caracteristică Gyoza Furuse, renumitul ceramist japonez, recunoaște că i-au trebuit 28 de ani pentru a învăța să prepare lutul, să-i dea formă, să-l decoreze și să-l ardă. Dar, pentru a deprinde tehnica inciziei Sabi și Wabi, cele două valori cheie ale esteticii japoneze care redescoperă mereu frumusețea lucrurilor prin simplitate, o viață de om nu este de ajuns. Străinilor veniți să învețe această seculară artă în atelierul său de la Nara el le dă invariabil același sfat: scufundați-vă în cultura japoneză; într-o țară care face din modul său de viață o artă, arta a devenit mod de viață.

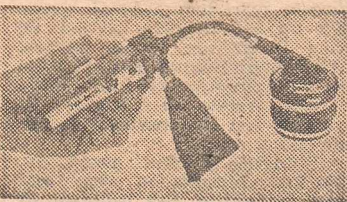
Sînt peste 400 de ani de cînd strămoșul său, Jihei Furuse parcurea cele câteva zeci de kilometri care separă Kyoto de Nara pentru a se stabili la picioarele unei coline de lut numită din cauza culorii sale Akahada-Yama, adică „Muntele cu Pielea Roșie”. Invitat de un senior local, el a înființat un atelier și a inventat tehnica Akahada-Yaki care literal înseamnă „Prăjirea Pieii Roșii” căreia, de patru secole, toți descendenții neamului Furuse i-au rămas fidei. Și totul pentru a sluji cerimoniei ceaiului, atît de dragă locuitorilor arhipelagului nipon. Se spune că sentimentul de calm, simplitate, puritate este dat de Sabi. Este de fapt ceea ce se resimte în fata frumuseții ritualului ceaiului, lent și ușor desuet, care ignoră delibarat avaturile unei lumi dinamice, ca să nu spunem agitate. Wabi exprimă, la rîndul său, alterarea superficială a unui metal, simbol al perisabilității lucrurilor. În încercarea de a-și face discipolii să pătrundă aceste noțiuni care se identifică cu psihologia culturală națională, Gyoza le dă un singur exemplu. Japonezii se așează pe scaune sau fotolii, dar cînd sînt cu adevărat obosiți ei se lungesc cu spatetele pe pămînt.

IOAN ROȘCA ■

Breviar științific

Miniaspirator

Aparatul din imagine are o lungime de numai 13 centimetri și dispune de mai multe dispozitive fine, pentru a se putea curăța praful de dimensiuni microscopice, de pe suprafețe

sensibile, care se pot degrada ușor. El a fost creat special pentru îngrijirea microscopelor, a aparatelor foto, microordinatoarelor, precum și a altor aparate mici și delicate.

Pe urmele reginei Saba

După 30 de ani de cercetări efectuate în nordul Yemenului, arheologii americani conduși de Wandall Philips, au ajuns la concluzia că legendarul regat Saba a existat. Într-o vale, la 35 kilometri nord de vechea capitală prezumată, Marib, au fost găsite fragmente de vase și bucăți de lemn lucrate, precum și urme de orașe, temple, monumente și sisteme de irigații datînd din secolul XIII î.e.n., ceea ce denotă că în sudul peninsulei Arabice, la acea vreme civilizația era dezvoltată. Cercetătorul James Saner afirma că nu este exclus ca regina Saba să fi existat chiar pe timpul lui Solomon, regele statului israelo-ludeic (973—933 î.e.n.). Printre valorile arheologice descoperite se află și o statuie, ce se crede a fi a reginei Saba, cunoscută de greci sub numele de Nikol, de arabi sub cel de Balkis, iar de etiopieni sub cel de Makeda. După unii cercetători, ea ar fi fost chiar soția lui Solomon,

după alții ea era aceea ce li trimitea ghicitori — enigme spre dezlegare.

Grefe de organe efectuate în lume

Cu toate greutățile întîmpinate de medici în transplantul de

organe, statistica arată că, pînă în prezent, au fost efectuate în lume numeroase grefe: 80.000 de rinichi, 600 de inimă, 400 de ficat, 100 de pancreas și 40 de plămîni. Cele mai bune rezultate au dat transplanturile de inimă efectuate la clinica „Shumway”

— S.U.A. unde după primul an au supraviețuit 80 la sută, iar după 5 ani 50 la sută din cei operați. Tot aici au început transplanturile în bloc, de inimă și plămîni. Cele mai reușite par a fi grefele de rinichi. În caz de respingere bolnavul poate beneficia de un rinichi artificial. La transplantul de ficat, după primul an de la intervenție, au supraviețuit numai 30 la sută din cei operați. Cercetătorii caută mereu un medicament anti-respingere, care să asigure reușita operațiilor. Ei s-au oprit la două produse, care par promițătoare: ciclosporina A și globulina antitimocitrină de iepure. Viitorul însă va hotărî. În imagine un moment din transplantul unei inimi, efectuată la un bolnav atins de o gravă insuficiență cardiacă.

Clocitoare la domiciliu

O clocitoare, de dimensiuni mici, ce poate fi așezată chiar în bucătărie, numită „Miracle

of Birth Incubator”, a fost realizată în S.U.A. Ea asigură o temperatură cuprinsă între 36,5 și 38,5 grade Celsius și o umi-

ditate de 88 pînă la 93 la sută. Cele 12 ouă, cînd încep în incubator, prin intermediul unui dispozitiv, pot fi întoarse fără a fi atinse cu mîna. Momentul culminant este atunci cînd după trei săptămîni, puii încep să iasă din ouă, lucru ce poate fi urmărit prin capacul de plastic al mînușcilor. Pe capac se află scrisă următoarea recomandare: „Atenție! Nu-i atingeți timp de 24 de ore și numai după ce s-au uscat bine”.

AUREL DIANU ■

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

O mână spală pe alta sau ce vrea Ted Patrick?

Ted Patrick este un american de culoare care a servit în armata americană studiind în Coreea de Sud metodele orientate de „spalare a creierului”. Această mare afacere a lansat-o în perioada în care secta Moon și „Copiii lui Dumnezeu” au început să intre cu adevărat pe scena americană făcând victime în rândul tinerilor și copiilor.

În numai cîteva ani, Ted Patrick reușește să-și cîștige renumele de „fulgerul negru”, reușind să răpească din sinul sectelor amintite câteva sute de tineri pe care i-a redat familiilor lor, „deprogramați”. Totodată el organizează, să-i spunem așa, o școală de psihologi, psihiatri și oameni de „mîna forte” pe care îi pregătește în noua carieră devenită deosebit de „rentabilă”.

În 1975, Ted Patrick își crează o rețea formată din 300 de tehnicieni cu înaltă calificare. În același an însă, „deprograming-ul” cunoaște și el un atac: mijloacele utilizate, răpirea și sechestrarea unor membri ai sectelor au atras atenția poliției și justiției. Ted Patrick și cîteva din colaboratorii săi sînt arestați. La scurtă vreme, inițiatorul noii afaceri însoțit de asociații săi părăsesc America și constituie în Anglia o societate sub denumirea POWER (putere) formată din inițialele cuvintelor „People's Organized Workgroup on Ersatz Religions”. Firma se ramifică și își crează apoi sucursale în Olanda, Danemarca, Suedia, R.F.G. și Belgia.

Între 12 și 15 mai 1977, „Deo Gloria Trust” organizează la Heverlee (Belgia) în localul Institutului biblic, o conferință secretă la care au participat 50 de deprogramatori profesioniști. Deși ziaristii nu au fost admisi în sală o serie de date legate de noua metodă au fost totuși ulterior obținute. Grație prietenului meu Alex, un ziarist francez cu pătrundere prin toate cotloanele Benelux-ului, am reușit să răsfoiesc broșura difuzată participanților la conferința amintită.

În ea se arată mai întîi că „deprograming-ul” constă în aplicarea specializată a oricăror tehnici și metode necesare pentru îndepărtarea din conștiința unui individ a atitudinilor, credințelor și dogmelor nedorite și înlocuirea acestora cu calități

considerate ca necesare...”. „Floarea tinereții trebuie să fie protejată dacă se dorește ca ea să devină un fruct copt cu un moral sănătos” se subliniază în broșură.

În momentul în care părinții victimei au luat legătura cu „deprogramatorul” urmează etapa răpirii adeptului din sinul comunității sectante, act care datorită implicațiilor juridice se realizează de regulă de cei apropiați victimei. Acetia, desigur, apelează mai întîi la detectivi pentru a stabili unde se află victima și apoi la oameni de „mîna forte” pentru a fi ajutați în răpirea adeptului ce ar urma să fie recuperat.

Participanții la conferința menționată susțin că, atunci cînd acțiunea de „deprograming” este rapidă, cel deprogramat redevine o ființă normală.

Pentru realizarea deprogramării, tehnicianul-specialist trebuie să aibă un asistent de „mîna forte”, de regulă un fost polițist, gardian de penitenciar, infirmier-psihiatru etc. În orice caz, respectivul trebuie să aibă experiență în spiritul dragostei față de familie, să i se remodeleze personalitatea și să fie redată societății.

„Deprogramarea” se realizează în două etape: prima va avea în vedere să scoată victima instrăinată de familie de sub influența sectei și s-o determine să renunțe definitiv la dogmele și practicile însușite aici urmînd ca apoi să fie re-educată în spiritul dragostei față de familie, să i se remodeleze personalitatea și să fie redată societății.

Ted Patrick, „tatăl deprograming-ului” a stabilit pe baza experiențelor sale o serie de metode de deprogramare din care redăm pe scurt cîteva:

În timpul primei etape, victima este privată de hrană fiindu-i permisă numai apa. Patrick afirmă că, întrucît deprogramarea nu durează decît cîteva zile nu există nici un risc ca victima să sufere din punct de vedere medical; totuși în cazul în care aceasta durează cîteva săptămîni se va da victimei mici cantități de mîncare, eventual ca recompensă a progreselor pe care le face în procesul deprogramării.

Victimei nu i se va permite

să doarmă. Dacă aceasta adoarme va fi imediat trezită. Pentru a rămîne trează, victima este frecată cu cuburi de gheață sau i se pun astfel de cuburi la subsuori sau pe ceafă, victima se ține în picioare, fără nici un fel de sprijin etc.

Pentru a-i provoca rușinea și jena prin nuditate, victima va fi dezbrăcată cu ajutorul „asistenților”. Se susține că de regulă orice persoană care se află totalmente goală în fața unui grup cedează mai ușor încăpățînării sale.

„Deprogramingul” utilizează și corecțiunea fizică. Este o metodă foarte delicată, afirmă Ted Patrick și este apreciată de marile publice ca pedepsă corporală. Totuși, uneori ea dă rezultate bune. Avînd însă în vedere spiritul de compasiune al celor apropiați victimei, Ted Patrick, recomandă colegilor săi de breaslă să evite orice discuții asupra acestei practici subliniindu-se că niciodată nu se va folosi și că nici nu a fost gândită întrebuintă ei. În caz de „forță majoră” arată el, orice corecție fizică va trebui să fie aplicată fără contuziuni evitîndu-se fracturile, rănirile sau orice urmă de lovire.

Ted Patrick scrie în manualul elaborat de el că, în situația în care subiectul încearcă ca în timpul deprogramării să cînte imnuri și cîntece ale sectei sau să rostească rugăciuni, tehnicianul-deprogramator, ar urma să umple gura subiectului cu cuburi de gheață.

În alt caz, Ted Patrick menționează cum pentru a obține un efect mai mare asupra subiectului îl determină pe acesta să folosească hirtie igienică avînd imprimată pe ea figura șefului sectei.

Această, așa zisă fază a 1-a poate dura cîteva zile sau săptămîni după care, subiectul va fi supus unei reducări în spirit familial și social. Odată redat familiei, subiectului nu i se va permite să răspundă la apelurile telefonice sau să se mai întilnească cu adeptii sectei. Este preferabil ca o perioadă în timpul ieșirilor în oraș cel deprogramat să fie însoțit de unul din părinți.

Ted Patrick care se consideră pionierul și specialistul nr. 1 în materie, încasează pentru un caz considerat de el mai dificil nu mai puțin de 25 000 de dolari.

Marea afacere a sectelor a născut contraafacerea „deprograming-ului”. Și una și alta aduc bani, foarte mulți bani.

Dar metodele noii afaceri nu o situează și pe ea cumva tot în rîndul sectelor?

I. G. VULCĂNEANU ■

Simbolul emancipării

Nicole Niquille are 1,59 m, 45 de kg și 30 de ani. S-a născut în Elveția, la Fribourg. În anul 1974, la 17 ani a suferit un accident de motocicletă care a finit-o imobilizată la pat 12 luni. Sora ei geamănă, o alpinistă înveterată, a antrenat-o la ascensiuni în perioada de convalescență. Îndrăgind ascensiunile, lupta cu muntele, s-a prezentat la examenul de admitere a școlii de ghizi-călăuze. (De remarcat că în Elveția, unde dreptul de vot a fost acordat femeilor abia în anul 1971, admiterea în Clubul alpin a fost permisă în 1978). Nicole a fost una din cele 80 de candidate. A absolvit cursul fiind prima femeie atestată. Ea a studiat la Fribourg psihologia, pedagogia, germana, franceza și spaniola. Engleza și-a însușit-o pe străzile din Katmandu, unde a participat în 1985, ca membră a primei expediții elvețiene care a cucerit virful K 2. Nicole a urcat pînă la altitudinea de 7 500 m unde cei care au atacat virful au făcut ultimul popas. Un început de tromboză a de-

terminat-o să nu mai aștepte înțoarcerea celorlalți și a coborît singură pînă la tabăra de bază. Fapta ei a stîrnit admirație în Elveția.

Nu cîștigul a tentat-o cînd și-a ales această indeletnicie (480 F./zi, iar dacă este vorba de peretele de nord al Matterhornului se ajunge la 4 000 F. - prima de asigurare), ci convingerea că și femeile sînt la fel de capabile ca și bărbații. A declarat că nu se vede în postura de conducătoare a unei mișcări feministe.

În dorința de a face mai mult și mai bine ea își perfecționează în mod continuu tehnica. De asemenea practică o serie de sporturi noi cum ar fi: surful pe zăpadă și saltul cu parasuta de pe munte. Din rucsacul ei nu lipsește parasuta. Salturile le execută de la 1 400 m. Pentru temători, Nicole, se oferă să-ia la „remorcă”.

Nicole Niquille reprezintă un simbol al emancipării femeilor din Elveția.

DAN DANUȚ DORU ■

Răspuns unei întrebări-obsesie

Nu de mult, un ziar spaniol a publicat o știre care n-a putut trece neobservată dată fiind excepționala ei gravitate. Este vorba de cotidianul „La Voz de Asturias” din Oviedo; el afirmă că în 1963 și 1964, în largul coastelor Asturiei au fost deversate în mare, în mod ilegal, nu mai puțin de 10.200 tone de deșeuri radioactive. Indicînd sursa acestei informații — Comisia interministerială spaniolă pentru protecția mediului înconjurător — publicația sus-amintită a scris că containerele cu aceste extrem de nocive reziduuri au fost aruncate în mare fără ca mai înainte să fie efectuată o expertiză științifică și tehnică. Asta înseamnă că există îndoiele asupra rezistenței învelișului respectivelor containere. După cîteva ani, sub acțiunea corozivă a apei de mare ele pot ceda conținutul lor, 10 200 000 kg trezind în apă!

Această neplăcută știre reade în actualitate problema deversării periculoaselor deșeuri radioactive. Într-adevăr, ce facem cu aceste „resturi”?

MIHAI VASILIU ■

„Cerule și pămîntul se prăbușeau”

Ce se va întimpla cu noi? Ce nenorocire se mai poate abate asupra noastră? Poate fi mai rău în altă parte decît aici, în ghetou? Sînt oare în stare să ne scoată din țară? Să ne predea naștilor? Se vor preta ei la o astfel de mirșavie? Cît mai putem suferi? Și pînă cînd?

Întrebările acestea erau pe buzele fiecăruia. Au început să fie puse după apariția primelor legi antievreiești. Erau aruncate în toată discuția dar inițial, nu reușeau, de fiecare dată, să abată atenția de la tema în dezbateră. „Din ziua cînd pe piepturile noastre a apărut steaua galbenă, aceste întrebări și răspunsurile date — începînd cu cele generate de o analiză calmă, lucidă și terminînd cu cele ce reflectau o spaimă bolnăvicioasă — eliminau din discuții orice altă temă. În ghetou ele dominau toate conversațiile, fiecare monolog interior de peste zi. Și nu ne lăsau în pace nici noaptea.

Cu fiecare zi ce trecea se făceau tot mai simțite îndemnul calm, la pasivitate, opiniile liniștitoare:

— Să așteptăm, să încercăm să ascultăm. Să vedem ce se va întimpla. Să nu provocăm.

— Nu mai e mult. Războiul e pe sfîrșite.

— E imposibil, e de neconceput ca pe toți să ne asazineze, să ne nimicească.

— Nu se poate, e absurd ca mame, copii, bătrîni și bolnavi, fără nici o vină, să fie impușcați, omorîți, lichidați pînă la unul, numai pentru că s-au născut evrei.

— Nu există precedent în istorie ca un întreg popor să fie condamnat la moarte.

— Ne aflăm totuși în Europa, nu în junglă?! Pe toți nu ne pot ucide.

Incredibil ce proporții poate să ia naivitatea și credulitatea oamenilor în fata

primejdiei. Sînt gata să accepte orice consolare, să creadă în orice promisiune, să se agate de orice iluzie numai să nu fie silit să accepte realitatea.

Acum mi se pare ciudat. Dar atunci, intrînd în ghetou, în loc să reflectăm la cele întimplăte și să întuim ce ne așteaptă — după duritatea și brutalitățile inimaginabile care au însoțit ghetozarea, nu era greu de bănuț că soarta ne este pecetluită — aproape ne-am bucurat că, în sfîrșit, am sosit „undeva” unde sîntem lăsați în pace, unde vom putea aștepta sfîrșitul războiului. Și am început să ne facem corturi din ceasfuri, să ne drămuim spațiul ca fiecare să aibă unde să-și întindă salteaua ori pătura, „am început să ne certăm pentru te miri ce, ca să ne descărcăm nervii.

Au fost, nu puțin, care au intrat în ghetou, crezînd că aici — desi strimțorati, înghesuți, cu mîncare puțină — vor

Nu numai noi, cei din Cluj eram atît de creduli, ci marea majoritate a celor ghetozaiți. Realitatea este că noi nu aflasem aproape nimic din ceea ce li se întimplase evreilor din alte țări în care se trecuse la aplicarea „soluției finale”. Elie Wiesel, azi detinător al premiului Nobel pentru pace, era unul dintre mii de copii umiliți, infometaji, hătuiți ai ghetoului din Sighetul Marmatiei. Avea 15 ani. Își va aminti cu multă durere și amărăciune:

„Evreii din Sighet n-au știut pînă în ultimul moment ce le era pregătit... Cerul și pămîntul se prăbușeau în Polonia și alte locuri și noi n-am știut nimic. Nimeni n-a considerat necesar să ne anunte aceasta, să ne avertizeze... Un an după răscoală din ghetou din Varșovia n-am știut încă despre planul naștilor de a nimici evreimea europeană. Toată lumea știa despre soluția finală, evreii din Si-

Timeri au dreptul să știe

Jurnal însingurat

fi mai apărați de samavolnicile oricărei funcționaras sau derbede de pe stradă și vor putea rezista în siguranță.

Adevărul l-am aflat mult mai tîrziu: convoaiele ce intrau în ghetouri făceau de fapt repeliția generală pentru intrarea în lagărul morții — Birkenau.

Noi intram cu speranța că ghetoul este ultima mare încercare la care sîntem supuși. Intram cu speranța că aici vom fi lăsați să ne ducem viața pînă la sfîrșitul războiului. Cine s-ar fi putut gîndi că din fiecare sută de oameni, care pășim pe poarta ghetoului, 85 nu vor apuca prima zi de pace.

Cînd autoritățile horthyste au început să aresteze evreii din Ucraina Subcarpată, cei din Cluj, ca și ceilalți ne amăgam: „Sînt strînși cei de lingă graniță; rușii maintează vijelios; se apropie frontul și le e frică. Au intrat în panică. Pe noi însă nu vor apuca să ne aresteze. Nu vor mai avea timp”.

„Acolo, în Ucraina Subcarpată e granița, acolo sînt mai aproape de front, acolo da se întimplă lucruri groaznice, aici, în Ardealul de Nord, aici la Cluj, nu se poate întimpla așa ceva”.

ghet nu știau, toți erau convinși că un evreu poate să aștepte în liniște sfîrșitul nenorocirii... Astăzi acest lucru pare ca ceva de necrezut”.

Exasperat de acest spirit de ghetou, resimțînd și remușcări și revoltă, publicistul și scriitorul Zsolt Béla, tatăl vitreg al Evei Heyman din al cărei jurnal am citat mereu, avea să scrie cu amărăciune și indignare: „Pînă acum nici n-a trebuit, de fapt, să folosească violența împotriva noastră: au adoptat legi, ordonanțe și noi am cedat. Cu respectul de lege mecanic, cuibărit în noi, am îndeplinit cele mai extremiste cerințe. Singurul mod în care cite unul dintre noi a eludat legea și ordonanțele a fost sinuciderea, în loc să-și i ucis noi pe ei. De altfel, oricărui dintre noi i se cerea, patul, casa, banii, tatăl, copilul, proteza sau orice obiect preferat, le dădea ca și cum aceasta ar fi fost noua modalitate legală de a plăti impozitul și cel care nu plătește urmează să fie serios amendat. Dacă așezele anunțau că omul trebuie să o ia din loc cu boccea sau fără boccea pornea și mergea încotro i se ordona și stătea în rînd, ca în fața caselor de bilete

din gări, cînd așteaptă mulți călători.

Dacă veneau noaptea să facă percheziții și cereau ca toată familia să se dezbrace în pielea goală, părinții în fata copiilor, ne rînduim într-o lănută deplorabilă, ca pinguii”.

M-am întreba încă atunci, și continui să mă întreb și acum:

Cine sînt vinovații? Cine poartă răspunderea pentru acest spirit de ghetou? Pentru docilitatea cu care am luat cu-nostință de toate măsurile care ne umileau, ne interziceau din casele noastre, din satele și orașele în care ne născuserăm, din viață? Pentru supușenia cu care am intrat în ghetou? Pentru încovoierea și ingenuncherea în fata fiecărui jandarm, ofițer sau funcționar horthyst? Pentru resemnarea cu care am așteptat pornirea convoaielor spre neant?

A răspunde la aceste întrebări înseamnă a-i numi pe vinovați, a-i acuza pe cei răspunzători. Este o sarcină extrem de grea. Nu știu să si-o fi asumat cîteva pînă acum. Și totuși, o dată și o dată răspunsul va trebui formulat, căci întrebările acestea ne chinuie nu numai pe noi, pe supraviețuitori. Îi frămîntă și pe copiii și pe nepoții noștri. Mulți din cea de a doua generație de după Auschwitz, reprezentată în număr destul de mare la întîlnirea din 1981 de la Ierusalim a supraviețuitorilor holocaustului m-au și ne-au întrebat deschis: Cum se poate ca milioane de oameni din țări diferite de pe aproape un întreg continent au așteptat cu minile încrucișate și s-au lăsat fițiti în camerele de gazare ca vitele la abator?

Principala greutate în formularea unui răspuns constă în faptul că, în liniile sale generale — cu puține excepții — acest spirit a caracterizat aplicarea „soluției finale” de-a lungul și de-a latul Europei cotoprite de naștiți desi situația concretă a fost în fiecare țară alta; a diferit uneori de la ghetou la ghetou. În cel din Cluj, de exemplu, dată fiind apropierea — nici 10 km — pînă la granița cu România, existau cele mai multe șanse de a te salva, evadînd sau fugînd, peste Feleac, la Turda. De ce nu s-au hotărît mai mulți la acest pas riscant, dar unic posibil? De ce atîta soviaală chiar după ce primele transporturi au pornit spre moarte? Pentru că n-am știut spre pentru, de frică, n-am vrut să știm ce ne așteaptă?

OLIVER LUSTIG ■

(Va urma)

Măreția clipei cînd poți spune că ți-ai făcut datoria

Nimic nu poate fi mai presus decît strădania de a-ți face datoria. Iar pentru sportivi — datoria de onoare, fundamentală și permanentă este creșterea prestigiului țării și a gloriei sportului românesc. De aceea, întotdeauna vom fi

bucuroși să aducem lauda cuvenită bra-vilor noștri sportivi care, în marile concursuri internaționale, își fac datoria, acoperindu-se de laurii victoriei — spre cinstea lor și spre gloria țării.

La începutul acestei săptămîni, **Attila Czanko, Andrei Socaci** — la campionatele europene de haltere (Nicu Vlad încă nu intrase în concurs la ora închiderii ediției) și **Aurel Macarencu** — la un

mare concurs de caiac-canoe din Belgia au reușit astfel de succese, pentru care le adresăm, împreună cu toți iubitorii sportului din patria noastră, cele mai calde felicitări ! (O. Șt.)

Attila Czanko, un pas cu dreptul în vîrsta majoratului : la numai 18 ani și trei zile devine campion și dublu vicecampion european la haltere.

Andrei Socaci, debutant într-o competiție de seniori, cucerește, de asemenea, o medalie de aur și două de argint la cea mai importantă întrecere europeană a halterofililor I

Pentru Aurel Macarencu, apele lacurilor s-au dezghețat mai devreme : la prima mare regată internațională a anului cîștigă toate probele de canoe simplu (500 m, 1000 m și 10 000 m) !

Fotografii de AUREL NEAGU și PAUL AGARICI

ULTIMA ORĂ

Liceul din Turceni

Tînărul liceu industrial energetic din Turceni, unitate ce pregătește cadre pentru puternica termocentrală din localitate, a fost dotat cu un nou și modern local care și-a primit de curînd elevii. Clădirea cuprinde 24 săli de clasă, spații pentru cabinete, laboratoare, precum și ateliere-scoală, cămin pentru băieți și fete, cantină, bază sportivă, alte spații.

Amplasat în centrul civic al viitoarei localități urbane din județul Gorj, acesta întregeste armonios modernă casă de cultură, precum și numeroasele blocuri ridicate aici în ultimii ani. (M. Cuandă)

Expoziție de creație tehnică

În municipiul Deva a fost deschisă o amplă expoziție care reunește cele mai noi și valoroase creații tehnico-științifice realizate în județul Hunedoara în primul an al actualului cincinal. Ea constituie o sugestivă ilustrare a eforturilor depuse pentru stimularea și dezvoltarea creației tehnice originale și orientarea ei spre rezolvarea problemelor prioritare ale economiei județului. În cele 4 secții ale expoziției — dedicate mineritului, siderurgiei, construcțiilor de mașini, industriei producătoare de bunuri de consum și agriculturii — sînt înfățișate — prin intermediul machetelor, planșelor, fotografiilor, graficelor și desenelor — cele mai semnificative creații ale celor peste 100 000 de oameni ai muncii hunedoreni participanți la mișcarea de invenții și inovații și la creația tehnică de masă. În perioada menționată, în atenția muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, organizați în cercuri ale inventatorilor și inovatorilor, s-au aflat aproape 4 000 obiective de cercetare

a căror finalizare în producție s-a soldat cu obținerea unor importante economii bănești. Gîndirea și inteligența tehnică a oamenilor muncii hunedoreni se regăsește într-o largă gamă de produse noi și re-proiectate, în piese de schimb și subansamble asimilate care înlocuiesc pe cele din import, în diverse alte exponate ce se caracterizează printr-un grad ridicat de prelucrare și un consum redus de materii prime, materiale, combustibil și energie obținute prin promovarea unor tehnologii avansate și prin aplicarea unui complex program de modernizare a proceselor de fabricație. (Al. Bălgădeanu)

„Zilele școlii ieșene”

La Iași au început „Zilele școlii ieșene”, manifestare cultural-educativă complexă, devenită tradițională. Programul acțiunii, organizată în scopul generalizării experienței pozitive în perimetrul extinderii și adîncirii procesului de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, include simpozionuri și mese rotunde, expuneri și dezbateri vizînd noi metodologii în activitatea cadrelor didactice cu elevii în clasă și în afara orelor, întîlniri cu oameni de cultură și de știință, vernisări de expoziții de carte, arte plastice și de creație tehnică, vizite la monumente istorice și de artă.

Actuala ediție, care va dura pînă la 30 mai, a debutat cu o masă rotundă cu tema „Cunoașterea istoriei patriei și a partidului — datorie patriotică a fiecărui slujitor al școlii românești. Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind rolul istoriei naționale în formarea conștiinței politice a tinerii generații”, după care a fost vernisată o amplă expoziție de pictură sub genericul „Culorile primăverii.” (A. Iordăchescu)

Ne-au sosit ziarele spaniole

Un joc mai iute decît graba peniței

Copertele publicațiilor „AS” și „El Mundo Deportivo” (reproduse mai sus) spun totul despre cum a fost privită acasă înfrîngerea de la București a echipei Spaniei. „Dezastrul” se referă mai puțin la proporțiile scorului și mai mult la maniera categorică în care formația spaniolă a fost depășită la toate capitolele, nefîind „nici un moment la înălțime și eșuînd la mijlocul terenului și în atac” (Luis Arnaiz, „AS”). Această realitate este frumos definită în titlul comentariului semnat de Belarmo, redactorul șef al revistei „Marca”: „România chiar a și dansat cu Spania”,

menționînd în text că „băieții lui Jenei alergau în formula 1, în timp ce ai lui Munoz se plimbau cu o benzină proastă”. În general, tonul comentariilor de presă este obiectiv, unele „sărituri peste cal” venînd din partea celor în cauză, și îndeosebi a antrenorului Miguel Munoz, dornic, desigur, să-și justifice acest esec prin orice fel de cauze, numai pur sportive — nu („a fost o partidă ciudată” (?)), „arbitrul a fost prea blind”, „Carrasco a hotărît singur să nu joace” și altele asemenea). Dar lucrurile de domeniul evidentei nu puteau fi ocolite: „Am ajuns de foarte

puține ori în careul lor” (Butragueno). „Românii au jucat foarte bine” (Victor). „România, o mare echipă” (Senor). „Neputință și joc prost” — al echipei spaniole, se înțelege (Artech).

Arbitrul Ponnet, în „El Mundo Deportivo”: „Totul a fost lamentare din partea spaniolilor. Trebuie să cîștigi jucînd, nu plîngîndu-te”.

În privința evoluției ulterioare a grupei, marginalul din „AS” concluzionează: „Calificarea noastră în turneul final depinde de România” — un adevăr pe care-l citim în oglindă, reluînd afirmația lui Jenei conform căreia echipa națională a României va juca astfel încît și în continuare să depindă de propriile sale rezultate.

Vilva creată după acest 3-1 cu Spania confirmă previziunile noastre că la București avea să se joace o mare finală, cîștigată strălucit de reprezentativa țării noastre. Succes tricolori, pe mai departe !

OCTAVIAN ȘTIREANU

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scriitori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.